Den grønlandske identitetsdiskurs' betydning for Grønlands Selvstyres udenrigspolitiske handlerum

– fortællingernes potentialer og paradokser i perioden 2009 – 2014

Kandidatafhandling af Marc Jacobsen
Politisk Kommunikation og Ledelse
Copenhagen Business School
Vejleder: Jeppe Strandsbjerg
Afleveret: 20. oktober 2014
Anslag: 180.300
Sider: 79,3

CBS
COPENHAGEN
BUSINESS SCHOOL
HANDELSHØJSKOLEN

Inuit-myten om havkvinden "Havets Moder" (på grønlandsk Arnaqquassaaq, 'den gamle kvinde') er en fortælling om grådighed, ydmyghed og respekt, og om vigtigheden af at menneskene opretholder harmonien med naturen og sørger for, at den er i balance.

Granitskulpturen "Havets Moder" (2007) står i Kolonihavnen i Nuuk, en af portene mellem Grønland og den internationale verden. Skulpturen er udført af kunstneren Christian Nuunu Rosing. Forsidefoto: Leiff Josefsen.

Abstract

Through a poststructuralist perspective primarily inspired by Ernesto Laclau, Chantal Mouffe and Ole Wæver, this thesis explores how the hegemonic and contingent identity discourse in Greenland has been used to constitute the Self Rule government's foreign policy during the period 2009 – 2014.

Firstly, the analysis of the hegemonic identity discourse renders visible how the narrative of a unique Greenlandic identity is contingent and in position to be dislocated. Especially the common aim for increased independence, which seems to unite all the political parties, appears to only do so when independence is articulated with no further details. At the same time, the identity discourse does also highlight a cultural core, consisting of the Greenlandic language, hunting traditions and, through this, the relationship to the nature.
In a widened perspective, this core is, however, challenged by e.g. the notion of 'non-Greenlandic speaking Greenlander', which indicates that language cannot be used as a demarcation line. Furthermore, the climate changes represent a paradox, which, on the one hand, could benefit the state building process while, on the other hand, threatening the traditional way of living.

Secondly, the analysis of Greenland's foreign political communication shows how the cultural elements of the discourse are securitized and highlighted as a matter of societal security, which is used to legitimize extraordinary rights. These are achieved by referring to both indigenous rights and the anticipated future with enhanced independence. Sometimes even in the same case, which seem paradoxical as the different arguments articulate different subject positions to the Greenlandic people as either a minority or an equal partner. This oscillation may be perceived as a cause of the relatively recent transition from Home Rule to Self Rule, but could also be seen as a strategy to gain the best possible bargaining position with the economy and state building process as the underlying logic.

Keywords: Greenland, identity, foreign policy, poststructuralism, discourse, hegemony, contingency, societal security, securitization, Laclau, Mouffe, Wæver

Indholdsfortegnelse

1. Indledning 3
Kapiteloversigt 5

2. Den poststrukturalistiske analysestrategi 7
Poststrukturalismen 7
Diskursteoretisk begrebsapparat 8
Diskursivitet og diskurs: fra elementer til momenter 8
Dislokation og sedimentering 9
Nodalpunkt, ækvivalens og differens 10
Antagonisme og agonisme 10
Subjektet og subjektpositioner 11
Postkoloniale perspektiver 11
Arkticisme 12
Diskursteoriens udenrigspolitiske ærinde 12
Sikkerhedsliggørelse 13
Samfundsmæssig sikkerhed 14
Parlamentsdebatter, partiprogrammer, pressemeddelelser og taler 14
Specialets udsigelseskraft 16

3. Grønlands nationsopbygning fra koloni til selvstyre 18
1721 – 1849: Den konstituerende dikotomi etableres 18
1849 – 1948: Den spæde demokratisering og den første store identitetsdebat 19
1948 – 1979: Afkolonisering og politisering på vejen mod øget selvstændighed 20
1979 – 2009: Hjemmestyrets indførelse og begyndelsen på en selvstændig udenrigspolitik 22

4. Grønlands indenrigspolitiske identitetsdiskurs, 2009 - 2014 24
Selvstændighedsdiskursen 24
Partiernes karakteristik af forholdet til Danmark 26
Kolonitidens indflydelse på identitetsdiskursen og samfundsstrukturen 27
Den kulturelle kerne 29
Sproget 31
Fangererhvervet 33
Naturen 34

5. Grønlands udenrigspolitiske kommunikation i relation til identitetsdiskursen, 2009 - 2014 38
Sproget 38
De oprindelige folks stemme i FN og Arktisk Råd 38
Selvstændighedsstemmen i Nordisk Råd.....40
Fangererhvervet.....42
Striden med IWC om hvalfangstkvoter 43
EU's inuitundtagelse på import af sælprodukter 46
Naturen 48
Retten til industrialisering og selvstændig repræsentation 49
Det internationale ansvar og truslen mod den traditionelle levevis.....51

6. Fortællingernes fordele og potentielle udvikling 55
Den diskursive oscillering som overgangsfænomen og strategi 55
Råstoffernes potentielle betydning for nationsopbygningen.....57
En forestående identitetskrise?.....58

7. Konklusion 60

8. Litteraturliste 62
Bøger og rapporter 62
Debatter i Inatsisarttut.....66
Partiprogrammer, præsentationsvideoer og 'Krydsild' 67
Taler og kronikker 68
Love, aftaler, deklarationer, betænkninger og projekter.....70
Naalakkersuisut – breve, dokumenter, information pressemeddelelser redegørelser og strategier....71
Artikler fra de grønlandske netmedier KNR og Sermitsiaq 73

9. Bilagsliste 75

1. Indledning

Indførelsen af Grønlands Selvstyre den 21. juni 2009 var kulminationen på mange års intensivt arbejde for en mere selvstændig position i rigsfællesskabet og i verden. I dag er båndene til den tidligere kolonimagt løsnet, og de juridiske hindringer på vejen mod fuld suverænitet fjernet, så det nu er op til de grønlandske politikere og befolkningen at beslutte, hvornår tiden er moden til at fuldende statsopbygningen (selvstyreloven, §21). Tæt knyttet til statsopbygningen, der koncentrerer sig om at forbedre økonomien og de institutionelle rammer, er nationsopbygningen, som drejer sig om, hvad der definerer den grønlandske kultur og den såkaldte kollektive identitet. Denne diskursive proces har været en væsentlig faktor i udviklingen fra koloni til selvstyre og vil derfor sandsynligvis også spille en central rolle på den videre vej mod etableringen af staten Grønland. En vej, som ifølge de to formænd for Naalakkersuisut (Grønlands regering) siden 2009 også synes at være belagt med et fortsat øget internationalt engagement. Således sagde Kuupik Kleist ved selvstyrets indførelse: "*Vi indfører Selvstyre på et tidspunkt, hvor Grønland som aldrig før er i fokus over hele verden. Vi bliver nøje fulgt af omverdenen, og man kan spørge hvad vi kan bruge denne store interesse til. Vi kan bruge den til at søge nye muligheder gennem deltagelse i den globale debat*" (Kleist, 2009a:2).

Fire år senere artikulerede Aleqa Hammond samme budskab, da hun i sin første åbningstale i Inatsisartut (Grønlands parlament) sagde, at: "(…) *Grønlands aktive deltagelse internationalt bidrager til at gøre opmærksom på grønlandske interesser og også til at tiltrække investeringer til udvikling i Grønland. Men det giver også et signal om, at man ikke kan træde på os eller tilsidesætte Grønlands interesser. Det giver rygrad, det giver stolthed. Det kan den enkelte borger også måske bruge til at styrke sin selvbevidsthed. Som folk kan det styrke vor kultur, selvbevidsthed og selvopfattelse*" (Hammond, 2013:3). Hammond italesatte dermed en direkte forbindelse mellem udviklingen af Grønlands internationale relationer og den kollektive identitet, som hun vurderede, kunne være gensidigt forbedrende til gavn for Grønlands fremtid. Mere påpasselig var Kleist, da han på samme vis gav udtryk for, at den grønlandske identitet kan blive påvirket af den mere selvstændige ageren på det internationale område, men at det ikke nødvendigvis er en udelukkende positiv udvikling: "*Vi skal til at finde et nyt ståsted i verdenssamfundet, men ikke på bekostning af vores grønlandske identitet, som vi vil holde i hævd. For forskellighed er jo en stor rigdom, som vi grønlændere skal bidrage med i verdenssamfundet*" (Kleist, 2009b:3).

Disse centrale udtalelser har foruden koblingen mellem Grønlands udvikling, de internationale relationer og den grønlandske identitet, det til fælles, at de *ikke* beskriver, hvad der karakteriserer den grønlandske identitet. Det åbner for spørgsmålet om, hvorvidt det skyldes, at det er en fast sedimenteret diskurs, som der kan refereres til uden yderligere forklaring? Eller om det modsat er et udtryk for, at fortællingen om

den kollektive grønlandske identitet ikke er så ligetil at definere, da diskursen ikke er fast sedimenteret? Som udenforstående med interesse for Grønland og udenrigspolitik er det derfor interessant at undersøge, hvad der definerer den grønlandske identitetsdiskurs og hvordan den er søgt styrket og beskyttet via Grønlands udenrigspolitiske kommunikation i løbet af selvstyrets første fem år. Udover de ovenstående citater så har en politisk debat i Danmark i vinteren 2013/2014 vedrørende Grønlands ret til at føre selvstændig udenrigspolitik været den indledende motivation for dette speciale. Debatten tog udgangspunkt i Naalakkersuisuts udmelding om, at der skulle åbnes en selvstændig repræsentation i Washington D.C i 2014, hvilket tilskyndede Søren Espersen (DF) til at indkalde Udenrigsminister, Martin Lidegaard (R), til et samråd. Der blev det imidlertid klart, at den grønlandske repræsentation i USA består af én person med kontor på den danske ambassade, og at dette i øvrigt er i overensstemmelse med selvstyrelovens §12, der giver Naalakkersuisut en vis udenrigspolitisk kompetence på områder "(…) *som alene vedrører Grønland og fuldt ud angår overtagne sagsområde*" (selvstyreloven, 2009:2).

Ifølge Grønlands Udenrigsdirektorat har disse juridiske rammer sammen med praksis bidraget til, "(…) *at Grønland i stadigt stigende omfang spiller en aktiv rolle i udenrigspolitiske anliggender, der særligt berører Grønland*" (Naalakkersuisut (.gl)). At praksis også er en faktor, åbner, ligesom den uspecificerede reference til den grønlandske kultur, for fortolkning, hvilket har tilskyndet til at også at analysere, hvorvidt Grønlands udenrigspolitiske handlerum har ændret sig siden selvstyrets indførelse. Samlet set har specialet for det første til hensigt at analysere, hvordan den grønlandske identitetsdiskurs er forsøgt hegemoniseret blandt Grønlands politiske partier og for det andet, hvordan den dominerende identitetskonstruktions komponenter er blevet kommunikeret på internationalt niveau. I den forbindelse er det interessant at undersøge, hvordan fortællingen om en unik grønlandsk identitet har konstitueret Grønlands udenrigspolitiske handlerum, samt hvilken indflydelse det kan tænkes at have på den fortsatte nationsopbygning på vejen mod selvstændighed. Ved hjælp af en poststrukturalistisk analysestrategi, særligt inspireret af Ernesto Laclau og Chantal Mouffes diskursteoretiske begrebsapparat, en række postkoloniale perspektiver og Ole Wævers begreber om *sikkerhedsliggørelse* og *samfundsmæssig sikkerhed*, vil specialet forsøge at svare på følgende problemformulering:

Hvordan er fortællingen om en unik grønlandsk identitet iagttagelig i Grønlands udenrigspolitiske kommunikation, og hvordan har den konstitueret selvstyrets udenrigspolitiske handlerum i perioden 2009 - 2014?

Kapiteloversigt

2. Den poststrukturalistiske analysestrategi

Efter en kort introduktion til poststrukturalismens fokus på den kontingente meningsproduktion i diskursen bliver Laclau og Mouffes diskursteoretisk begrebsapparat udlagt, der sammen med det postkoloniale begreb *arkticisme* er særligt anvendelige i analysen af identitetsdiskursen. Dernæst bliver diskursteoriens udenrigspolitiske ærinde introduceret med vægt på Wævers diskursive begreber om sikkerhedsliggørelse og samfundsmæssig sikkerhed, der beskriver, hvordan en italesat udefrakommende trussel imod den kollektive identitet, kan anvendes til at legitimere ekstraordinære handlinger. Til sidst bliver specialets empiri i form af parlamentsdebatter, partiprogrammer, pressemeddelelser og taler præsenteret, hvorefter specialets udsigelseskraft bliver problematiseret med udgangspunkt i, at dette speciale, ligesom al anden meningsproduktion, er en kontingent konstruktion.

3. Grønlands nationsopbygning fra koloni til selvstyre

I et postkolonialt og diskursteoretisk perspektiv bliver det her udlagt, hvordan Grønlands nationsopbygning siden koloniseringen i 1721 skete med danskerne som spejl- og modbillede, der bidrog til at fremhæve fangererhvervet som den kulturelle kerne, som senere hen blev udfordret og suppleret af sproget. Formålet er her at vise, hvordan fortællingen om en unik grønlandsk identitet har ændret sig over tid, ligesom det bidrager til referencerammen i den efterfølgende analyse af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs efter selvstyrets indførelse.

4. Grønlands indenrigspolitiske identitetsdiskurs, 2009 - 2014

Denne diskursteoretiske hegemonianalyse viser, hvordan den dominerende identitetsdiskurs består af henholdsvis et fremadskuende ønske om øget selvstændighed og en tilbageskuende kulturel kerne, som fremstår sedimenteret, når nodalpunkterne ikke konkretiseres. Sker det, er det tydeligt, hvordan der opstår differens i ækvivalenskæden om henholdsvis selvstændighedsønsket og det grønlandske sprog, da der ikke er enighed om, hvad selvstyre indebærer og da betegnelsen ikke-grønlandsktalende grønlænder gør nodalpunktet sprog porøst. Fangererhvervet fremstår som det mest sedimenterede nodalpunkt, imens naturen repræsenterer et paradoks, da klimaforandringerne både indeholder en trussel mod den kulturelle kerne og et potentiale til at fremme selvstændighedsprocessen. Samlet set viser denne analyse, hvordan den indenrigspolitiske identitetsdiskurs fremstår kontingent.

5. Grønlands udenrigspolitiske kommunikation i relation til identitetsdiskursen, 2009 – 2014

I forlængelse af hegemonianalysen bliver det her analyseret, hvordan de kulturelle nodalpunkter sproget, fangererhvervet og naturen er med til at konstituere Grønlands udenrigspolitiske handlerum. Det bliver i den forbindelse iagttaget, hvordan nodalpunkterne bliver sikkerhedsliggjort med reference til, at de er en del af den samfundsmæssige sikkerhed, hvilket tjener som legitimation for særlige rettigheder. De særlige rettigheder er i nogle tilfælde funderet på en logik om oprindelige folks rettigheder med subjektpositionen minoritet tilskrevet den grønlandske befolkning, imens de i andre tilfælde er begrundet med den anticiperede fremtid som selvstændig stat, hvor subjektpositionen ligeværdig partner bliver tilskrevet.

Denne kommunikative oscillering er iagttagelig i forhold til både sproget, fangererhvervet og naturen, hvor klimaforandringerne, som en del af sidstnævnte repræsenterer et paradoks, da det på den ene side truer det traditionelle fangererhverv, mens de på den anden side gør øget industrialisering mulig, hvilket betragtes som en vigtig del af selvstændighedsprocessen.

6. Fortællingernes fordele og potentielle udvikling

Her bliver det diskuteret, hvordan oscilleringen i den udenrigspolitiske kommunikation kan iagttages som et udtryk for, at selvstyret endnu er ungt og derfor stadig italesætter subjektpositionen minoritet, der kendetegnede grønlændernes status under hjemmestyret. Samtidig kan denne oscillering også iagttages som en strategi med det formål at optimere Grønlands internationale forhandlingsposition i forhold til at opnå særlige rettigheder, hvilket i sidste ende er baseret på et økonomisk rationale. På baggrund af, at råstofferne ofte er blevet nævnt i analysen, bliver det her diskuteret, hvilken betydning den forventede råstofudvinding kan få for den nuværende identitetsdiskurs, da den både kan styrke selvstændighedsprocessen og udgøre en indirekte trussel imod den samfundsmæssige sikkerhed, da storskalaprojekterne vil kræve et stort antal udenlandske arbejdere. I begge tilfælde vil råstofferne have potentiale til at dislokere den nuværende hegemoniske identitetsdiskurs.

7. Konklusion

Specialet konkluderer, at den kontingente fortælling om en unik grønlandsk identitet, har konstitueret Grønlands udenrigspolitiske handlerum i selvstyrets første fem år, ved på den ene side at sikkerhedsliggøre sproget, naturen og fangererhvervet, som centrale dele af den samfundsmæssige sikkerhed, og ved på den anden side at oscillere mellem at italesætte det grønlandske folk som enten en minoritet eller en ligeværdig partner. Det kan betragtes som et udtryk for, at selvstyret endnu er ungt og omverdenens opfattelse af Grønland, og til en vis grad også den grønlandske selvopfattelse, derfor stadig er i en overgangsfase fra tiden med hjemmestyre, hvor grønlænderne netop var karakteriseret som en minoritet med særstatus. Samtidig kan det også betragtes som et udtryk for en bevidst strategi for at udvide det udenrigspolitiske handlerum og dermed forstærke omverdenens opfattelse af Grønland som en selvstændig aktør i verden.

2. Den poststrukturalistiske analysestrategi

Centralt i poststrukturalismen er, at teori, metodologi og metode ikke lader sig adskille, men er gensidigt afhængige og har direkte indflydelse på, hvordan genstandsfeltet emergerer med de blinde pletter, der uundgåeligt følger med, da man som diskursanalytiker altid selv er en del af analysen (Andersen, 1999:14). Derfor er der netop tale om en bevidst analysestrategi, der er kendetegnet ved anden ordens iagttagelser, idet man som epistemolog med en tom ontologi[1] anvender andres iagttagelser som objekt for ens egne iagttagelser med det formål at beskrive, hvorfra iagttageren iagttager (ibid.:113). I dette kapitel vil specialets poststrukturalistiske videnskabsteori, udvalgte diskursteoretiske begreber og empiriarkivet blive fremlagt, forklaret og forholdt til hinanden, hvorefter specialets udsigelseskraft vil blive diskuteret.

Poststrukturalismen

Præfikset *post* henviser ikke til et brud med strukturalismen, men angiver en videreudvikling af dens grundlæggende tanker og af dens kritik af den vestlige kanon, som på daværende tidspunkt blot betragtede sproget som et instrument til at binde det reelle og det imaginære sammen (Esmark et al., 2005:13-14). Strukturalisterne mente i stedet, at sproget bør betragtes som en selvstændig tredje orden, den symbolske, hvis struktur er lukket og kan analyseres systematisk (ibid.:15). Poststrukturalismen deler kritikken, fremhævelsen af sprogets betydning og opfattelsen af, at objekter ikke eksisterer forud for begreber, men opfatter modsat det symbolske som en decentreret og åben struktur, der forårsager evig uro på grund af de uendelige muligheder for ny meningsproduktion (ibid.:18). Meningsproduktionen dannes i diskursen, hvor mening er kontingent, men kan fikseres for en tid, indtil den i sidste ende bliver opløst til fordel for en anden dominerende opfattelse (ibid.:27-28). I denne optik er verden som udgangspunkt flertydig, flydende og kaotisk, men entydighed, fasthed og orden kan konstrueres for en tid ved tilslutning til specifikke artikulerede værdier, der kan være med til at definere tilhørsforhold, mening og identitet og dermed give mulighed for handling (Dyrberg et al., 2001:9-12). Hvis denne mening forandres eller mister sin dominans, forandres betingelserne for vores væren og ageren, hvilket kan ændre såvel identiteten som handlerummet (ibid.). I dette perspektiv kan det således allerede slås fast, at den dominerende identitetsdiskurs i Grønland er en kontingent konstruktion, der tilbyder et vis handlerum, men som med tiden vil blive dislokeret, så den i større eller mindre grad forandres. Til at analysere hvordan en specifik indenrigspolitisk identitetsdiskurs har opnået hegemoni, og hvilke værdier der tilsammen udgør denne meningskonstruktion, er det nødvendigt med diskursanalytiske værktøjer. Derfor vil Laclau og Mouffes dis-

[1] Med en tom ontologi forstås, at man kun kan erkende gennem det diskursive felt, der er grundlæggende for al meningsproduktion (Andersen, 1999:113)

kursteoretiske begreber nu blive forklaret, hvorefter poststrukturalismens postkoloniale perspektiv og diskursteoriens udenrigspolitiske ærinde vil blive præsenteret.

Diskursteoretisk begrebsapparat

Laclau og Mouffes samlede teoriapparat er komplekst og mangefacetteret, så med formålet om en effektiv analyse vil dette afsnit begrænse sig til at beskrive de centrale begreber, som er fundet særligt anvendelige i hegemonianalysen. Begreberne er gensidigt afhængige og kan på sin vis ikke skilles ad, men for at gøre det klart hvordan hvert enkelt begreb hver især bidrager til analysen, er de her alligevel delt op i fem grupperinger. Sat på spidsen vil de tretten begreber tilsammen forklare, hvordan en *diskurs* er en delvist *sedimenteret* orden dannet af *elementer* fra det før-diskursive niveau kaldet *diskursivitet*, hvis indbyrdes *ækvivalens* transformerer elementerne til *momenter*, der samles om et *nodalpunkt*. Denne orden står i *differens* til *antagonistiske* og *agonistiske* andre, der på én gang er diskursens muligheds- og umulighedsbetingelser, idet selve negationen til noget andet skaber potentialet for dannelsen af en unik mening eller identitet. *Subjektet* er i denne proces den, der træffer beslutningen om tilslutning eller afvisning af et bestemt diskursivt projekt, og når diskursen er fikseret, vil subjekterne få tildelt bestemte prædikater kaldet *subjektpositioner*, der tjener som identifikation og adskiller Os fra Dem. Da diskursens ækvivalerende momenter altid vil have en immanent differens, som med tiden vil blive tydeliggjort i takt med en øget præcisering af nodalpunktets indhold, vil det uundgåeligt resultere i en *dislokation* af diskursen, som åbner for nye re-artikuleringsforsøg, der søger at opnå hegemoni. Begreberne er primært hentet fra Laclau og Mouffes teoretiske hovedværk *Hegemony and Socialist Strategy* fra 1985, der markerer deres skifte fra den strukturelle marxisme til poststrukturalismen og postmarxismen, der prioriterer et fokus på magt og konflikt, hvor politiske identiteter skabes af diskursive kampe om bestemte og mere bredt afgrænsede principper for meningsdannelse (Hansen, 2005:178-180).

Diskursivitet og diskurs: fra elementer til momenter

Iboende enhver diskurs er et overskud af mening, der findes på det overordnede niveau for diskursivitet, hvorfra al social praksis i form af diskurser tager sit udgangspunkt (Laclau & Mouffe, 1985:111). På dette niveau flyder elementerne rundt, indtil de bliver fikseret inden for en bestemt diskurs ved hjælp af en artikulation, som strukturerer dem, så de danner en indbyrdes relation, der til sammen skaber en specifik form for mening (ibid.:105). Når relationen er konstrueret og diskursen etableret, transformeres elementerne til momenter, der definerer regulariteten i den kontingente, diskursive konstruktion (ibid.:112). Således er enhver diskurs "(…) *constituted as an attempt to dominate the field of discursivity, to arrest the flow of differences, to construct a centre*" (ibid.). Diskursen er dermed ikke i sig selv en praksis, men et resultat af den, der fremstår som en fikseret struktur af forskelle, som danner en kontingent hegemonisk

diskurs (Andersen, 1999:89). At diskursen er kontingent, og mening og identitet dermed aldrig er fuldt sedimenterede, er, hvad der ifølge Laclau og Mouffe gør politik muligt, da muligheden for diskursive kampe om, hvad der bør anses som rigtigt og forkert, er til stede (Hansen, 2005:177,182). Et sådan forsøg på at repræsentere noget universelt fra et partikulært udgangspunkt beskrives som et forsøg på at opnå hegemoni, da elementerne der søges koblet sammen til en ny dominerende social orden er arbitrære (Laclau, 2002b:161). Således beskriver Laclau hegemoni som en aldrig tilendebragt operation, der forsøger "(…) *at gøre det samme som at skrive i vand. Det er noget, der er umuligt, ustabilt og sårbart, men som til en vis grad kan opnås*" (Laclau, 1986:107). I analysen af den grønlandske identitetsdiskurs er det derfor, for det første, relevant at iagttage, hvilke elementer fra det samlede reservoir af diskursivitet, der tilsammen danner en hegemonisk diskurs af, hvad det vil sige at være grønlænder og, for det andet, at fremanalysere hvilke momenter, der tilsammen udgør denne diskurs.

Dislokation og sedimentering

At en diskurs er kontingent og aldrig fuldt ud sedimenteret vil uundgåeligt resultere i en dislokation af diskursen, der muliggør reartikuleringer af nye og delvist fikserede menings- og identitetskonstruktioner, som med tiden igen vil blive dislokeret (Hansen, 2005:184). Dislokation skal forstås som den proces, der forstyrrer den eksisterende orden, hvormed den hegemoniske diskurs' kontingente konstruktion synliggøres (Howarth og Stavrakakis, 2000:13), hvilket medfører en bevidstliggørelse og problematisering af de gældende menings- og identitetskonstruktioner, der resulterer i et behov for hel eller delvis modificering af disse (Laclau, 1990:40). Jo større dislokationen af en bestemt opfattelse er, jo større er muligheden for alternative reartikulationer, der, hvis tomrummet efter den detroniserede opfattelse er stort, er nødt til at favne bredt og samle sig om så tom en partikularitet som mulig (Hansen, 2005:182,196). Hvis diskursen om hvad der definerer en rigtig grønlænder blev fuldstændig sedimenteret, ville tomrummet være stort, men mindre modifikationer er også mulige, hvilket analysen har som ambition at identificere.

Dislokation er diskursanalysens mest overordnede begreb, da den sætter analysens tidslige nulpunkt (ibid.:180,184) og dernæst fungerer som udgangspunkt for eventuelle efterfølgende periodiseringer af, hvordan en ny diskurs opnår en vis grad af stabilitet inden for en bestemt social orden (Laclau, 1986:108). Derfor vil det være centralt for analysen af en specifik grønlandsk identitetsdiskurs at identificere, hvilke dislokationer der har muliggjort nye re-artikulationer af, hvad det vil sige at være grønlænder samt at identificere, hvor bredt denne identitet er artikuleret. Disse dislokationer vil i første omgang blive identificeret i kapitel 3 om Grønlands nationsopbygning, imens hegemonianalysen vil anskueliggøre, hvordan den nuværende diskurs adskiller sig fra tidligere.

Nodalpunkt, ækvivalens og differens

Kampen om at opnå hegemoni er teoretisk set kampen om at definere, hvilket nodalpunkt der skal fungere som centrum for de flydende betegnere og dermed delvist fiksere og tilskrive mening til disse via en kontingent sedimentering (Laclau & Mouffe, 1985:112). Det vil sige, at nodalpunktet er den partikularitet, der ved hjælp af artikulationer fikseres som det universelle samlingspunkt i en diskurs, der transformerer elementerne til momenter, idet de indgår i en relationel struktur (ibid.:113). Denne struktur af diskursens momenter kaldes en ækvivalenskæde, da momenterne i deres fælles relation til nodalpunktet opnår en vis grad af ensartethed til trods for, at de i andre henseender muligvis ville stå i modsætning til hinanden. I analysen af den dominerende identitetsdiskurs er nodalpunkterne blandt andet fangererhvervet og det grønlandske sprog, som partierne ækvivalerer omkring på trods af deres indbyrdes differens på andre områder. Desto længere ækvivalenskæden er, desto mindre konkret er nodalpunktet nødt til at være for ikke at afsløre de mulige uoverensstemmelser imellem kædens ækvivalente momenter (Laclau, 2002 a:143-144), og på den måde kan kæden få karakter af en populistisk bevægelse (Hansen, 2005:182). Ækvivalenslogikken beskrives derfor som "(…) *a logic of simplification of political space*" (Laclau & Mouffe, 1985:130), imens differenslogikken modsat er "(…) *the logic of its expansion and increasing complexity*" (ibid.).

Antagonisme og agonisme

Antagonisme kan forekomme imellem en ækvivalenskæde og individuelt forskellige elementer på den anden side af differenslinjen, men kan også finde sted mellem to forskellige ækvivalenskæder, der betragter den andens blotte tilstedeværelse som en trussel mod sin egen identitet (Laclau & Mouffe, 1985:122-127). Deres indbyrdes differens er, paradoksalt nok, gensidigt definerende for hinandens eksistens, da det "(…) *at være noget er altid ikke at være noget andet*" (Laclau & Mouffe, 2002:82). I konstruktionen af den dominerende grønlandske identitetsdiskurs er forholdet til såvel andre opfattelser inden for landets grænser og forholdet til andre kulturer og nationale fællesskaber derfor også centrale, da de på én gang både kan udgøre en mulig trussel og bidrage til at fremhæve grønlændernes unikke karakteristika i kraft af deres blotte forskel. Som et blødere alternativ til det antagonistiske forhold har Mouffe udviklet begrebet agonisme, hvor den Anden ikke er defineret som en fjende, der udgør en eksistentiel trussel, men derimod en modstander med andre værdier som imidlertid tolereres på baggrund af en fælles accept af de demokratiske spilleregler (Mouffe, 1993:4). Dette forhold er både gældende indbyrdes blandt Grønlands politiske partier, i landets deltagelse i udenrigspolitiske fora og i forholdet til Danmark, der som partner i rigsfællesskabet og som tidligere kolonimagt kan portrætteres som henholdsvis agonistisk modstander eller antagonistisk fjende.

Subjektet og subjektpositioner

Subjektet er ifølge Laclau "(…) *afstanden mellem strukturens uafgørbarhed og beslutningen*" (Laclau, 2002b:155), forstået på den måde, at det er subjektet, som træffer beslutningen, der starter processen fra dislokation til sedimentering af en given diskurs. Når en dislokation opstår, er subjektet tvunget til at træffe en beslutning om identifikation eller afvisning af nye alternative formuleringer, som kæmper om at opnå hegemoni. Denne beslutning former på én gang både diskursen og subjektet selv, da nodalpunktet som subjektet ækvivalerer med andre subjekter om tjener som identifikationspunkt (Hansen, 2005:182). Når diskursen er fikseret, tildeler den prædikater til forskellige subjekter og sociale grupper i form af subjektpositioner, som ligeledes er kendetegnet ved at stå i modsætningsforhold til andre subjektpositioner, hvormed der konstrueres et meningsfyldt og gensidigt definerende Os og Dem (Howarth, 2005:157).
Disse subjektpositioner vil være iagttagelige i både hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs og i diskursanalysen af, hvordan Grønland anvender identitetsdiskursen i udenrigspolitikken. Her vil det især være relevant at iagttage, hvorvidt der anvendes et diskursivt repertoire om oprindelige folks rettigheder eller repertoiret om, at Grønland er på vej mod at blive en selvstændig stat, hvilket er væsentligt for det udenrigspolitiske handlerum.

Postkoloniale perspektiver

Med inspiration fra en række postkoloniale teoretikere er det i analysen af den hegemoniske identitetsdiskurs relevant at se på, hvilken indflydelse Grønlands fortid som koloni kan tænkes at have på grønlændernes selvbillede. Med begrebet *orientalisme* beskriver Edward Said, hvordan opfattelsen af Orienten som orientalsk er et resultat af Vestens hegemoniske dominans, som gennem fortællinger har påtvunget Orienten denne rolle (Said, 2002:31). Fortællingerne er skabt ved hjælp af en diskursiv dikotomi mellem Os og Dem, "the West and the rest", baseret på en opfattelse af vestlig overlegenhed i forhold til andre folk og kulturer, som er blevet genfortalt og reproduceret i blandt andet litteraturen, undervisningen og af politikere, der tilsammen har givet diskursen en høj grad af sedimentering (ibid.:32). De vestlige værdier er her blevet portrætteret som billedet på fremskridt og modernisering (Chatterjee, 1986:30), hvilket i høj grad gengives af kolonierne, der på én gang søger at lægge afstand til og imitere den tidligere kolonimagt (ibid.:4). Denne ambivalens er af Homi Bhabha beskrevet som et kolonialt mimisk spil, der er konstrueret omkring "*The desire for a reformed, recognizable Other, as a subject of a difference that is almost the same, but not quite*" (Bhabha, 1994:86), hvilket kan betragtes som en fortsættelse af den koloniale erobring (ibid.:88; Said, 1993:16). Diskursen er med Foucaults betegnelse blevet et *sandhedsregime*, påtvunget af magtens herskere (Hall, 1992:278) på baggrund af Vestens politiske interesse i Orienten som en del af datidens imperium (Said, 2002:38). I dette perspektiv er det interessant at se på, hvordan grønlænderne historisk set er blevet portrætteret af den danske kolonimagt, og om denne fortælling er iagttagelig i den

nuværende hegemoniske identitetsdiskurs.

Arkticisme

Ligesom orientalismen handler arkticismen om, hvordan Vestens forståelse af Arktis og de arktiske befolkninger er resultatet af en blanding af erfaringer og forventninger, hvor naturromantiske forestillinger og stereotyper spiller en væsentlig rolle (Ryall et al., 2010:x). Ved hjælp af genfortællinger får diskursen en selvforstærkende effekt, hvor "*images of the natural or indigenous other are reproduced and naturalized, taken for granted*" (ibid.). Begrebet stammer fra Fienup-Riordans analyse af, hvordan inuit i Alaska er blevet portrætteret som naturmennesker af den amerikanske filmindustri, der har gengivet et essentialiseret kulturbegreb, hvor eskimoernes kulturelle værdier ligger forud for det sociale og anvendes af udenforstående til at forklare specifikke tanke- og handlemåder (Bjørst, 2008:119). Denne forestilling er, som beskrevet af de øvrige postkoloniale perspektiver, et billede på Vestens hegemoniske magtudøvelse, der til en vis grad mimes af de arktiske folk selv, hvor det traditionelle er modstillet det moderne repræsenteret ved kolonimagten. Arkticismen vedrører også, hvordan Vesten har fremstillet sig selv som for eksempel en opdagelsesrejsende eller en videnskabsmand, der har været anvendt til at legitimere bestemte handlinger (Ryall et al., 2010:x). Både fortællingen om danskerne og om grønlænderne er i dette perspektiv et resultat af en diskurs formet af myter, beretninger og politiske udtalelser, som igen er en del af en global intertekstualitet, hvor Vesten historisk set har været en magtfuld aktør i definitionen af Os og Dem samt befolkningernes respektive selvfortællinger. Det historiske afsnit om nationsopbygningen fra koloni til selvstyre vil beskrive denne udvikling, imens hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs vil fremanalysere, hvordan den koloniale fortid er iagttagelig i analyseperiodens dominerende identitetsfortælling.

Diskursteoriens udenrigspolitiske ærinde

I studiet af udenrigspolitik og internationale relationer (IR) har blandt andre David Campbell (1992:6), Wæver (2001:280; 2002:22-23,31) og Hansen (2006:xvi-xviii) anvendt Laclau & Mouffes diskursteoretiske analyseværktøjer til at etablere poststrukturalismen som en værdig udfordrer til de traditionelt dominerende IR-realister og -liberalister. Specialets udenrigspolitiske analyse er i særlig grad inspireret af Wævers begreber *sikkerhedsliggørelse* og *samfundsmæssig sikkerhed*, men for at tydeliggøre hvordan Laclau og Mouffes diskursteoretiske begrebsapparat kan kombineres med det udenrigspolitiske fokus, vil det her kort blive skitseret med inspiration fra de tre nævnte teoretikere.

Et lands udenrigspolitik vil oftest blive præsenteret som værende funderet på en bestemt identitetsrepræsentation, hvis umiddelbare unikke sammensætning er det, der definerer statens selvbillede (Wæver,

2001:285). Denne konstruktion fremstår tilsyneladende som fast sedimenteret, men er, jævnfør poststrukturalismens grundlæggende perspektiver, en åben struktur, der ligesom alle andre strukturer er situeret i en foranderlig social og politisk kontekst, hvorfor den med tiden uundgåeligt vil blive dislokeret og reartikuleret (Hansen, 2006:26-29). Hvor målet for de udenrigspolitiske beslutningstagere er at præsentere en udenrigspolitik, der fremstår som fikseret, meningsfyldt og mulig for det relevante publikum (ibid.:28; Buzan et al., 1998:23-26), er målet for den poststrukturelle analytiker således modsat at fremanalysere, hvordan udenrigspolitikken og identitetsdiskursen er gensidigt afhængige kontingente konstruktioner (Hansen, 2006:32). På den måde er udenrigspolitikken både afhængig af en bestemt identitetskonstruktion samtidig med, at den bidrager til at producere og reproducere denne diskurs gennem udenrigspolitiske artikulationer, hvor italesættelsen af Os og Dem er helt central. Ifølge Campbell er denne dikotomi karakteriseret ved et antagonistisk forhold, der på en og samme tid truer og forudsætter staten, da "(…) *the state requires discourses of "danger" to provide a new theology of truth about who and what "we" are by highlighting who or what "we" are not, and what "we" have to fear*" (Campbell, 1992:48). Imens Campbell udelukkende taler om antagonistiske andre, nuancerer Hansen begrebet, så det spænder fra radikale og fundamentalt forskellige andre til *ikke-så-radikale-andre*, der blot er geografisk eller politisk anderledes (Hansen, 2006:7), hvilket kan sammenlignes med Mouffes agonisme. Desuden kan ikke-så-radikale-andre findes internt i form af temporale andre, som eksempelvis etableringen af EU med det formål at forhindre en gentagelse af Europas voldelige fortid, og i form af eksterne allierede (ibid.:37-41) som eksempelvis Grønlands medlemskab af fora som Inuit Circumpolar Council (ICC) og Nordisk Råd.

Sikkerhedsliggørelse

I sammenkædningen af statens identitetsrepræsentation og udenrigspolitik, er et sikkerhedspolitisk fokus essentielt (Wæver, 2002:26), da artikulationen af en udefrakommende fare eller trussel imod statens eksistens og identitet er, hvad der legitimerer en bestemt udenrigspolitik (Campbell, 1992:12). I det hele taget er sådanne "discourses of danger" det, der disciplinerer staten og sikrer dens eksistensberettigelse, da løftet til befolkningen om at kunne minimere antallet af farer og beskytte den mod disse er, hvad der berettiger repræsentationen (ibid.:50). Således kan trusler mod staten defineres som "(…) *an ontological necessity for the state, not because the state has to be protected from external threats but because its identity depends on them*" (Hansen, 2006:34). At definere en trussel mod et bestemt objekt er i Wævers termer at sikkerhedsliggøre, hvilket er en diskursiv politisk handling (Wæver, 1995:55), der retfærdiggør specifikke stats-centrerede handlinger (ibid.:65), som i sin yderste konsekvens tillader midlertidig tilsidesættelse af fundamentale rettigheder (Buzan & Wæver, 2009:217). Denne handling er selvrefererende, socialt og diskursivt konstrueret og resulterer uundgåeligt i et kontingent, hegemonisk trusselsbillede, der er konstant åbent for dislokation og dermed reartikulation (Buzan et al., 1998:204). Sikkerhedsliggørelsen foretages af en eller flere *securitizing actors*, oftest politiske ledere, regeringer og diverse lobbyister, der ar-

gumenterer for beskyttelsen af et specifikt referenceobjekt, hvis overlevelse er essentiel for at opretholde centrale strukturer såsom staten, nationen eller civilisationen (Buzan et al., 1998:40). På verdensplan er Grønland imidlertid i en lidt speciel situation, da sikkerhedspolitikken i den gængse forståelse stadig varetages af Danmark, hvorfor Campbells opfattelse af sikkerhedspolitik ikke er anvendelig i dette speciale. I stedet vil der blive anvendt til en bredere sikkerhedspolitisk forståelse, som foruden den militære sektor også vedrører den miljømæssige, økonomiske, sociale og politiske sektor (Buzan et al., 1998), hvoraf den samfundsmæssige sikkerhed, der handler om beskyttelsen af en bestemt identitet, vil blive anvendt i den udenrigspolitiske analyse.

Samfundsmæssig sikkerhed

Referenceobjektet for den samfundsmæssige sikkerhed er i dette tilfælde den unikke grønlandske identitet. Teoretisk set kan den betragtes som truet af udefrakommende og anderledes aktører eller værdier med formodet potentiale til at erodere fællesskabet (Buzan et al., 1998:121). Den grønlandske nation tilbyder og repræsenterer en bestemt kollektiv identitet bestående af ækvivalerende momenter, der søges beskyttet, og begrebet kunne derfor ligeså vel være navngivet identitetssikkerhed (ibid., 1998:120). Kollektive identiteter varierer på sin vis i størrelsen fra en håndfuld mennesker i en familie, vennekreds eller forening over større nationale forsamlinger til flere hundrede millioner i religiøse eller regionale fællesskaber (Wæver et al., 1993:17). Wæver præciserer imidlertid, at "(…) *societal identity is one that is not only robust enough in construction and comprehensive enough in its following, but also broad enough in the quality of identity it carries, to enable it to compete with the territorial state as a political organizing principle*" (ibid.:23). Denne karakteristik er forenelig med grønlændernes plads i rigsfællesskabet, hvor en vis grad af autonomi er opnået, imens statsopbygningen er en igangværende proces, hvor forholdet og differentieringen til Danmark stadig er en væsentlig faktor. Sikkerhedsliggørelsen af den kollektive identitet kan foretages af et bredere sæt af securitizing actors, end når en stat er referentobjekt (ibid.:41), men foretages alligevel oftest af repræsentanter fra samfundets øverste lag, med politikere og medier som de hyppigste (ibid.:123-124). De mest udbredte trusler mod nationens samfundsmæssige sikkerhed er migration, horisontal indflydelse fra nabokulturer og vertikal indflydelse fra bredere fællesskaber (Buzan et al., 1998:121) som eksempelvis rigsfællesskabet.

Parlamentsdebatter, partiprogrammer, pressemeddelelser og taler

For at kunne give så fyldestgørende et svar på problemformuleringen som muligt, vil besvarelsen være delt op i to delanalyser af henholdsvis den indenrigspolitiske identitetsdiskurs og den udenrigspolitiske kommunikation, hvor den første er nødvendig og strukturerende for den anden. Således vil første del søge at fremanalysere, hvilke nodalpunkter der tilsammen udgør den hegemoniske opfattelse af, hvad det vil

sige at være grønlænder, hvorefter anvendelsen og beskyttelsen af disse nodalpunkter på internationalt niveau vil blive analyseret. På den måde vil jeg forsøge at gøre det, som Hansen beskriver som målet for den poststrukturelle analytiker, nemlig at fremanalysere hvordan udenrigspolitikken og identitetsdiskursen er gensidigt afhængige kontingente konstruktioner (Hansen, 2006:32). For bedre at kunne iagttage diskursens kontingens vil Grønlands nationsopbygning siden koloniseringen i 1721 kort blive ridset op inden selve analysen ved hjælp af sekundær litteratur og det poststrukturalistiske postkoloniale perspektiv. Tidsmæssigt strækker begge analyser sig over perioden fra selvstyrets indførelse den 21. juni 2009 til den 1. oktober 2014, imens de begge også vil være koncentreret om de grønlandske politikeres artikulationer om den grønlandske identitet og lignende begreber som kultur og nation. Analyserne vil således have et diakront fokus på de grønlandske politikeres artikulationer i løbet af den femårige periode med det formål at iagttage, hvordan en diskursiv kontingent struktur er blevet skabt (Wæver, 2001:291-292).

Empirien til første delanalyse udgøres af parlamentsdebatter, partiprogrammer, præsentationsvideoer og det tv-transmitterede valgprogram *Krydsild* fra 2013, hvor hvert enkelt parti forklarer sin politik på den landsdækkende kanal *Kalaallit Nunaata Radioa* (KNR). Wæver anbefaler parlamentsdebatterne som et godt materiale i analysen af identitetspolitik, da politikerne i deres mundtlige indlæg artikulerer grundlæggende forestillinger (Wæver, 2002:41-42), hvortil det kan tilføjes, at der til forskel fra udtalelser til de bredere medier ikke er samme risiko for, at citaterne er taget ud af en anden kontekst. Parlamentsdebatterne er tilgængelige som tv-transmissioner på inatsisartut.gl med simultan tolkning fra grønlandsk til dansk, men et skriftligt referat har siden 2009 ikke været prioriteret. Det har derfor været en krævende proces at følge debatterne og transskribere de udtalelser, som kan relateres til den indenrigspolitiske identitetsdiskurs. På grund af debatternes omfang og deres fortsatte tilgængelighed på inatsisartut.gl vil analysen referere til året, dagsordennummeret og tidsintervallet frem for en egentlig transskribering. De udvalgte debatter er fundet ved at søge efter ordene identitet, nation og kultur i dagsordenerne fra de enkelte år, hvorved særligt to debatter er iøjnefaldende. Det er debatten om forslaget om at nedsætte en Grundlovsforberedende kommission (EM2011/72) og forespørgselsdebatten om forsoning, identitet, sprog og menneskerettigheder (EM2013/60), der derfor tjener som det primære udgangspunkt for analysens videre struktur. Bilag 1 og bilag 2 er semitransskriberinger af disse debatter. På baggrund af de to debatter og de tidligere identitetsdiskurser, jævnfør kapitel 3 om den historiske nationsopbygning, har jeg efterfølgende søgt efter parlamentsdebatter vedrørende sprog, fangst og natur, som vil supplere den øvrige empiri. Citater fra disse debatter er blevet skrevet ned, men en egentlig semitransskribering har været nedprioriteret. En oversigt over samtlige anvendte parlamentsdebatter samt direkte links er tilgængelige i litteraturlisten.

Empirien til anden delanalyse er fundet ved at søge efter nodalpunkterne sprog, fangst, natur og heraf klima i Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelser, som beskriver, hvilke internationale fora, samar-

bejdspartnere og begivenheder der har størst betydning for beskyttelsen af disse punkter og dermed for varetagelsen af nationens interesser. De udenrigspolitiske redegørelser er ligeledes blevet debatteret i Inatsisartut i 2011, 2012 og 2013, hvor samtlige partiers synspunkter er blevet hørt i relation til de centrale udenrigspolitiske begivenheder og Naalakkersuisuts ageren i de sammenhænge. Bilag 3 og bilag 4 er semitransskriberinger af debatterne fra 2011 og 2012, imens ordførerindlæggene fra de øvrige års debatter er tilgængelige via links i litteraturlisten. De anvendte citater fra disse debatter vil ligeledes blive angivet ved år, dagsordennummer og tidsinterval. Med redegørelserne som fundament, vil beskyttelsen af det grønlandske sprog blive analyseret i regi af de Forenede Nationer (FN), Arktisk Råd og Nordisk Råd, imens de ansvarlig politikeres kommunikation ved FN's klimatopmøder og ved besøget af FN's generalsekretær, Ban Ki-Moon, vil udgøre empirien for analysen af beskyttelsen af naturen og landets industrielle interesser. I analysen af hvordan fangererhvervet er søgt beskyttet, er forholdet til den Europæiske Union (EU), Verdenshandelsorganisationen (WTO) og den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) identificeret som de mest relevante relationer. Den primære empiri i den forbindelse er de ansvarlige politikeres kommunikation via taler og pressemeddelelser, som dog ikke altid er lige tilgængelige. Det skyldes, at nogle af talerne er fortrolige, imens flere af pressemeddelelserne fra før 2013 ikke længere er offentligt tilgængelige, da man ved fornyelsen af selvstyrets officielle hjemmeside fra nanoq.gl til naalakkersuisut.gl ikke genarkiverede de tidligere pressemeddelelser. Med hjælp fra en af selvstyrets kommunikationsmedarbejdere og søgeværktøjet *Wayback Machine* på archive.org/web er dette arkiv forsøgt genkonstrueret. Med disse begrænsninger in mente vil der i nogle få tilfælde blive suppleret med kronikker og udtalelser til de grønlandske medier *KNR* og *Sermitsiaq.AG*.

Specialets udsigelseskraft

Det centrale valg i en poststrukturalistisk diskursanalyse af et lands officielle politik handler om, hvorvidt man skal begrænse sig til kommunikationen fra officiel politisk hold, eller om man skal udvide empiriarkivet til også at medtage intertekstuelle referencer fra medierne, kunsten, populærkulturen med mere (Hansen, 2006:73). Det er dog blevet fravalgt i dette speciale. I stedet prioriterer jeg en stringent politisk analyse, der kun kort berører diskursens bredere genealogiske ophav i det historiske kapitel om nationsopbygningen. Målet om en stringent analyse ligger også til grund for fravalget af egne interviews, som muligvis kunne have nuanceret analysen yderligere, men som ville indebære en risiko for at påvirke interviewpersonernes svar og dermed analysen. Jeg er bevidst om, at specialet er et resultat af valg og fravalg, og at det derfor ligesom al anden meningsproduktion også en kontingent konstruktion, der er en del af en større diskursiv sammenhæng. Det er et ufravigeligt problem for alle samfundsanalyser, men frem for at have som mål at producere sand viden om en given genstand, er målet for den poststrukturalistiske analysestrategi i stedet at problematisere disse selvfølgeligheder ved at påvise diskursens kontingens og

dermed søge at bidrage til en mere kritisk erkendelse af specifikke hegemoniske opfattelser (Esmark et al.:15). Analysens konklusion skal dog være så veldokumenteret, at den sandsynliggør, at andre forskere med samme kombination af teori og empiri ville være nået frem til nogenlunde samme konklusion (Dyrberg et al., 2001:320). En grundlæggende begrænsning ved dette speciale er mine manglende grønlandskkundskaber, hvilket betyder, at dette speciale er afhængigt af, at især simultantolkene i Inatsisartut har oversat korrekt. En diskursanalytiker bør kunne forstå sproget, da det ikke blot handler om lingvistik, men også om sociale koder (Hansen, 2006:83-84).

3. Grønlands nationsopbygning fra koloni til selvstyre

1721 – 1849: Den konstituerende dikotomi etableres

Da Hans Egede ankom til Grønland i 1721, var det med en mission om at indvie nordboerne i det kristne budskab, men da de ikke var der længere, vendte Egede i stedet sin opmærksomhed mod inuitternes efterkommere. Kristendommens påskønnelse af medmenneskelighed, ydmyghed og arbejdsomhed var eftersigende let at forene med inuits daværende livsanskuelse, og da forkyndelsen samtidig blev oversat til grønlandsk, var overgangen til den nye religion relativt smertefri (Thisted, 1999:56). Kristendommen kom på den måde til at udgøre et fælles værdimæssigt udgangspunkt for kolonisterne og de koloniserede, imens Instruxen af 1782, udstedt af den danske handelsdirektion på den anden side udstak nogle dikotomiserende retningslinjer for deres indbyrdes adfærd ved blandt andet at gøre giftermål mellem de to parter forbudt (Instrux af 19. april 1782:§3). Forbuddet blev begrundet med, at ægteskabet ville blive splittet mellem de to kulturer, hvilket ville give anledning til forsømmelse af fangsten (ibid., §2), da børnene ikke ville kunne blive ordentligt oplært i fangererhvervet. Det ville man fra dansk side undgå, da tran og sælskind var grundlaget for Den Kongelige Grønlandske Handels (KGH) indtjening og eksistens (Bro, 1993:60ff). På den baggrund forsøgte KGH bevidst at skabe en forestilling om, at fangererhvervet var særligt grønlandsk (Thomsen, 1998:28), og Instruxen gjorde det derfor klart, at befolkningen ikke måtte "(…) *lokkes bort fra den traditionelle levevis*" (Gad, 1984:182).

Samtidig med at Instruxen på den måde dikterede et skel mellem Os og Dem, blev argumentet om at beskytte den traditionelle levevis også anvendt til at legitimere KGH's monopol, som sikrede, at det grønlandske samfund ikke blev moderniseret, hvilket ifølge Instruxen ville betyde materielt og åndeligt tab (Thomsen, 1998:23-24). Instruxen sikkerhedsliggjorde således det, som den italesatte som den grønlandske identitet, hvilket blev brugt til at legitimere en isolation af Grønland fra resten af verden til gavn for den danske økonomi. Denne isolation betød samtidig, at danskerne kom til at udgøre den primære og umiddelbart eneste Anden, som grønlænderne kunne bruge som spejl- og modbillede i dannelsen af et fælles Vi. Det skete især ved kateketseminarerne i Jakobshavn (Ilulissat) og Godthåb (Nuuk), der blev etableret i 1845, hvor "*kærlighed til modersmålet, folket, fædrenes land og naturen*" blev fremelsket (Thomsen, 1998:27) og koblet til den tomme betegner grønlandsk nation samtidig med, at de vordende kateketer blev undervist i fangererhvervet for at underbygge dets kulturelle betydning (Thuesen, 1988:43, 157). Efter endt uddannelse blev kateketerne oftest udstationeret i en af de ca. 300 bopladser, hvor de udbredte deres nye lærdom, der sammen med debatindlæg havde stor betydning for dannelsen af en grønlandsk national identitet på tværs af store geografisk afstande (Thomsen, 1998:34). Således var den grønlandske identitet i slutningen af 1800-tallet ifølge Søren Thuesen kendetegnet ved en national identitet, der "*indebærer en forestilling om ét grønlandsk folk og ét grønlandsk land*" (Thuesen, 1988:161). På den

måde antog den grønlandske nationalforståelse samme struktur som den, der dominerede samtidens Danmark og Europa med fælles oprindelse og etnicitet som de centrale komponenter (Thomsen, 1998:27), hvor nationernes forskellige fortællinger var gensidigt afhængige for opfattelsen af intern samhørighed.

1849 – 1948: Den spæde demokratisering og den første store identitetsdebat

I kølvandet på Danmarks Riges Grundlov fra 1849 blev der i 1860'erne oprettet forstanderskaber i de enkelte kolonidistrikter, som skulle varetages af grønlændere med det formål at opdrage "(…) *"almuen" til en politisk-social bevidsthed. Genskabelse af selvrespekten*" (Thuesen, 1988:62). Det skete på opfordring fra en lille gruppe danske embedsmænd i Nuuk med Hinrich Rink[2] i spidsen, der ligeledes grundlagde et trykkeri i Nuuk i 1857 og var initiativtager til avisen *Atuagagdliutit*[3], hvis formål var at finde løsninger på samfundsmæssige problemer gennem diskussion (Langgård, 2011:321). Derudover indsamlede og udgav Rink grønlandske myter og sagn, der sammen med avisen bidrog til at skabe en bredt funderet grønlandsk identitetsdiskurs med fangererhvervet som det primære nodalpunkt (Thuesen, 1988:119-121). Myterne viste, at den etniske bevidsthed ikke var ny for grønlænderne, idet fortællingerne vidnede om en kollektiv erindring om mødet med krigeriske indianere, nordboere, europæiske hvalfangere og senest også sameksistensen med danskerne, hvilket også er afspejlet i den allerførste artikel i *Atuagagdliutit*, hvor ord som Nunarput (Vores Land) og Kalaallit Nunaat (Grønlændernes Land) blev taget i brug (Langgård, 2011:323-324). Forstanderskaberne fungerede frem til 1908, da landsrådene blev oprettet i stedet på foranledning af den nye styrelseslov, der på den ene side gav mere politisk indflydelse til grønlænderne, da det bortset fra inspektøren kun var dem, der kunne vælges til kommune- og landsråd, samtidig med, at der blev skelnet mellem, hvem der hørte under henholdsvis grønlandsk og dansk lov (Thuesen, 1988:74-77; Gad, 1984:236-238).

Den samfundsmæssige udvikling betød, at en stadig større del af den grønlandske befolkning ernærede sig ved andet end fangererhvervet, hvilket gav anledning til en dislokation af den dominerende identitetsdiskurs, som muliggjorde den første store diskursive kamp om hvad, der definerer den grønlandske identitet (Sejersen, 1999:127). Debatten startede i 1911 i *Atuagagdliutit* og senere også i den nyere avis *Avangnâmioq*[4], hvor den ene gruppe plæderede for, at kun en fanger kunne betragtes som en rigtig grønlænder, imens den anden gruppe mente, at det grønlandske sprog var det samlende nodalpunkt og at ens beskæftigelse var underordnet (Sejersen, 1999:127). I 1918 blev debatten i *Atuagagdliutit* lukket af redaktøren, der konkluderede: "*Det at være grønlænder er at være født og opvokset i Grønland. Vi bliver ved med at*

[2] Var inspektør for Sydgrønland fra 1858 til 1868, direktør for KGH fra 1870 til 1882 og bliver kaldt 'Den eskimoiske videnskabs grundlægger', da han som den første fremlagde en teori om den eskimoiske kulturs oprindelse (Marquadt, 2009)
[3] På dansk: "læsestof som tilbydes gratis". Udkom på månedlig basis i Nuuk og én gang årligt i resten af Grønland
[4] På dansk: *Nordgrønlænderen*

være grønlændere, selv om vi spiser dansk mad, og selv om vi er kommet til at bo uden for vort fødeland" (Sejersen,1999:128). En konklusion, der hverken gav den ene eller anden gruppering entydigt ret, men som dog ikke fremhævede erhvervet som det afgørende, hvilket styrker opfattelsen af, at diskursen var blevet dislokeret. Idealet om den gode kristne fanger blev yderligt udfordret af, at vinterfangst ikke var muligt i Diskobugten i løbet af 1920'erne (Storch, 1930:105), da isdækket var begrænset, og da tranpriserne på verdensmarkedet var faldet, hvilket satte gang i en strukturel erhvervsændring fra fangst til fiskeri (Langgård, 2011:340). I takt med at flere tog fiskeriet til sig på bekostning af fangererhvervet, blev afhængighedsforholdet mellem danskere og grønlændere på dét punkt vendt om, da danskerne havde mere forstand på fiskeri (Thomsen, 1998:33-36). Udviklingen dislokerede identitetsdiskursen yderligere, og den nye fortælling om det grønlandske sprog som det dominerende nodalpunkt i identitetsdiskursen blev yderligere sedimenteret, da det vandt større tilslutning og blev suppleret af holdningen om, at kærligheden til Nunarput/Kalaallit Nunaat også var en afgørende faktor (Langgård, 2011: 341, 343-344).

I samme periode arbejdede en kommission bestående af 21 danskere og tre grønlændere på at revidere de grønlandske love med det formål at fremme "(..) *grønlændernes udvikling til selvstændighed, det vil sige til en sådan modenhed i moralsk og økonomisk henseende, at de kan blive i stand til at leve i fri forbindelse med den øvrige verden, når landets nuværende afsondringstilstand engang i fremtiden ophører*" (Lidegaard, 1991:173). Det skulle blandt andet gøres ved "*at knytte Grønland så nært som muligt til Danmark og i så vidt omfang som muligt at tilføre landet dansk civilisation og kultur*" (ibid.). Til forskel fra Instruxen 150 år forinden synes hensigten forskellig ved, at danskerne i højere grad ønskede at assimilere grønlænderne frem for at bevare et stringent skel, imens de danske værdier i begge tilfælde fremhæves som idealet, som grønlænderne, jævnfør de postkoloniale perspektiver, bør tage ved lære af. I 1925 blev forslagene udmøntet i en lov, som ændrede inspektørernes titel til landsfogeder og tillod danskere at stille op til lands- og kommunerådsvalg i Grønland, imens sysselrådene, der primært kom til at bestå af grønlændere, blev dannet og fik et udvidet administrativt ansvar. Loven gjaldt frem til den tyske besættelse af Danmark den 9. april 1940, hvor Grønland i stedet kom under amerikansk beskyttelse, hvilket materialiserede sig i militære baser, der spillede en strategisk nøglerolle for USA i den daværende varme og i den efterfølgende kolde krig (Taagholt & Hansen, 1999). Dermed aftog Danmarks mulighed for at påvirke den grønlandske identitetsdiskurs, og i stedet oplevede grønlænderne en højere grad af selvbestemmelse og erfarede for første gang, hvilken strategisk vigtig position landet har.

1948 – 1979: Afkolonisering og politisering på vejen mod øget selvstændighed

Efter krigens afslutning blev en lang række lande afkoloniseret og selvstændiggjort på krav fra FN, hvilket ansporede Danmarks statsminister Hans Hedtoft til at rejse til Grønland for at høre landsrådenes mening om ophøret af KGH's handelsmonopol og den videre modernisering af det grønlandske samfund.

Landsrådene[5] svarede, "*at man ønskede Grønland åbnet og udviklet, så man gennem erhvervsmæssig udvikling kunne blive i stand til at sammenligne sig med andre samfund, både økonomisk og kulturelt*" (Olsen, 2005:26). Med det for øje blev den store grønlandskommission (G50) nedsat, og i de følgende år blev flere tiltag gennemført med såvel danske værdier som den danske velfærdsmodel som skabelon (Bro, 1993:202ff). Et af tiltagene var det nye grønlandske skolesystem, der blev struktureret efter dansk model med dansk som hovedsproget, hvilket blandt andet medførte, at 22 grønlandske børn blev sat i pleje i Danmark i 1951 for at blive danificeret (Bryld, 1998:16). Et andet tiltag var en modernisering af fiskeindustrien, som medførte en øget urbanisering, tilskyndet af en ny bosætningspolitik der favoriserede arbejderne i de nye fiskeindustribyer frem for dem i bygderne (Olsen, 2005:49-51), hvilket satte bygderne og fangererhvervet under yderligere pres. Den hurtigt accelererende modernisering bevirkede også, at der opstod en mangel på uddannet arbejdskraft inden for især administrationen, hospitalsvæsenet og byggebranchen, som i stigende grad blev besat af danskere. Således steg danskernes procentmæssige andel af den samlede befolkning i Grønland fra fire til 20 procent i løbet af 1950'erne (Thomsen, 1998:41).

Ved grundlovsændringen den 5. juni 1953 blev Grønlands status som koloni ophævet for i stedet at blive sidestillet med resten af Danmark som et amt i rigsfællesskabet, der juridisk set opløste dikotomien mellem danskere og grønlændere (Olsen, 2011:410-411). Det var imidlertid ikke realiteten i det grønlandske samfund, der var præget af sociale skel med den voksende gruppe danskere som den primære elite, der tilmed blev bedre lønnet for det samme arbejde med begrundelse i først hjemstavnskriteriet og siden hen fødestedskritieriet, der gjaldt frem til 1991 (ibid.). Koloniperiodens dikotomi mellem danskere og grønlændere blev således holdt i hævd, imens idealet fra kolonitiden om at udvikle det grønlandske samfund efter dansk målestok fortsatte. De mange danske tilflyttere resulterede imidlertid i flere børn af blandet dansk-grønlandsk afstamning. De udfordrede den grønlandske identitetsdiskurs, da de både delte værdier og fysiske træk med grønlænderne, imens de samtidig repræsenterede danskerne. Det forårsagede desuden, at de hverken blev betragtet som fuldgyldige medlemmer af den danske eller den grønlandske befolkning (Petersen,1991:18). Udbredelsen af det danske sprog i både skolen og på arbejdsmarkedet betød samtidig, at børn af såvel grønlandske som af blandede forældre i mindre grad mestrede det grønlandske sprog, hvilket dermed forringede sprogets sedimentering i den grønlandske identitetsdiskurs (ibid.). Den udvikling gav anledning til en fornyet dislokation af den grønlandske identitetsdiskurs, der på grund af den stigende danificering igen var til debat.

Den udtalte forskelsbehandling blev anstødssten for en voksende nationalistisk bølge i 1960'erne og 70'erne med de veluddannede grønlændere i spidsen (Thomsen, 1998:43-46), der introducerede begreber som minoritet og indfødte folk som betegnere for det undertrykte grønlandske folk (Petersen, 1991:20).

[5] I 1950 blev landsrådene i Syd- og Nordgrønland slået sammen til ét (Dahl, 1986:17)

Denne bevægelse var ikke blot endogen, men var en del af en større samtidig international tendens, der ligeledes dannede basis for et styrket forhold til inuitterne i USA, Canada og Rusland, hvis fælles oprindelse, kulturarv og ikke mindst fælles ønske om øget selvbestemmelse udgjorde fundamentet for etableringen af ICC i 1977 (Sejersen, 1999:130). Grønlændernes modsætningsforhold til danskerne blev yderligere skærpet af enerådige danske beslutninger såsom lukningen af kulminebyen Qullissat i 1968 og tvangsforflytningen af dens 1200 indbyggere, og retorikken blev i stigende grad antagonistisk, hvilket styrkede tilslutningen til ønsket om øget grønlandsk nationsopbygning. Utilfredsheden resulterede i en accelererende politisering af det grønlandske samfund, og i 1964 blev Grønlands første politiske parti, kaldet Inuit Partiiat, dannet med det formål at forbedre grønlændernes rettigheder (Strandsbjerg, 2014:266). Partiet fik imidlertid aldrig den tilsigtede betydning, men banede vejen for dannelsen af Siumut (1977) og Inuit Ataqatigiit (1978), der delte målet om øget grønlandsk selvbestemmelse, imens Atassut (1978) modsat blev dannet på et ønske om fortsat samhørighed med Danmark. Kravet om hjemmestyre tog til i løbet af 1970'erne baseret på ønsket om at genfinde, beskytte og styrke den oprindelige grønlandske identitet, hvori sproget og fangererhvervet havde en central rolle, hvilket blev udbredt til det øvrige samfund gennem de politiske sommermøder kaldet aasivik (Sejersen,1999:129). Kravet blev yderligere forstærket, da Grønland, på trods af en udbredt modstand, blev medlem af EF, fordi Danmarks befolkning havde stemt for. Færøerne derimod undgik samme skæbne med begrundelse i deres hjemmestyre, og kort tid efter blev Grønlands hjemmestyrekommission derfor nedsat (Motzfeldt, 2006:117).

1979 – 2009: Hjemmestyrets indførelse og begyndelsen på en selvstændig udenrigspolitik

I 1979 blev hjemmestyret indført "*i erkendelse af den særstilling, som Grønland i national, kulturel og geografisk henseende indtager inden for riget*" (hjemmestyreloven, 1979), der er en formulering, som afspejler den udbredte holdning siden 1960'erne om, at grønlænderne er en minoritet (Thisted, 2012:612). Hjemmestyreloven fremhævede endvidere, at "*Der skal undervises grundigt i det danske sprog*", men at "*Det grønlandske sprog er hovedsproget*" (hjemmestyreloven, 1979:§9), der ifølge daværende landsstyremedlem for kultur og undervisning Thue Christiansen vidnede om, "(…) *at kultur altid vil være det bærende element for et hvilket som helst samfund. Og dette gælder for det grønlandske samfund. Hjemmestyret er kampen for at bevare vor kulturelle egenart*" (Christiansen 1981, i Sejersen, 1999:130). Hjemmestyreloven gav også Grønland et vist udenrigspolitisk handlerum (hjemmestyreloven, 1979:§16), som gjorde medlemsskabet af Nordisk Råd i 1984 og udmeldelsen af EF i 1985[6] mulig, hvormed Grønland i stedet fik OLT status og en bilateral fiskeriaftale med EU (eu.nanoq.gl). I samme periode gennemførte Greenpeace en stort anlagt sælskindskampagne i Europa, som opfordrede til boykot af canadisk fangst af babysæler, men som også påvirkede den grønlandske eksport af sælprodukter negativt. Sammen med fiskeriaftalen gav det anledning til en mere aktiv grønlandsk udenrigspolitik (Motzfeldt, 2006:120-121), og

[6] Beslutningen blev taget efter en folkeafstemning i 1982

i 1992 oprettede Grønland derfor sin egen repræsentation i Bruxelles, der i 1994 blev udbygget med et udenrigskontor (ibid.:127). I 1998 blev også en repræsentation i Ottawa etableret, som dog lukkede igen i 2002 (ibid.).

Hjemmestyret begyndte således langsomt at agere mere som en stat, imens grønlændernes status som særligt folk og en minoritet inden for rigsfællesskabet samtidig blev styrket, da Danmark i 1996 ratificerede ILO konvention 169 om oprindelige folk (inuit.org). Denne udvikling gav appetit på yderligere selvstændighed, og med Hans Enoksen (S) i spidsen blev starten af det nye årtusinde præget af en udbredt grønlandiseringspolitik, hvor det altoverskyggende emne blev arbejdet for øget selvstyre (Thorleifsen, 2003:111). I år 2000 tog arbejdet for alvor fart med nedsættelsen af den grønlandske selvstyrekommission, der fire år senere også fik selskab af danskere samt med vedtagelsen af Itilleqerklæringen og Igalikuaftalerne, der i 2004 fornyede forsvarsaftalen med USA fra 1951 med Grønland som en selvstændig part (Motzfeldt, 2006:125). Ved folkeafstemningen den 25. november 2008 stemte 75,5 procent for selvstyreloven (stm.dk), der med erkendelsen af at grønlænderne er et folk i henhold til folkeretten og med ord som ligeværdighed, gensidig respekt og partnerskab gør op med det hierarkiske underordningsforhold (Thisted, 2012:612), hvor grønlænderne betragtes som en minoritet. Den 21. juni 2009 trådte selvstyreloven i kraft, hvormed de juridiske forhindringer på vejen mod fuld selvstændighed blev fjernet med ordene "*Beslutningen om Grønlands selvstændighed træffes af det grønlandske folk*" (selvstyreloven, 2009§21).

4. Grønlands indenrigspolitiske identitetsdiskurs, 2009-2014

Ved indførelsen af Grønlands Selvstyre den 21. juni 2009 blev det grønlandske folk anerkendt som "*et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse*" (selvstyreloven, 2009:1). Juridisk banede det vejen for øget selvstændighed (ibid.:§21) samtidigt med, at diskussionen om hvad der definerer det grønlandske folks identitet, fik nyt liv. I løbet af de efterfølgende fem år har denne diskussion udfoldet sig i nogle centrale parlamentsdebatter om henholdsvis forslaget om at nedsætte en grundlovsforberedende kommission (Bilag 1, EM2011/72) og forespørgselsdebatten om forsoning, identitet, sprog og menneskerettigheder (Bilag 2, EM2013/60), der definerer udgangspunktet for analysens struktur. På baggrund af denne struktur vil der ligeledes blive suppleret med citater fra parlamentsdebatter om det grønlandske sprog (EM2009/88; FM2010/27), naturen og klimaet (EM2013/109; EM2012/30) og fangererhvervet (EM2013/73). Disse tre emner er jævnfør kapitlet om Grønlands nationsopbygning også de nodalpunkter, der historisk set har domineret de tidligere identitetsdiskurser, hvorfor det vil blive analyseret, om de stadig har samme prominente status i diskursen siden selvstyrets indførelse. De enkelte partiprogrammer og udtalelserne fra tv-programmet *Krydsild* i forbindelse med valgkampen 2013 vil supplere den øvrige empiri på punkter, hvor partiets repræsentanter ikke har ytret sig i parlamentsdebatterne. Med udgangspunkt i Grønlands ændrede status fra hjemmestyre til selvstyre vil det først blive analyseret, hvordan partierne forholder sig til den tidligere kolonimagt som enten en agonistisk eller antagonistisk anden samt hvilke samfundsmæssige komponenter der kan iagttages som værende de samme som i det danske samfund. Dernæst vil diskursen om den unikke grønlandske identitet blive analyseret ved at iagttage, hvordan der er enten differens eller ækvivalens om at sproget, fangererhvervet og naturen har særlig stor betydning for den grønlandske identitet. Samlet set vil det ved hjælp af Laclau og Mouffes diskursteoretiske begrebsapparat og de postkoloniale perspektiver blive analyseret, hvordan fortællingen om en unik grønlandsk identitet har opnået hegemoni.

Selvstændighedsdiskursen

Siden det mislykkede forsøg på at assimilere grønlænderne ind i resten af rigsfælleskabet via Grundloven i 1953 har det altoverskyggende mål for Grønland været at hjemtage samtlige ansvarsområder fra Danmark for med tiden at kunne erklære sig for en selvstændig stat (Petersen, 1992:185). Det resulterede blandt andet i dannelsen af de to store partier Inuit Ataqatigiit (IA) og Siumut (S), hvis fælles grundsten var ønsket om fuld selvstændighed. Dette fælles ønske er stadig tydeligt den dag i dag. Siumuts partiprogram erklærer således, at det overordnede mål er "*At skabe et grønlandsk samfund med økonomisk og politisk selvstændighed*" (Siumut, 2008:3). Næsten identisk lyder det fra Inuit Ataqatigiit: "*Inuit Ataqatigiit arbejder for grønlandsk selvstændighed, såvel økonomisk som politisk*" (IA, 2013a:3). Med samme alt-

overskyggende mål og med endnu større afstandtagen til den gamle kolonimagt blev Partii Inuit (PI) dannet i januar 2013. Det er blandt andet tydeligt i partiets præsentationsvideo fra 2013, hvor de slår fast, at "*We have already embarked upon independence and there is no turning back*" (PI, 2013, 06:39 – 06:48) og i erklæringen om, at partiet ikke ønsker at udtale sig på dansk. Analyseperiodens mindste parti, Kattusseqatigiit Partiiat (KP), udtaler sig ikke i samme skarpe vendinger og ej heller lige så hyppigt, men ikke desto mindre deler partiet målet om selvstændighed, hvilket er tydeligt i udtalelser som "*Råstof- og olieindustrien er en af vejene til øget selvstændighed. Derfor skal hjemmehørende have mulighed for ubegrænset udvinding*" (KP, 2013a, 09:00 – 09:10).

Partiet Atassut (A) blev dannet i 1978 med bevarelsen af det dansk-grønlandske fællesskab som en af kerneværdierne. Dette kardinalpunkt har imidlertid ændret sig, så Atassut nu i stedet tilskynder øget selvstændighed, hvilket blandt andet var tydeligt i debatten om en grønlandsk sprogpolitik kort efter Selvstyrets indførelse, hvor Sivert K. Heilmann (A) med al tydelighed gjorde det klart, at "*vi ikke skal glemme, at vi alle har et målsætning om selvstændighed, og vi alle vil arbejde for at nå dette*" (EM2009/88:900). Demokraatit (D) var i 2008 det eneste parti, som anbefalede et nej ved folkeafstemningen om Selvstyreloven (D, 2008:9). På trods af det, er partiet i dag fortaler for øget selvstændighed, hvilket Niels Thomsen (D) understregede i debatten om nedsættelsen af en grønlandsk grundlovskommission: "*Hverken Aleqa Hammond eller andre skal være i tvivl om, at jeg, ligesom alle andre, glæder mig til den dag, hvor vi kan hejse vort eget flag og sige til hinanden, at "nu er vi et selvstændigt land". Det kan der ikke stilles spørgsmålstegn ved. Det er det vi arbejder for alle sammen*" (EM2011/72, 03.51.00 – 03.51.58).

På trods af tidligere tiders modstand imod grønlandsk selvstændighed, så står det i dag således klart, at Atassut og Demokraatit tilslutter sig ækvivalenskæden om nodalpunktet selvstændighed, hvormed der er fuld ækvivalens blandt samtlige partier. Denne ækvivalens er iagttagelig, når nodalpunktet er forholdsvist tomt, hvilket Laclau ligeledes beskriver som en nødvendighed for at kunne skabe en lang ækvivalenskæde (Laclau, 2002a:143-144). Modsat vil en konkretisering af, hvad selvstændighed indebærer, sandsynligvis skabe differens blandt partierne på baggrund af deres forskellige ideologiske standpunkt, hvormed den indbyrdes ækvivalens ville blive opløst. Den umiddelbare enighed om at øget selvstændighed er det overordnede mål, betyder samtidig, at den nuværende relation til Danmark ikke er optimal og demed bør ændres. Derfor vil det nu blive analyseret, hvordan de enkelte partier karakteriserer det nuværende forhold til Danmark, og om der kan iagttages nogle samfundsmæssige værdier i Grønland, som i det postkoloniale perspektiv kan iagttages som en form for arv fra den tidligere kolonimagt.

Partiernes karakteristik af forholdet til Danmark

Som i artikulationer om selvstændighed er Partii Inuit også klare i mægtet i karakteristikken af Danmarks position i forhold til Grønland, idet Danmark og danskerne betragtes som det entydige antagonistiske fjendebillede, hvis tilstedeværelse opfattes som en trussel imod det grønlandske samfund. Imens Danmark på intet tidpunkt bliver nævnt direkte i partiets præsentationsvideo, så akkompagneres sætninger som *"*(…) *while we are increasingly experiencing encroachment from the outside, we want to achieve a common voice as a strong people to protect our country"* (PI, 2013, 02:25 – 02:35) med billeder af dannebrog som illustration på dette overgreb. I andre sammenhænge italesættes dette entydige fjendebillede mere direkte. Eksempelvis i partiformand Nikku Olsens nytårshilsen på partiets hjemmeside hvor det hævdes, at alle ved, at danskerne hjælper hinanden til favorable vilkår på boligmarkedet, og at de danske journalister er særligt hårde ved de grønlandske politikere, imens de grønlandske journalister blot udfylder rollen som oversættere. En situation, som Olsen beskriver som "(…) *one of the factors that are bringing Greenlanders down*" (Olsen, 2013). Partii Inuit er således utvetydigt antagonistisk i sin karakteristik af forholdet til danskerne, som i et poststrukturalistisk perspektiv ligeledes kan iagttages som selve Partii Inuits eksistensberettigelse, da den skarpe differens til Danmark og danskerne er partiets kardinalpunkt.

Siumut beskriver i sit partiprogram sig selv som "(…) *et politisk samarbejdsorgan som har sin rod i det grønlandske folk*" (S, 2008:4) og med reference til partiets dannelse i 1977 beskrives partiets historiske tilstedeværelse som "(…) *et velstruktureret alternativ til Danmarks mangeårige kolonipolitik*" (ibid.). Perioden som koloni beskrives af Hammond som en tid med store negative konsekvenser for det grønlandske folk: "*Vi kan den dag i dag knap nok tale om kolonitiden uden at vække folks vrede, uden at de bliver sårede eller føler skyld*" (Hammond, 2013a:19). På den baggrund har en af Hammonds primære prioriteter som formand for Naalakkersuisut været at nedsætte en forsoningskommission, med processen efter Sydafrikas tid med apartheid som forbillede, der har til formål "(…) *at få bearbejdet begivenhederne i vor historie og forholdene i mellem os for at kunne komme styrket ud af processen*" (Hammond, 2014a:8). Forsoningskommissionen har således til hensigt at få gjort op med en tid, hvor Danmark udgjorde en antagonistisk Anden. Det kan til en vis grad, men i en helt anden målestok, sammenlignes med etableringen af EU, der ifølge Hansen skete med formålet at forhindre en gentagelse af Europas voldelige fortid (Hansen, 2006:37-41). Siumut med Hammond ved roret lægger således afstand til en temporal Anden, hvilket har til formål at legitimere et nuværende politisk projekt, der kan betragtes som en del af selvstændighedsdiskursen. I andre sammenhænge har Hammond på vegne af Siumut været imødekommende overfor den nuværende danske stat, som da hun i foråret 2014 forfattede kronikken *Grønlands fremtid er et fælles ansvar* sammen med Minik Rosing, hvori de blandt andet skrev, at "*Danmark har således meget at bidrage med for at sikre, at udviklingen går den rigtige vej til gavn for Grønland, hvilket også vil være til gavn for danske virksomheder og danske skatteborgere*" (Hammond og Rosing, 2014). I denne sammen-

hæng portrætteres Danmark som en agonistisk Anden, der på trods af det antagonistiske forhold til fortidens danske regeringer, alligevel er velkommen til at tage del i det grønlandske samfund.

Inuit Ataqatiggit har traditionelt set søgt at distancere sig fra den tidligere kolonimagt, og er ligesom Siumut etableret på selve ønsket om mere selvbestemmelse. Efter selvstyrets indførelse har IA's karakteristik af forholdet til Danmark i stedet været præget af imødekommenhed, som da formand for Naalakkersuisut, Kuupik Kleist (IA) i sin åbningstale af Inatsisartut fortalte, at samarbejdet med den danske regering er "(…) *baseret på gensidig respekt og tillid*" (Kleist, 2010:13). Det slog han igen fast fra samme talerstol to år senere: "*Vi har i høj grad brug for et nært samarbejde med Danmark for at kunne beskytte vore nationale interesser fremover*" (Kleist, 2012:2). IA med Kleist i spidsen karakteriserer således forholdet til Danmark som agonistisk, hvilket deles af Demokraatit, der i endnu mildere formuleringer karakteriserer rigsfællesskabet som "(…) *en unik hjørnesten i den grønlandske kultur*" (D, 2012:30), og "*derfor bør de gode relationer og det tætte samarbejde opretholdes – også efter et eventuelt ophør af Rigsfællesskabet*" (ibid.:31). Samme tætte relation fremhæves af Atassut, der slår fast, at økonomisk selvstændighed er den langsigtede målsætning for Grønland, imens den indskudte bemærkning i den efterfølgende sætning åbner for fortolkning af hvad selvstændighed indebærer: "*Selv om vi er en del af det danske rige – og fortsat vil være det – har vi selvfølgelig en pligt til at gøre alt for at klare os selv i økonomisk henseende*" (A, 2013a:4). At Grønland fortsat vil være en del af det danske rige, er en ytring, som må formodes at kunne skabe differens i ækvivalenskæden om nodalpunktet selvstændighed og dermed dislokere selvstændighedsdiskursen.

Partiernes forskellige karakteristik af forholdet til Danmark er ét eksempel på, hvordan der kan opstå differens i ækvivalenskæden om nodalpunktet selvstændighed. Partii Inuit lægger som den ene yderpol skarpt afstand til Danmark og danskerne, imens de øvrige partier med Atassut som den anden yderpol har visioner om en fremtid, hvor Danmark stadig vil spille en betydelig rolle. Forholdet til Danmark er således centralt for, hvordan selvstændighedsønsket kan konkretiseres, imens den fælles fortid ligeledes har indflydelse på, hvordan det nuværende grønlandske samfund er struktureret. Det vil nu blive analyseret med inspiration fra de postkoloniale perspektiver.

Kolonitidens indflydelse på identitetsdiskursen og samfundsstrukturen

Inatsisartutdebatten om forsoning, identitet, sprog og menneskerettigheder vidner om, at Grønlands fortid som dansk koloni stadig har væsentlig indflydelse på identitetsdiskursen. Det var tydeligt i Inuit Ataqatigiits debatoplæg, der fremhævede, at "*Det er en del af vores identitet, at vi har en kolonihistorie og derfor bør der ikke være tvivl om, at alle grønlandske borgere på forskellig vis er berørte af denne kolonihistorie, og ikke kun de grønlandsk-sprogede borgere*" (EM2013/60, 02:32:46 – 02:33:04). Siumut lag-

de vægt på kolonihistoriens negative betydning for grønlænderne og benyttede debatten til at argumentere for nedsættelsen af en forsoningskommission med begrundelsen om, at "*Vi har nogle af den grønlandske befolknings største tabuer i krydsfeltet mellem identitet, etnicitet, sprog og kulturel baggrund*" (ibid., 02:39:06 – 02:39:17). Atassut fremhævede i stedet fortidens positive indflydelse på den grønlandske kultur, som er "(…) *mangfoldig qua vores kolonihistorie og før det gennem de folkevandringer der har været*" (ibid., 03:59:29 – 03:59:39). Demokraatit afgrænsede sig fra at tale om kolonitidens indflydelse og påpegede i stedet, at "*Der er en bevægelse væk fra alt hvad den gamle kolonimagt stod for, vi har bare glemt at blive enige om, hvor vi skal hen. Snakken går altid på, om vi skal blive selvstændige eller ej. Den burde handle om, hvilket slags samfund vi ønsker*" (ibid., 04:24:40 – 04:25:06). Teoretisk set beskriver Demokraatits udtalelse, hvordan ækvivalenskæden om nodalpunktet selvstændighed, der afgrænser sig fra Danmark som diskursens primære Anden, fremstår sedimenteret, når det ikke italesættes, hvad der skal definere fremtidens samfund. Der er imidlertid allerede nu nogle grundlæggende værdier, som ligger til grund for den nuværende grønlandske samfundsstruktur, hvor især demokrati, menneskerettigheder og velfærd er blevet fremhævet som fundamentale for det grønlandske samfund (Gad, 2004; Gad, 2008, Høiris og Marquadt, 2011).

Selvstyrelovens §1 slår fast, at Grønland er et lovformeligt demokrati, hvor magtens tredeling er fordelt mellem "*den lovgivende magt hos Inatsisartut, den udøvende magt hos Naalakkersuisut og den dømmende magt hos domstolene*" (selvstyreloven, 2009). Grønland har siden hjemmestyrets indførelse i 1979 haft den lovgivende og den udøvende magt, imens den dømmende magt i form af domstolene stadig er underlagt det danske Justitsministerium. For at Grønland kan kalde sig en selvstændig demokratisk stat, er en overtagelse af dette område derfor også nødvendigt. Som beskrevet i det historiske afsnit om nationsopbygningen fra koloni til selvstyre har Danmark haft indflydelse på demokratiets fremkomst i Grønland, da der i kølvandet på Danmarks Riges Grundlov fra 1849 blev oprettet forstanderskaber i de enkelte kolonidistrikter, ligesom oprettelsen af sysselrådene i 1925 også bidrog til en større decentralisering af magten. På den måde kan der argumenteres for, at Grønland blev introduceret til demokratiet af danskerne, der igen blev inspireret af tendensen i samtidens Europa, og som sådan blev grønlænderne ligesom mange andre kolonier opdraget med idealet om, at de vestlige værdier er billedet på fremskridt og modernisering. Introduktionen til menneskerettighederne har i højere grad været en international indflydelse end en påvirkning fra kolonitiden, hvor danskerne havde bedre vilkår end grønlænderne. Især FN og samarbejdet med de andre oprindelige folk i Arktis siden 1970'erne har i den forbindelse været centralt, hvilket afspejles i deklarationen om oprindelige folks rettigheder, hvor menneskerettighederne nævnes i artikel 1, 34, 40 og 46 (un.org).

Selvstyrekommissionens betænkning slog fast, at "*Grønland i dag fremstår som et moderne velfærdssamfund*" (Motzfeldt et al., 2008:97). Det blev ligeledes taget for givet i tv-programmet *Krydsild* på KNR i forbindelse med valget i 2013, hvor det gennemgående spørgsmål var, hvordan partierne ville skaffe en milliard kroner, som velfærdskommission havde konkluderet ville komme til at mangle i 2040, hvis velfærdssamfundet skulle opretholdes under de nuværende omstændigheder (Inuit Ataqatigiit, 2013b, 51:08 – 51:35). Præmissen om, at et velfærdssamfund er ønskværdigt blev ikke draget i tvivl. Det skyldes sandsynligvis, at Grønland har samme goder som et skandinavisk velfærdssamfund med blandt andet gratis sundhedspleje, billige daginstitutioner, gratis uddannelse og SU (Andersen, 2008:92). Det kan både betragtes som en direkte konsekvens af, at Grønland blev sidestillet med de øvrige danske amter ved grundlovsændringen i 1953 og som et mimisk spil, hvor Grønland på én gang søger at lægge afstand til og imitere den tidligere kolonimagt. På den måde tjener Danmark både som mod- og spejlbillede ved på den ene side at være den Anden, som partierne søger at differentiere sig fra, imens den samfundsmæssige arv fra den gamle kolonimagt på den anden side udgør nogle af de grundlæggende komponenter for selvstyrets raison d'être om at skabe en selvstændig grønlandsk stat. En anden arv er anvendelsen af begreberne identitet, kultur, stat og nation (Gad, 2008:120; Høiris og Marquardt, 2011:11), der er forudsætningerne for, at man kan tale om en grønlandsk identitetsdiskurs. Ud over ønsket om selvstændighed, forholdet til Danmark og kolonitiden er det relevant at se på, hvordan den grønlandske kultur italesættes af de grønlandske politikere. Er det grønlandske sprog, fangererhvervet og heraf forholdet til naturen stadig centrale nodalpunkter i den indenrigspolitiske identitetsdiskurs og er ækvivalensen i så fald konstrueret omkring et konkretiseret eller mere tomt nodalpunkt? Det vil nu blive analyseret med udgangspunkt i de to centrale parlamentsdebatter om nedsættelsen af en grundlovsforberedende kommission (Bilag 1, EM2011/72) og forespørgselsdebatten om forsoning, identitet, sprog og menneskerettigheder (Bilag 2, EM2013/60), der vil blive suppleret med artikulationer fra debatter vedrørende sproget, fangererhvervet og naturen samt enkelte citater fra partiprogrammerne og tv-programmet *Krydsild*.

Den kulturelle kerne

Det historiske kapitel om Grønlands nationsopbygning fra koloni til selvstyre beskrev, hvordan den daværende kolonimagt tilskyndede grønlænderne til at tage fangererhvervet til sig som en central del af den grønlandske kultur for på den måde at kunne gavne KGH og den danske økonomi. Fangererhvervet blev imidlertid ikke introduceret af danskerne, men var fra gammel tid det primære erhverv, hvilket også fremgik af de grønlandske myter, som Rink hjalp til med at udbrede til hele det grønlandske samfund. På den måde har danskernes magtudøvelse med økonomisk profit for øje været med til at styrke nodalpunktet fangererhvervet i den grønlandske identitetsdiskurs, hvilket har bidraget til et essentialiseret kulturbegreb, hvor grønlænderne er blevet portrætteret som naturmennesker i kontrast til de civiliserede danskere.

Denne dikotomi er til en vis grad blevet mimet af grønlænderne selv, der i 1960'erne og 70'ernes nationale bevægelse igen fremhævede fangererhvervet og naturen som en del af den unikke grønlandske identitet, der lagde afstand til det danske, imens samfundet på samme tid blev struktureret efter dansk skabelon med blandt andet demokrati og velfærd som fundamenter. Samlet set kan denne proces betragtes som en form for arkticisme.

I analysens centrale parlamentsdebatter er relationen til forfædrene og spændingen mellem det traditionelle og det moderne også iagttagelig, ligesom italesættelsen af identitet som en essens er udbredt. Således beskriver Aleqa Hammond (S) det at være grønlænder, som noget man *er* og ikke noget man *vil være* med reference til, at det der binder grønlænderne sammen, er "(…) *vor kulturelle styrker fra den tid vi blev kaldt eskimoer*" (EM2013/60, 05:13:10 – 05:13:18). Den opfattelse deles af Harald Bianco (IA), der ved samme lejlighed udtalte, at "*Vores værdier, normer og moralske habitus har ifølge vor overbevisning afsæt i vores forfædres levevilkår*" (EM2013/60, 03:17:16 – 03:17:25). Dog er politikerne også opmærksomme på, at Grønland er en del af en globaliseret verden, og Hammond udtaler i den forbindelse, "*at under globaliseringen, så bør vi også styrke vores samfund og det vi kan give udadtil*" (EM2013/60, 03:07:41 – 03:07:50). Demokraatit deler den grundlæggende antagelse om, at det er vigtigt at værne om den grønlandske kultur, men plæderer også for, at det er vigtigt at tilpasse sig de nye tider, da "(…) *en kultur aldrig vil kunne overleve, hvis den ikke er åben overfor fremmede kulturers input*" (D, 2012:25). På samme vis understreger Atassut i sit partiprogram, at "*Styrkelsen af vor kultur må ikke forveksles med isolation. Tværtimod, ATASSUT mener, at vor kultur bedst udvikles gennem åbenhed over for andre samfund og kulturer*" (A, 2008:8). Dog påpeger Atassut også, at selvom globaliseringen øger indflydelsen på tværs af landegrænser, så "(…) *har vi som enkelte lande hver især vores egen kultur og kulturelle udtryksformer, dette er for os i de enkelte samfund vigtigt og en rigdom vi skal værne om*" (EM2009/93:444).

Især Demokraatits og Atassuts udtalelser gør op med den statiske identitetsopfattelse af, at identitet udelukkende skal findes i historien, og i stedet betoner de en mere dynamisk forståelse af identiteten, som værende i samspil med globaliseringen og moderniseringen, hvis indflydelse man, ifølge dem, hverken kan, eller skal sige sig fri af. På trods af denne forskel er begge partier dog enige i Siumut og Inuit Ataqatigiits holdning om, at der findes en kulturel kerne blandt grønlændere, som der bør værnes om.
Partii Inuit er ligesom i karakteristikken af forholdet til Danmark mest skeptisk og udtaler: "*Det bør ikke være sådan at vi ofrer os selv for at være imødekommende overfor andre*" (EM2013/60, 05:07:43 – 05:07:51). Opfattelsen af, at der er risiko for, at grønlænderne skal ofre sig for udlandet, fremstår som det partiet legitimerer sin eksistens på, da nødvendigheden af at kæmpe for den grønlandske identitet ofte artikuleres (EM2013/60, 05:04:40 – 05:04:43). Formålet er i den forbindelse at "(…) *modarbejde folkets*

indifferens over for det udefrakommende stormløb mod Grønland" (PI, 2013, 02:50 – 02:58). Det betyder dog ikke nødvendigvis, at Partii Inuit ville foretrække, at Grønland var isoleret fra omverdenen: "*Vi skubber ikke andre væk! Vi vil ikke lukke os inde! Men det er fordi, at man ikke tager vores identitet alvorligt, at vi ønsker at styrke os. Vi er så få og vi er et særegen folk og som snart bliver overrendt af alle mulige udefra! Og vi bliver lysere og lysere i huden!*" (EM2013/60, 04:41:52 – 04:42:18).
Partiernes vurdering af omverdenens indflydelse på den grønlandske kultur må således siges at være væsentlig forskellig med Partii Inuit og Demokraatit som de to yderpoler i det politiske spektrum. På trods af det, er der enighed om, at den kulturelle kerne bør bevares, men denne kerne fremstår på dette stadie i analysen som et tomt nodalpunkt. Derfor vil partiernes tilslutning til de tre traditionelt set centrale nodalpunkter, sproget, fangererhvervet og naturen, nu blive analyseret.

Sproget

Ved indførelsen af selvstyret slog daværende formand for Naalakkersuisut, Kuupik Kleist (IA), fast, at det grønlandske sprog er en betydelig del af den grønlandske identitet (Kleist, 2009a:2), som afspejles i selvstyrelovens §20. Få måneder efter denne historiske dag dannede Inatsisartut rammen om en debat vedrørende en egentlig fælles sprogpolitik, der tog udgangspunkt i et forelæggelsesnotat, hvis første linjer lød: "*Det grønlandske sprog er en central del af det grønlandske folks kulturelle identitet. Sproget har således en kulturbærende funktion, der skal bevares, styrkes og samtidig udvikles*" (EM2009/88:1). Forslaget blev vedtaget på forårssamlingen 2010 med et flertal bestående af Atassut, Inuit Ataqatigiit og Demokraatit, imens Siumut afviste at skrive under med begrundelsen om, at den vedtagne sprogpolitik var sjusket og mangelfuld "(…) *til trods for at den udgør det vigtigste værktøj til sammenhold og integration under Selvstyret"* (FM2010/27:5). En kommentar, som understreger Siumuts tilslutning til opfattelsen af, at det grønlandske sprog er et identitetsbærende element. På daværende tidspunkt havde Partii Inuit endnu ikke set dagens lys, men at de deler denne opfattelse, er klart i deres præsentationsvideo, hvor de understreger, at "*Our language is the most important tool to assert out identity. We have to make this fact a realization. Since we are a small nation, we should guard and protect our language*" (PI, 2013, 09:27 – 09:43). Denne udtalelse fuldender ækvivalenskæden[7] om det grønlandske sprog som et centralt nodalpunkt i den grønlandske identitetsdiskurs efter selvstyrets indførelse, hvormed den umiddelbart synes sedimenteret.

For at analysere om denne ækvivalens kan betragtes som en entydig differenslinje mellem grønlændere og ikke-grønlændere, bliver perspektivet nu bredt lidt ud ved at inddrage parlamentsdebatten om forso-

[7] Partiet Kattusseqatigiit Partiiat (KP) underskrev, uden yderligere forklaring, heller ikke det endelige dokument, men partiet erklærede i debatten at "*Vi vil selvfølgelig altid betragte vores sprog som hovedsproget*" (EM2009/88:904).

ning, identitet, sprog og menneskerettigheder (EM2013/60). Initiativtagerne til debatten, Juliane Henningsen (IA) og Sara Olsvig (IA), tog udgangspunkt i valgkampen samme år, som de beskrev som grænsende til diskriminatorisk nationalisme, hvor især de lyshårede og ikke-grønlandsksprogede grønlændere stod for skud, hvilket ifølge dem var et brud på menneskerettighederne (ibid., 02:29:59 – 02:30:56). Præmissen blev fulgt til en start, hvor blandt andre Michael Rosing (D), på dansk, centrerede sit ordførerindlæg om de manglende sprogtilbud til "*os ikke-grønlandsktalende grønlændere*" (ibid., 04:28:54 – 04:28:57), og hvor Aleqa Hammond (S), efter at have opfordret til en stram sprogpolitik, udtalte, at "*Ingen grønlænder må afskæres fra at kunne tage del i den demokratiske proces her i landet, fordi de ikke taler grønlandsk*" (ibid., 02:36:13 – 02:36:21). Betegnelsen ikke-grønlandsktalende grønlænder må nødvendigvis betyde, at det grønlandske sprog ikke betragtes som en stringent differenslinje mellem grønlændere og ikke-grønlændere. Hvis man som grønlænder ikke kan tale grønlandsk, betragtes man således som en grønlænder med en fejl, der imidlertid ikke er afgørende for, om man kan godtages som en del af nationen.

I differens til denne ækvivalenskæde om at acceptere begrebet ikke-grønlandsktalende grønlænder står Partii Inuit, der pointerede, at sproget "(…) *er dét vores kulturelle identitet drejer sig om*" (EM2013/60, 05:04:35 – 05:04:38), og efter denne udtalelse blev debattens fokus ændret til i stedet at handle om behovene og begrænsningerne for dem, som udelukkende taler grønlandsk. Perspektivændringen blev hjulpet på vej af Aleqa Hammond (S), der refererede til et kunsteksperiment af Julie Hardenberg, der dokumenterede begrænsningerne i uddannelsessystemet, arbejdsøjemed samt i hverdagssituationer, fx besøg på posthuset og fitnesscentret, hvis man udelukkende taler grønlandsk (Hardenberg, 2010). Trods Hammonds tilkendegivelse af, at det er muligt at være ikke-grønlandsktalende grønlænder, slog hun fast, at "*Jeg synes det vigtigste er her, at vi er grønlændere, vi bor i Grønland og derfor taler vi grønlandsk*" (EM2013/60 04:55:29 – 04:55:34). Atassut deler opfattelsen af, at det grønlandske sprog skal være det fremherskende i Grønland, men ytrer ikke entydigt, om det kan lade sig gøre at være grønlænder uden at kunne begå sig på grønlandsk. Derimod foreslår de, at man med Island som forbillede erstatter danskundervisningen med engelskundervisning for at styrke Grønlands aktive medborgerskab i det internationale samfund (ibid., 04:10:39 – 04:11:00). På den baggrund kan det konkluderes, at det grønlandske sprog som udgangspunkt udgør et centralt nodalpunkt, som alle partierne ækvivalerer om, men at der opstår differens mellem partierne, når perspektivet bliver bredt ud og begrebet ikke-grønlandsktalende grønlænder bliver bragt i spil. Hvordan Grønlands politiske repræsentanter søger at beskytte det grønlandske sprog, samt hvilke muligheder for udenrigspolitisk handlerum det kan give, vil blive analyseret i den udenrigspolitiske analyse med fokus på Grønlands deltagelse i Nordisk Råd, Arktisk Råd og FN. Inden da vil det blive analyseret, hvordan partierne placerer sig i diskussionen om fangererhvervets og naturens betydning for den grønlandske identitet.

Fangererhvervet

I debatten i Inatsisartut vedrørende forslaget om at etablere en grundlovsforberedende kommission pointerede Karl Lyberth (S): "*at folk har ret til fangst og fiskeri er en del af kulturen*" (EM2011/72, 03:24:03 – 03:24:10), og at det "*i sidste ende var årsag til, at vi kunne overleve og bebo den arktiske region*" (ibid., 03:24:16 – 03:24:25). Kun Hammond, Lyberths partileder, artikulerede samme holdning, imens de øvrige politikere ikke gav deres mening til kende om deres syn på fangererhvervet ved denne debat eller ved debatten om forsoning, identitet, sprog og menneskerettigheder (EM2013/60). Derfor vil parlamentsdebatterne om fangererhvervet og partiprogrammerne nu supplere. Atassuts partiprogrammer beskriver med al tydelighed, at "*Fangererhvervet er helt fundamentalt for vor kultur og vort forhold til naturen*" (Atassut, 2008:18), hvilket Demokraatit er helt enige i: "*Grønland har altid været et land hvor fangsten til eget forbrug har været en integreret del af kulturen og selvforståelsen*" (D, 2012:10). På samme vis har Jakob Skade (KP) udtalt, at "*Grønlands kulturelle begyndelse, generelt set, ligger i fangsten*" (EM2009/93:437), imens Partii Inuit påpeger, at et sundt folk skal kendes på dets frie adgang til at forsyne sig med havets og landets ressourcer (PI, 2013, 04:40 – 04:48). Ækvivalenskæden fuldendes af Inuit Ataqatigiits partiprogram, hvor det under overskriften 'De levende ressourcer er samfundseje' (IA, 2013a:21) fremhæves, at "*Fiskeri- og fangstteknik og metoder samt traditionel grønlandsk kost skal indgå i folkeskoleundervisningen*" (ibid.), ligesom den historiske tilknytning mellem IA og fangererhvervet desuden er tydelig i partiets logo, der består af en harpunspids og kvindekniv, kaldet *ulu*, til slagtning af fangstdyr.

Nodalpunktet fangererhvervet fremstår således sedimenteret i den grønlandske identitetsdiskurs, selvom kun Karl Lyberth (S) har prioriteret det som et punkt i de to centrale parlamentsdebatter. Det kan muligvis skyldes en stiltiende enighed, som bliver udtalt, når ved at inddrage indholdet i de trykte partiprogrammer analyseres. En anden årsag kan være, at stadig færre personer i den samlede arbejdsstyrke på cirka 27.000 personer (Grønlands Statistik, 2014:7) har fangsten som sin primære beskæftigelse, hvilket afspejles i den statistiske udvikling fra 2008 til 2012, hvor det samlede antal jagttegn faldt fra 7.237 til 5.305 (ibid.:13), hvoraf antallet af jagttegn til erhvervsfangere udgjorde henholdsvis 2.127 og 1.759 (ibid.). Modsat udgør fiskeriet langt størstedelen af Grønlands erhverv, og eksporten af fisk og rejer er selvstyrets primære indtægtskilde, som supplerer det årlige bloktilskud på cirka 3,6 milliarder kroner fra Danmark. På trods af fiskeriets store betydning som økonomisk grundlag for det grønlandske samfund, så fremhæver partierne netop kun den økonomiske betydning og ikke en kulturel betydning (A, 2013a, 04:12 – 04:24; D, 2012:11-12; IA, 2013:28; PI, 2013a, 04:05 – 04:23; KP, 2013a, 04:08 – 05:36; S, 2008:10). Begrundelsen for det skal sandsynligvis findes i, at det var danskerne, der introducerede fiskeriet, som i løbet af perioden fra 1920 til 1950 overtog fangererhvervets position som det primære erhverv i Grønland. Den danske kolonimagt påvirkede således ikke den grønlandske identitetsdiskurs som i tilfældet

med fangererhvervet, og fiskeriet har således "kun" fået en væsentlig økonomisk og strukturel betydning for det grønlandske samfund. På den baggrund vil fiskeriet ikke være inkluderet i den udenrigspolitiske diskursanalyse, hvor beskyttelsen af retten til hvalfangst og retten til at eksportere sælprodukter vil være væsentlige for analysen af hvordan identitetsdiskursen har konstitueret Grønlands udenrigspolitiske handlerum siden selvstyrets indførelse.

Naturen

Fangererhvervet er tæt knyttet til den traditionelle opfattelse af grønlænderne som naturmennesker (Sørensen, 1994:109), som grønlænderne selv grundlæggende har taget til sig (Sørensen og Forchhammer, 2012:559). Kuupik Kleists (IA) festtale ved indførelsen af selvstyret, underbygger denne opfattelse med ordene: "*Vi står her, fordi vi som grønlændere tror på at alting hænger sammen. Vi har forståelse for universets kræfter og at dette ikke kan skilles fra det enkelte menneskes sjæl. Vi har forstået sammenhængen mellem naturens kræfter og det at leve i pagt med den. Det er den opfattelse der er afgørende. Denne tankegang har vi arvet fra vore forfædre og den skal vi værne om for fremtiden*" (Kleist, 2009a:1). Samme påskønnelse af den grønlandske natur er tydelig i partiernes præsentationsvideoer fra 2013, der alle anvender adskillige naturbilleder af blandt andet kælvende isbjerge, legende isbjørne og hvaler der blåser. Altså ikke en direkte italesættelse, men en form for stiltiende enighed om, at naturen har en central plads i forståelsen af den grønlandske nation. På samme vis påpeger samtlige tilgængelige partiprogrammer vigtigheden af at beskytte Grønlands unikke natur (A, 2013a:4; D, 2012:25; S, 2008:10; IA, 2013a:7) og dermed det brand, som Grønland ifølge Demokraatit har opnået som et af verdens reneste steder (D, 2012:27). Et brand, der sammen med de særligt mærkbare klimaforandringer i det arktiske område, ifølge Maliina Abelsen (IA) bør resultere i, at "*Grønland skal være en aktiv medspiller på det internationale samarbejde på natur, miljø og klimaområdet og profilere grønlandske værdier*" (EM2012/30, 03:07:21 – 03:07:33)

Netop klimaforandringerne repræsenterer et paradoks i Grønlands forhold til naturen, da de udgør en eksistentiel trussel imod det traditionelle fangererhverv samtidig med, at de diversificerer og forbedrer mulighederne for fiskeri og råstofudvinding. Naturens skrøbelighed og de nye økonomiske muligheder bliver, afhængigt af situationen, skiftevis fremhævet og nogle gange endda i én og samme sætning, som på de første linjer i Demokraatits klimapolitik, der lyder: "*De globale klimaforandringer har stor betydning for Grønland, og Demokraterne ønsker at udnytte de nye muligheder, der følger med samtidig med, at vi ønsker at dæmme op for de negative konsekvenser*" (Demokraatit, 2012:22). På samme vis udtalte Naja Nathanielsen (IA), at "*Inuit Ataqatigiit anerkender, at det er vores naturforhold, der giver os muligheder. Vores undergrund giver os muligheder for øget økonomisk vækst og vores rene og unikke miljø er et trækplaster for turister og er med til at give os en unik profil i omverdenen. Vi får både mætte maver og*

økonomisk vinding af de dyr og fisk der lever her i landet og derfor er det essentielt for os, at vi her i landet er blandt de bedste på miljølovgivningsområdet" (EM2013/109, 02:59:33 – 03:00:01). Trods den udbredte accept af, at Grønland har et medansvar for at passe på miljøet og dermed bør bidrage til at minimere klimaforandringerne, er alle partierne samtidig også enige om, at Grønland ikke behøver at leve op til Kyotoaftalen, da landet ikke har gennemgået samme industrialisering som resten af rigsfællesskabet. Det stod klart ved den enstemmige opbakning til beslutningsforslaget om, at Grønlands Selvstyre tager territorialt forbehold for forpligtelser i den anden forpligtelsesperiode af Kyotoprotokollen (2013 - 2020) (EM2013/109). Begrundelsen for dette forbehold skal ifølge forslagsstiller Mette Lynge (PI) særligt findes i, at det "*Med vores behov for industriel udvikling – særligt i råstofsektoren - vil det være praktisk taget umuligt at reducere vores udslip af drivhusgasser en række år ud i fremtiden*" (ibid., 02:29:49 – 02:30:08).

Der er altså på en gang ækvivalens blandt partierne om, at naturen er et centralt nodalpunkt i identitetsdiskursen, og at den derfor bør beskyttes bedst muligt samtidig med, at de ækvivalerer om, at den forventede øget aktivitet i råstofindustrien gør det nødvendigt med et territorialt forbehold i en global klimaaftale. Det er et paradoks, som vil blive analyseret nærmere i den udenrigspolitiske diskursanalyse af selvstyrets ageren ved FN's klimatopmøder, som har været med til at definere Grønlands udenrigspolitiske handlerum. Efter en delkonklusion på denne hegemonianalyse af Grønlands indenrigspolitiske identitetsdiskurs vil fokus blive vendt mod det internationale niveau og hvordan sproget, fangererhvervet og naturen søges beskyttet.

Delkonklusion

I konstruktionen af et samlende grønlandsk Vi spiller Danmark stadig en væsentlig rolle som både den konstituerende dikotomis negativside, som samtlige partier søger at lægge afstand til i deres fælles stræben mod nodalpunktet selvstændighed, og som væsentlig inspirationskilde til hvordan det grønlandske samfund bør indrettes. Det kan i et postkolonialt perspektiv iagttages som et ambivalent mimisk spil, hvor Grønland på en gang søger at lægge afstand til og imitere den tidligere kolonimagt. Ækvivalenskæden om nodalpunktet selvstændighed fremstår sedimenteret så længe det ikke konkretiseres, men når partiernes karakteristik af forholdet til Danmark inddrages i analysen, opstår der differens, hvormed ækvivalenskæden opløses, da partierne har forskellige opfattelser af, hvor tæt Grønland i fremtiden skal være forbundet til Danmark. Især skiller Partii Inuit sig ud, da det er det eneste parti, hvis karakteristik af forholdet til Danmark er entydigt antagonistisk. De øvrige partiers karakteristikker fremstår som agonistiske, og især Atassut tilskynder en fortsat meget tæt relation. Siumut med Aleqa Hammond ved roret har anvendt en temporal antagonistisk Anden i form af den tidligere kolonimagt til at plædere for nødvendigheden af en forsoningskommission. Forholdet til den nuværende danske stat omtales derimod i imødekommende ven-

dinger. Selvstændighedsdiskursen er således i udefineret tilstand en central del af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs, men differensen vedrørende forholdet til Danmark tydeliggør, at når selvstyret bliver til en stat, så vil denne diskurs blive dislokeret, hvilket vil gøre plads til nye hegemoniske kampe om, hvad der skal definere staten Grønland.

Siumut, Partii Inuit og Inuit Ataqatigiit ækvivalerer som udgangspunkt om, at den grønlandske identitet er en essens, som man er født med, hvor relationen til fortidens inuit er central, imens Demokraatit og Atassut modsat fremhæver det positive ved mangfoldigheden i det grønlandske samfund og globaliseringens påvirkning på den grønlandske kultur. På trods af denne uenighed, er alle partierne dog enige om, at der bør værnes om en kulturel kerne, der ligesom tidligere tiders dominerende identitetsdiskurser består af sproget, fangererhvervet og naturen. Hvis partiernes ytringer vedrørende det grønlandske sprog blot iagttages i den afgrænsede debat om en sprogpolitik, så fremstår sproget som et fast sedimenteret nodalpunkt, som alle partier er enige om, er med til at definere den grønlandske identitet. Hvis perspektivet bredes ud, opstår der differens, da alle partierne undtagen Partii Inuit anvender betegnelsen ikke-grønlandsktalende grønlænder. Dermed er sproget ikke en entydig differenslinje imellem grønlænder og ikke-grønlænder. Hvorvidt fangererhvervet udgør en sådan differenslinje, har ikke været muligt at iagttage, men det står klart, at samtlige partier fremhæver det som et kulturbærende erhverv, selvom det i de centrale identitetspolitiske debatter kun artikuleres af én politiker. Det kan muligvis skyldes en stiltiende enighed, eller være et udtryk for, at stadig færre grønlændere ernærer sig som fangere. Naturen, der med Kuupik Kleists ord stadig er Grønlands "(…) *største skattekammer, både hvad angår den fysiske føde og økonomien og når det drejer sig om vores behov for sjælelig opladning*" (Kleist, 2011:3), indeholder et paradoks i form af klimaforandringerne, der på den ene side truer det traditionelle fangererhverv og på den anden side muliggør en storstilet råstofudvinding, der økonomisk set kan bidrage til den fortsatte statsopbygningsproces.

Hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs danner grundlag for den videre diskursanalyse af Grønlands udenrigspolitiske kommunikation. Ifølge Wæver er udenrigspolitik netop funderet på en bestemt identitetsrepræsentation, hvis kontingente sammensætning er det, der definerer statens selvbillede (Wæver, 2001:285). En sådan konstruktion fremstår i udenrigspolitikken som fast sedimenteret, men denne analyse har modsat vist, hvordan selvstændighed fremstår som et tomt nodalpunkt, sproget som et porøst nodalpunkt, naturen som et paradoks, imens fangererhvervet er det eneste nodalpunkt, hvorom ækvivalensen synes fuldstændig. Den umiddelbart hegemoniske identitetsdiskurs fremstår således som kontingent og umarkeret. Hvordan selvstyret forsøger at beskytte de tre kulturelle nodalpunkter i denne kontingente identitetsdiskurs vil nu blive analyseret i den udenrigspolitiske diskursanalyse, der først vil iagttage hvordan sproget søges beskyttet i FN, Arktisk Råd og Nordisk Råd, dernæst, hvordan retten til

hvalfangst og retten til eksport af sælprodukter artikuleres i forhold til EU, WTO og IWC, og til sidst, hvordan selvstyret forholdet sig til det klimapolitiske paradoks.

5. Grønlands udenrigspolitiske kommunikation i relation til identitetsdiskursen, 2009 - 2014

I forlængelse af hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs vil denne analyse fokusere på, hvordan Grønland har ageret i forhold til at beskytte henholdsvis sproget, fangererhvervet og naturen i de internationale fora og bilaterale relationer, som Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelser har fremhævet som de mest vigtige. I den forbindelse er det relevant at analysere, hvordan disse tre kulturelle komponenter muligvis er blevet sikkerhedsliggjort, og hvem der har haft ansvaret for at repræsentere Grønlands officielle synspunkter på disse tre områder. Derudover er det væsentligt at iagttage, hvilken fortælling og hvilke subjektpositioner der tilskrives grønlænderne, som enten oprindeligt folk, og dermed en minoritet, eller et selvstændigt folk som majortiet i eget land på vej mod øget selvstændighed.

Sproget

Hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs gjorde det klart, at det grønlandske sprog betragtes som en vigtig del af den grønlandske identitet, men at sproget trods det ikke kan iagttages som en differenslinje mellem grønlænder og ikke-grønlænder. De grønlændere, der ikke behersker det grønlandske sprog, bliver imidlertid betragtet som grønlændere med en mangel eller fejl, som bør udbedres, da den gældende sprogpolitik med al tydelighed fremhæver, at sproget har en "*kulturbærende funktion, der skal bevares, styrkes og samtidig udvikles*" (EM2009/88:1). Sikkerhedsliggørelsen af det grønlandske sprog er især iagttagelig i den indenrigspolitiske debat, hvor den udbredte brug af det danske sprog af flere partier opfattes som en trussel. I de udenrigspolitiske parlamentsdebatter er sproget derimod ikke et hyppigt punkt på dagsordenen, men selve de udenrigspolitiske redegørelser beskriver, at sproget *er* en del af den officielle udenrigspolitik. De centrale fora i den forbindelse er ifølge redegørelserne: FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Rettigheder (UNPFII), FN's Ekspert Mekanisme for Oprindelige Folks Rettigheder (EMRIP), Arktisk Råds arbejdsgruppe vedrørende bæredygtig udvikling (SDWG) og Nordisk Råd. På den baggrund vil Grønlands ageren i disse internationale fora være objekt for analysen af hvordan det grønlandske sprog søges beskyttet på internationalt niveau, samt hvilke subjektpositioner der tilskrives det grønlandske folk.

De oprindelige folks stemme i FN og Arktisk Råd

Da UNESCO offentliggjorde sit *Atlas of the World's Languages in Danger* i 2010 blev det grønlandske sprog udpeget som et af de truede sprog i verden (Moseley, 2010). Mere specifikt karakteriserede UNESCO *avanersuarmiusut* og *tunumiusut*, der tales i henholdsvis Nord- og Østgrønland, som absolut truede, imens *Kitaamiusut*, der tales i Vestgrønland og bruges som skriftsprog (Thomsen, 2013:261), fik mærka-

ten sårbart (Moseley, 2010). At et sprog er sårbart, bygger på en vurdering af, at de fleste børn anvender sproget i dets sædvanlige omgivelser, men at det kun bruges i bestemte sammenhænge (ibid.), imens absolut truede sprog blandt andet karakteriseres ved, at børn ikke længere lærer sproget som deres modersmål i hjemmet (ibid.). Teoretisk set sikkerhedsliggjorde UNESCO det grønlandske sprog, men en entydig trussel blev imidlertid ikke udpeget. Et bud på en sådan trussel gav daværende Naalakkersuisoq for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling, Mimi Karlsen (IA), året efter, da hun i en tale argumenterede for, at afkoloniseringsprocessen var skyld i, at der er grønlændere, som ikke behersker det grønlandske sprog: "*Moderniseringen af Grønland har blandt andet medført til danisering, også sprogmæssigt, og senere grønlandisering. Den sproglige krise mellem 1950 og 1980 har haft nogle efterdønninger, som kan være svære at overkomme. Det var dengang sproget så godt som mistede status blandt folk med mellemuddannelser*" (Karlsen, 2011:4). Ligesom det var tilfældet med Hammonds (S) begrundelse for at nedsætte en forsoningskommission, så var den udpegede trussel en temporal Anden i form af den danske stat i perioden mellem grundlovsændringen i 1953 og Hjemmestyrets indførelse i 1979, hvor G50- og G60-programmerne søgte at modernisere det grønlandske samfund efter dansk målestok. Det kan i et postkolonialt perspektiv iagttages, som det Said betegner som en fortsættelse af den koloniale erobring.

Denne proces var, som beskrevet i kapitlet om den historiske nationsopbygning, anstødssten for en stigende politisering og nationalisering af det grønlandske samfund, der også var en del af en international tendens, som satte øget fokus på oprindelige folks rettigheder. Siden hjemmestyrets indførelse har Grønland derfor spillet en aktiv rolle i promoveringen og beskyttelsen af oprindelige folks rettigheder i FN og har via sit engagement bidraget til oprettelsen af UNPFII i 2002 og EMRIP i 2007, der er en del af henholdsvis FN's Økonomiske og Sociale Råd (ECOSOC) og FN's Menneskerettighedsråd (UNHCR) (Thomsen, 2013:241). Blandt en bred palet af emner beskæftiger begge fora sig med kultur og sprog, som fra tid til anden dominerer dagsordenen, som ved 2012-årsmødet i EMRIP, hvor hovedtemaet var studie af sprog og kulturs rolle i fremme og beskyttelse af oprindelige folks rettigheder og identitet (ohchr.org[8]). Ifølge Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelse fra 2013 resulterede årsmødet i, at de fem eksperter i EMRIP skulle studere "(…) *sprog og kulturs rolle i forbindelse med fremme og beskyttelse af oprindelige folks rettigheder og identitet*" (Naalakkersuisut, 2013a:24), da de fortsat er truet af "*Diskriminerende lovgivning, dominerende kulturelle majoriteter og manglende anerkendelse* (…)" (ibid.). Inden for dette forum har Grønland en særlig status, hvilket Kleist fremhævede i sin tale til forsamlingen halvanden måned efter selvstyrets indførelse, hvor han sagde, "*at der med selvstyret var tale om en de facto implementering af Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder*" (Naalakkersuisut, 2010a:22) og "*at erfaringerne fra den grønlandske proces kan være til inspiration for andre af klodens oprindelige folk i deres*

kamp for større selvbestemmelse og i deres udvikling som folk" (ibid.:23). Modsat tiden før selvstyrets indførelse, betragtes grønlænderne ikke længere som en minoritet, men som et selvstændigt og ligeværdigt folk, hvorfor EMRIP's definition af en trussel mod de oprindelige folks sprog ikke i samme grad vedrører det nuværende grønlandske samfund. Det er især tydeligt i vedtagelsen af en grønlandsk sprogpolitik (FM2010/27).

Da rigsfællesskabet overtog formandsskabet for Arktisk Råd i april 2009, fik Grønland ansvaret for at lede SDWG, der beskæftiger sig med bæredygtighed i en bred betydning. Det vil sige med fokus på såvel politisk, økonomisk bæredygtighed som social, kulturel, og herunder sproglig, udvikling i den arktiske region med respekt for oprindelige folks rettigheder (Naalakkersuisut, 2012a:14). Som leder af SDWG valgte Grønland at prioritere arbejdet med de sundhedsmæssige aspekter ved livet i Arktis, (Naalakkersuisut, 2010a:12), imens ICC Greenland, der sammen med Sverige havde status af Vice Chair i SDWG, overtog en stor del af ansvaret for arbejdet med sproget. En af årsagerne til uddelegeringen af ansvaret var, at Grønlands deltagelse i Arktisk Råd, til forskel fra Nordisk Råd, hovedsageligt finansieres af Landskassen, hvilket gør, at det er "(…) *en stor udfordring at medvirke til at skabe fremdrift og resultater i SDWG* (…)" (Naalakkersuisut, 2009:15). ICC Greenlands engagement i beskyttelsen af de arktiske sprog resulterede blandt andet i projektet *Assessing, Monitoring and Promoting Arctic Indigenous Languages*, der bygger på dokumentationen fra UNESCO's *Atlas of the World's Languages in Danger* og på konsultation fra især Carl Christian Olsen, som er leder af Grønlands Sprogsekretariat (Oqaasileriffik) og formand for Grønlands Sprogkomite (ICC, 2011:6). Projektet hedder nu *Arctic Languages Vitality* og varetages af de seks organisationer[9] for oprindelige folk i Arktis med det formål at analysere vitaliteten af de oprindelige arktiske folks sprog (arcticlanguages.com). Beskyttelsen af det grønlandske sprog trækker således både i FN og i Arktisk Råd på et diskursivt repertoire over oprindelige folks rettigheder, hvor det grønlandske folk tildeles subjektpositionen minoritet. Koblingen mellem sproget og logikken om oprindelige folks rettigheder har ligeledes været anvendt til at styrke det bilaterale samarbejde med Norge (regjeringen.no, 2011).

Selvstændighedsstemmen i Nordisk Råd

Grønland har deltaget i det nordiske samarbejde siden 1984, hvor man i det parlamentariske samarbejde er repræsenteret ved to medlemmer af Inatsisartut, imens deltagelsen i de forskellige fagministerråd varetages af de ansvarlige medlemmer af Naalakkersuisut (Naalakkersuisut, 2011:20). I 2006 vedtog Nordisk Råd en deklaration om en fælles nordisk sprogpolitik der skelner mellem samfundsbærende sprog, bestående af færøsk, grønlandsk, samisk, dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk, og statsbærende sprog, der

[9] The Saami Council (SC), The Russian Association of Indigenous Peoples of the North (RAIPON), The Arctic Athabaskan Council (AAC), The Gwich'in Council International (GCI), The Aleut International Association (AIA)

ekskluderer de tre førstnævnte (Norden, 2006:11). Udgangspunktet for deklarationen er at sikre de samfundsbærende sprogs styrke og status og "*at det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog, dvs. dansk, norsk og svensk*" (ibid.:12). Det grønlandske sprog nævnes kun med få sætninger, der fortæller, at det indtager en særstilling som majoritetssprog i Grønland, men at det har relativt få brugere, hvorfor "*Grønlandsk bør støttes, således at det fortsat kan fungere som samfundsbærende sprog*" (ibid.:14). Hvordan det bør støttes, uddybes imidlertid ikke. Baseret på områdernes nuværende geografisk og juridisk definerede status er der således en klar skelnen mellem de officielle stater og de områder, som stræber mod større selvstændighed. Denne opdeling er samtidig en immanent italesættelse af et hierarkisk defineret Os og Dem, der muligvis kan accepteres, hvis logikken også her er baseret på oprindelige folks rettigheder, der tildeler grønlænderne subjektpositionen minoritet. Med sprogområdet som den ledende optik vil det derfor her blive analyseret, hvordan Grønlands politisk valgte repræsentanter italesætter det grønlandske sprogs status i Nordisk Råd og hvilke subjektpositioner denne kommunikation tildeler det grønlandske folk.

Ved den første session i Nordisk Råd efter Selvstyrets indførelse, udtalte Olga P. Berthelsens (IA): "*Jeg taler dansk, fordi der ikke er nogen grønlandske tolke her*" (Nordisk Råd, 2009:14). Året efter hentydede Kim Kielsen (S) til samme mangel på grønlandske tolke, da han med slet skjult ironi sagde: "*Jeg taler på grønlandsk, så I skal tage hovedtelefonerne på. Nej, vi har jo ikke nogen tolke her, så vi taler på dansk. Vi har ingen tolke. Vi skulle lige vække jer, sådan at I hører på os*" (Nordisk Råd, 2010). Berthelsens og Kielsens hentydninger blev eksemplificeret i 2011, da Akitsinnguaq Olsen (S) uden yderligere forklaring udtalte sig på engelsk i stedet for på dansk (Nordisk Råd, 2011), og i årene efter blev utilfredsheden med det grønlandske sprogs lavere status i Nordisk Råd stadig mere direkte artikuleret. Ved sessionen i 2013 spurgte Henningsen (IA) således uden omsvøb "(…) *om man har tænkt sig at ligestille alle sprog i Norden, for heri indgår også grønlandsk – kalaallisut – færøsk og de andre sprog*" (Nordisk Råd, 2013a), hvorefter hun gjorde det klart, at det efter hendes opfattelse "(…) *er på tide at diskutere en ny og mere bindende sprogpolitik, der også indbefatter grønlandsk*" (ibid.). Til sidst satte hun to streger under sin opfordring og henviste til, at "*Vi har fået indført vores eget sprog som det officielle sprog, og derfor mener vi også, at deklarationen som sådan skal fornys*" (ibid.), hvilket Kielsen (S) tilsluttede sig med ordene: "*Jeg glæder mig også til den dag, vi her i Nordisk Råd kan få lov til at bruge vores eget sprog*" (Nordisk Råd, 2013b).

Sproget, der er et centralt nodalpunkt i den hegemoniske indenrigspolitiske identitetsdiskurs, men som dog ikke udgør en differenslinje mellem grønlænder og ikke-grønlænder, er således blevet italesat som et eksempel på, at Grønlands position i Nordisk Råd ikke er, som den burde være. Ifølge denne kommunikation bør det grønlandske sprog i stedet ligestilles med de statsbærende sprog, hvilket baseres på logikken

om, at Grønland er i færd med en statsopbygningsproces, hvor grønlænderne på samme vis som de nordiske lande udgør en majoritet i eget land og ikke en minoritet i det danske rige. Subjektpositionen tildelt det grønlandske folk er således væsentlig forskellig fra den, der tildeles i kommunikationen vedrørende det grønlandske sprog i UNPFII, EMRIP og SDWG, imens kommunikationen imidlertid i begge tilfælde anvender opfattelsen af, at bevarelsen af det grønlandske sprog er et spørgsmål om samfundsmæssig sikkerhed. Dette gøres med henvisning til selvstyreloven, der definerer det grønlandske sprog som det officielle i Grønland, hvor truslen, jævnfør hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs og Mimi Karlsens (IA) udtalelse, er det danske sprog, der i tiden med afkolonisering svækkede det grønlandske sprog, hvilket stadig har synlige konsekvenser i dagens Grønland.

Ved at brede perspektivet lidt ud er det iagttageligt, hvordan Grønlands ageren på sprogområdet er et billede på den overordnede ageren i forhold til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, der af Naalakkersuisuts udenrigspolitiske strategi fra 2011 betegnes som "(…) *vigtigt, fordi Naalakkersuisut her ved direkte deltagelse kan skabe resultater, der understøtter det generelle udenrigspolitiske arbejde. Det ses konkret af den arktiske politik, som nu er blevet en fast del af Nordisk Ministerråds samarbejde*" (Naalakkersuisut, 2011:21). Som en del af denne strategi blev sammenholdet med Færøerne og Åland, der ligeledes er selvstyreområder med ønske om større selvstændighed (Adler-Nissen & Gad, 2014), styrket med aftalen om et Nordisk Samarbejdsforum i 2012, hvormed de tre selvstyreområder giver hinanden mulighed for at supplere og tale på vegne af hinanden (lagtinget.aland.fi), hvilket Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelse fra 2012 fremhæver som "*En afgørende ny udvikling i Grønlands udenrigsrelationer*" (Naalakkersuisut, 2013a:12). Ved Nordisk Råds session i 2013 var forsøget på at implementere den udenrigspolitiske strategi og italesættelsen af Grønland som værende i en statsopbygningsproces meget klar, da Hammond på vegne af Naalakkersuisut udtalte, at "*Vores vision for det nordiske samarbejde indeholder selvfølgelig også det sidste afgørende skridt: at vi i Grønland går over til fuldt medlemskab. For os, der har overtaget størstedelen af de opgaver, som en traditionel stat har, er det en naturlig udvikling*" (Nordisk Råd, 2013c). I 2014 kom visionen et skridt nærmere en realisering, da Hammond og kollegaerne fra Færøerne og Åland for første gang deltog i det årlige sommermøde mellem de nordiske statsministre i Akureyri i Island (Sommer, 2014), hvilket kan anskues som en yderligere implementering af Naalakkersuisuts udenrigspolitiske strategi, som artikulationerne vedrørende det grønlandske sprog i Nordisk Råd ligeledes kan betragtes som en del af.

Fangererhvervet

Hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs iagttog, hvordan samtlige politiske partier i Grønland ækvivalerer om nodalpunktet fangererhvervet med reference til dets centrale rolle i forbindelse

med inuits forfædres overlevelse i det barske arktiske klima. Imens artikulationerne vedrørende fangererhvervet var få i hegemonianalysens centrale parlamentsdebatter, så er italesættelsen af fangererhvervets identitetsmæssige betydning modsat hyppige i parlamentsdebatterne om de udenrigspolitiske redegørelser. Her har adskillige politikere med forskellige partifarver sikkerhedsliggjort hval- og sælfangsten, som er italesat som truet af henholdsvis kvotestriden med IWC og EU's importforbud på sælprodukter. Hvordan denne sikkerhedsliggørelse specifikt er blevet foretaget, vil blive analyseret i de respektive afsnit. Foruden fangererhvervets centrale placering i den dominerende identitetsdiskurs, er netop disse to sager blevet prioriteret på baggrund af deres fremtrædende placering i Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelser samt en udtalelse fra Hammond i februar 2014, der påpegede, at "*EU's inuitundtagelse for import af sælskind, WTO og IWC er nogle afgørende sager for Grønlands fremtid*" (Andersen, 2014). Ud over selve sikkerhedsliggørelsen af fangererhvervet og dets betydning for den samfundsmæssige sikkerhed er det ligeledes relevant at iagttage, hvordan kommunikationen i de to sager enten tildeler grønlænderne subjektpositionen oprindeligt folk og minoritet eller anvender argumentet om, at Grønland er i en statsopbygningsproces med subjektpositionen ligeværdig partner.

Striden med IWC om hvalfangstkvoter

IWC blev oprettet i 1946 med det formål at regulere den globale hvalfangst, og i 1986 vedtog de et stop for kommerciel hvalfangst på alle store hvaler, der siden da kun har været tilladt for medlemmer med status af oprindeligt folk med begrundelsen, at hvalkødet har traditionel og kulturel betydning. Sammen med oprindelige folk i Alaska, Rusland og de caribiske øer St. Vincent & The Grenadines har Grønland siden da fået tildelt en sådan kvote, der alt afhængigt af hvalbestandenes størrelse jævnligt bliver reguleret. To dage efter Selvstyrets indførelse fremlagde rigsfællesskabets delegation Grønlands ønske om en kvote på ti pukkelhvaler, hvilket formanden for IWC, William Hogarth, mente var et kontroversielt ønske, da pukkelhvalfangst siden 1980'erne havde været forbudt for alle andre end St. Vincents & The Grenadines (KNR, 2009a). Hogarth besluttede at udskyde afstemningen om, hvorvidt Grønlands ønske skulle imødekommes, hvilket fik Naalakkersuisuts formand Kuupik Kleist til at ytre i sin åbningstale af Inatsisartut, at det var nødvendigt at drøfte, hvorvidt IWC fortsat skulle have retten til at fastsætte Grønlands hvalkvoter, da "(…) *beslutningerne i IWC i stigende grad baseres på følelser og ikke fakta, og da organisationen ikke længere anses for at køre efter sit formål*" (Kleist, 2009c:9). Det gentog han igen i sin nytårstale på tærsklen til år 2010 (Kleist, 2010:3). I marts 2010 blev det ekstraordinære IWC møde afholdt, hvor Minister for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Ane Hansen (IA) i sin tale først henviste til oprindelige folks rettigheder, men derefter argumenterede for, "*at vi i vores bestræbelser på at gennemføre selvstyre i Grønland er nødt til fuldt ud at anvende alle de ressourcer, vi kan få, herunder alle dyr, der fanges*" (Hansen, 2010:1).

Imens argumentet om oprindelige folks rettigheder er i tråd med den logik, der ligger til grund for Grønlands ekstraordinære ret til at fange hvaler, så er den efterfølgende udtalelse modsat baseret på et økonomisk rationale, der ikke stemmer overens med det globale stop for kommerciel hvalfangst. Hansens udtalelse oscillerede således mellem at tildele grønlænderne subjektpositionen ligeværdig partner, som skrevet i selvstyreloven, og minoritet, som i højere grad kendetegner hjemmestyrelovens karakteristik af det grønlandske folk. Efter denne udtalelse sikkerhedsliggjorde Hansen det grønlandske fangererhverv, hvor særligt de europæiske medlemmer af IWC udgør den eksistentielle trussel , da "*Dette initiativ vil have alvorlige negative konsekvenser for vores fangere, deres familier og deres underhold*" (ibid.:2). Truslen blev imidlertid afværget, da afstemningen faldt ud til Grønlands fordel, der fik tildelt en kvote på 9 pukkelhvaler for perioden 2010 til 2012 (Naalakkersuisut, 2010b). Den nye kvote lagde foreløbigt låg på Grønlands overvejelser om at melde sig ud af IWC, men året efter begyndte en anden strid at spire, da rigsfællesskabets repræsentant, Ole Samsing, stemte for Brasiliens forslag om at oprette et hvalreservat i det sydlige Atlanterhav på trods af, at Færøerne og Grønland var imod det (Christensen, 2011). Samtidig var der i EU-kommissionen et forslag om, at EU skulle samle sine stemmer, der udgør en fjerdel af alle stemmer i IWC, hvilket satte fokus på Danmarks dobbelte rolle som både EU-land og repræsentant for Færøerne og Grønland (Sommer, 2011). På den baggrund udtalte Juliane Henningsen (IA) derfor i forbindelse med den udenrigspolitiske redegørelse, at man som et ligeværdigt folk og international samarbejdspartner bør arbejde "(…) *ihærdigt for, at Grønland sikres en selvstændig stemme i IWC og WTO, da beslutningerne i sådanne fora har indflydelse på Grønlands samarbejdsmuligheder med andre lande*" (EM2011/14, 02:17.28 – 02:17:44).

I 2012 fik uenigheden yderligere næring, da Grønlands forslag om at forhøje sin kvote med yderligere 10 hvaler[10] årligt for perioden 2013 - 2018 blev nedstemt på IWC årsmødet med begrundelsen, at en forhøjet kvote i virkeligheden var udtryk for et kommercielt ønske snarere end et kulturelt behov (Ritzau, 2012). På den baggrund reviderede og genpublicerede Naalakkersuisut sit *White Paper on Management and Utilization of Large Whales in Greenland*, med et forord af Hansen, der gjorde det klart, at man trods større modernisering af Grønland stadig betragter hvalkød som værende "*vital for our culture and for our local economy*" (Naalakkersuisut, 2012b:2). At hvalfangsten er vital for den grønlandske kultur, er i tråd med fangererhvervets centrale placering i den indenrigspolitiske identitetsdiskurs, hvor det som nodalpunkt har en høj grad af sedimentering. Dermed kan IWC's begrænsning af Grønlands mulighed for at ernære sig med det vitale hvalkød betragtes som en trussel mod den samfundsmæssige sikkerhed, hvilket synes at være den gennemgående logik i denne sag. Til at begynde med, støttede Danmark op om Grønlands kritik af IWC, men da Grønland et halvt år senere egenhændigt forhøjede sin kvote med henvisning til, at det var foreneligt med de videnskabelige data (Christensen, 2013), trak Danmark sin støtte og davæ-

[10] Ni finhvaler og en pukkelhval

rende Udenrigsminister, Villy Søvndal, udtalte, at "*Når vi ikke kan efterleve reglerne i Hvalfangstkommissionen på grund af Grønlands fangst må vi forlade den*" (Ritzau, 2013).

Søvndals udtalelse fik den nye Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Karl Lyberth (S), til at skrive en kronik i *Politiken* med overskriften 'Danskerne bør ikke bestemme hvordan vi skal leve og spise'. På første linje bliver hvalfangstens betydning for den samfundsmæssige sikkerhed italesat med ordene: "*Grønlændernes liv er tæt forbundet med havets og landets fangstdyr. Vi har været afhængige af dem i flere tusinde år for overlevelse i Arktis*" (Lyberth, 2013), hvorefter han kritiserer den danske regering for truslen om at forlade IWC uden først at have orienteret Grønland. Længere nede i kronikken bliver et klart Os og Dem artikuleret med europæerne som dem der har vanskeligt ved at sætte sig ind i andres behov, og som "*går hen til supermarkedet og køber færdigpakket kød af opdrættede dyr, slagtet af andre*" (ibid.), i modsætning til "*Her i Grønland tager vi ud i naturen for at fange vores mad, og vi er derfor selv ansvarlige for vores fødevareforsyning*" (ibid.). Det var en dikotomi, der i et postkolonialt perspektiv kan betragtes som en del af arkticismen, hvor Lyberths udtalelse fremstår som en genfortælling af den tidligere kolonimagts stereotype karakteristik af grønlænderne som naturmennesker i modsætning til de civiliserede danskere. Beskrivelsen af hvalfangstens identitetsmæssige betydning og den klare dikotomi hvor Deres livsstil truer Vores blev fuldendt med en klar sikkerhedsliggørelse af den samfundsmæssige sikkerhed, idet beslutningen blev begrundet med formålet om "(…) *at beskytte vores befolknings levemåde og vilkår*" (ibid.).

Lyberths sikkerhedsliggørelse af fangererhvervet med IWC og Danmark som de eksistentielle trusler, der derfor i denne sammenhæng udgør en antagonistisk Anden, og hvalfangstens betydning for den kollektive grønlandske identiet blev gentaget af Hammond i sin første åbningstale af Inatsisartut, hvor hun slog fast, at "*Vi vil fortsætte med at kæmpe for vores kulturelle og historiske fangsttraditioner. Vi vil kæmpe for, at Grønland kan fortsætte med at fange hvaler*" (Hammond, 2013a:4). En kamp, som hun på samme vis som Lyberth legitimerede med henvisning til samfundets sikkerhed med ordene "*Vi forsvarer vor levevis, tankegang og værdigrundlag, og det gør vi for at forsvare vor rettigheder og identitet*" (ibid.). Denne holdning og handling blev ligeledes delt af oppositionen, hvor Sara Olsvig (IA) i forbindelse med debatten om den udenrigspolitiske redegørelse gjorde det klart, at udnyttelsen af fisk, rejer, sæler og hvaler ikke kan adskilles fra det udenrigspolitiske område (EM2013/14, 04:05:39 – 04:05:46), og at Grønland derfor skal "(…) *ud i verden og sikre, at der er forståelse og anerkendelse af den udnyttelse vi har af vores sæl- og hvalbestande, så vi herhjemme sikrer en bevarelse af den kultur og de erhverv sæler og hvaler giver os her i Grønland*" (EM2013/14, 04:06:01 – 04:06:21). I stedet for som tidligere at true med at forlade IWC, plæderede Olsvig for, at Grønland skulle blive i IWC, da "*en udmeldelse på nuværende tidspunkt vil være*

det samme som at anerkende påstanden om brud på konventionen" (EM2013/14, 04:16:07 – 04:16:15), hvilket Naalakkersuisut var enig i (Naalakkersuisut, 2013b).

På baggrund af disse udmeldinger og imødekommende tilkendegivelser fra IWC omkring ønsket om en fælles løsning med øget vægt på rådgivning fra den Videnskabelige Komité, konkluderede rigsfællesskabets IWC-repræsentant, Gitte Hundahl, i et åbent brev, at "*der er tilstrækkeligt grundlag til at tro på en løsning inden for rammerne af IWC*" (Turnowski, 2013), hvorfor truslen om at forlade IWC blev trukket tilbage. Den 15. september 2014 endte konflikten så, indtil videre, da Grønlands ønske om en forhøjet hvalkvote blev imødekommet for perioden 2015 til 2018 (Naalakkersuisut, 2014a). Hammond udtalte i den forbindelse, at "(…) *Hvalfangsten har stor økonomisk og kulturel betydning for Grønland, og det er vigtigt, at der nu er sikret forståelse for dette i IWC. Jeg er glad for, at vi med Danmarks støtte er nået så langt med at forklare vores interesser*" (ibid.). Lyberths karakteristik af forholdet til Danmark som værende antagonistisk blev således afløst af en agonistisk karakteristik yderligere eksemplificeret ved Hammonds udtalelse om, at "*Vores resultat i IWC, viser hvor meget Danmark og Grønland kan opnå når vi står sammen*" (ibid.). Samtidig fremstod Hammonds udtalelse på samme vis som Ane Hansens (IA) tale i 2010, som delvist baseret på et økonomisk rationale, der går imod IWC's oprindelige stop for kommerciel hvalfangst, ligesom argumentet om at hvalfangsten er en del af statsopbygningen umiddelbart står i modsætning til subjektpositionen minoritet, som det grønlandske folk tildeles af argumentet om oprindelige folk. Denne oscillering mellem de to logikker er således både iagttagelig på det sproglige område og i denne sag, hvilket giver anledning til at diskutere, hvorvidt dette kan betragtes som en bevidst strategi fra selvstyrets side. Det vil være udgangspunktet for næste kapitel om fortællingernes fordele og potentielle udvikling, men først vil selvstyrets kommunikation i forhold til sælfangsten og naturen blive analyseret.

EU's inuitundtagelse på import af sælprodukter

En måned efter selvstyrets indførelse godkendte EU's udenrigsministre, med undtagelse af Danmarks og Rumæniens, et endegyldigt forbud på import og handel med sælprodukter i EU, som dog ikke havde til hensigt at ramme den grønlandske sælfangst, der var beskyttet af en såkaldt inuitundtagelse (EU, 2009). Før forbuddet trådte i kraft, påpegede Jonathan Motzfeldt (S), at det trods inuitundtagelsen, ville komme til at udgøre en direkte eksistentiel trussel mod den samfundsmæssige sikkerhed, da beslutningens formål "*er at forhindre de arktiske folk i at overleve på deres egen måde ved at spise sæler og hvaler og fugle*" (Holm, 20. marts 2009), hvilket trækker på samme diskursive repertoire som Karl Lyberths (S) kronik om hvalfangst. Motzfeldts karakteristik af EU er ligeledes direkte antagonistisk, idet han betragter forbuddet "*som et kulturdrab, de har lavet i sydamerika, nu er den lignende metode på vej med denne sælfangst forbud*" (ibid.). Knap så farverigt, men med udgangspunkt i samme bekymring, påpegede Kuupik Kleist (IA) i sin første åbningstale af Inatsisartut ligeledes, at "(…) *selvom Inuit er undtaget EU's forbud mod*

import af sælskind ser vores situation meget vanskelig ud" (Kleist, 2009c:10). Forbuddet anså han for at være en direkte trussel mod fangererhvervet, samtidig med at det også udgør en indirekte trussel mod fiskeriet, for på grund af "*det stigende antal grønlandssæler i økosystemet er sælen blevet en konkurrent til mennesket i dets adgang til fisk som konsum*" (ibid.). Dermed kunne forbuddet i sin yderste konsekvens medføre, at ikke kun fangerfamilierne og eksporten ville blive påvirket, men at Grønlands generelle fødevareforsyning kunne blive forringet og dermed kunne true hele samfundets sikkerhed.

I august 2010 var eksporten af sælskindsprodukter faldet til 6 mio. kr. fra 60 mio. kr. i 2006 (Sommer, 2012), hvilket gjorde det nødvendigt med økonomisk støtte på 310kr. pr. sælskind fra selvstyret, hvis sælfangererhvervet skulle opretholdes (Krebs, 1. maj 2012). Denne udvikling satte sindene i kog hos de grønlandske politikere, der i stadig klarere vendinger karakteriserede EU's importforbud og striden med IWC som trusler imod den samfundsmæssige sikkerhed i Grønland. I debatten om Naalakkersuisuts udenrigspolitiske strategi 2011 sagde Juliane Henningsen (IA), "*at vor hævdvundne ret til at høste naturens liv og naturressourcer, som fisk, land- og havpattedyr udsættes for handelsbarrierer og det bliver sværere og sværere at afsætte grønlandske produkter som sælskind, sælkød og hvalprodukter, med mere*" (EM2011/14, 02:12:28 – 02:12:49). Det var ifølge Henningsen et problem af eksistentiel betydning, da "*EU-lovgivningen samt flere og flere landes holdninger til grønlændernes sælfangst truer med andre ord vor traditionelle levevis og kultur samt især fiskere og fangere over alt i det grønlandske samfund*" (ibid., 02:16:41 – 02.17.02). Det var en utvetydig sikkerhedsliggørelse af fangererhvervet, hvor EU-lovgivningen blev italesat direkte som en trussel mod den samfundsmæssige sikkerhed, imens Henningsen året efter tilføjede Ruslands nye importforbud på sælprodukter som en lignende trussel i sit indlæg, der ellers var en ordret gentagelse af ovenstående citat (EM2012/14, 02:08:17 – 02:08:46). Antallet af *securitizing actors*, der sikkerhedsliggjorde fangererhvervet blev ved denne debat udvidet med blandt andre Knud Kristiansen (A) (EM2012/14, 02:48:47 - 02:48:55) og Knud Fleischer (KP) (EM2012/14, 02:51:29 - 02:52:12), som ligeledes karakteriserede EU's forbud som en trussel, som et samlet Inatsisartut bør modarbejde ved at oplyse verden om, at fangsten sker på bæredygtige vilkår.

Behovet for denne oplysning blev yderligere eksemplificeret ved, at også Kasakhstan og Hviderusland fulgte i kølvandet på Ruslands importforbud, hvilket tilskyndede til at finde nye markeder for at sikre sælfangstens opretholdelse uden yderligere subsidiering fra Landskassen (Christensen, 2012). Disse markeder skulle tilsyneladende findes i Asien, hvor særligt Kina og Sydkorea viste en spirende interesse (Kleist, 2013:3), som i 2014 bredte sig til Japan (Naalakkersuisut, 2014b). Samtidig med udvidelsen af markedet for sælprodukter i Østen blev vilkårene på det europæiske marked yderligere forringet, da WTO i slutningen af 2013 underkendte EU's inuitundtagelse med den begrundelse, at den grønlandske sælfangst, for det første, er kommercielt præget, og, for det andet, fordi Grønland bliver favoriseret i forhold til Norge

og Canada, der ikke kan benytte sig af samme undtagelse (Naalakkersuisut, 2013c). Inddragelsen af WTO skete på Norges og Canadas foranledning, hvilket Grønlands Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug reagerede på ved at sende to enslydende breve, der for det første gjorde det klart, at man var utilfreds med, at de havde henvendt sig til Danmark i stedet for til Grønland, hvorefter det blev påpeget, at EU's importforbud også havde alvorlige konsekvenser for de grønlandske sælfangere, selvom det indebar en inuitundtagelse (Jessen, 2013ab). Naalakkersuisut appellerede derefter WTO's beslutning, men på trods af støtte fra den danske regering og fra WWF Verdensnaturfonden, der ligesom Naalakkersuisut henviste til, at den grønlandske sælfangst er bæredygtig og har stor kulturel betydning (Seeberg, 2013), ændrede nye høringer ikke på WTO's afgørelse, der i stedet blev stadfæstet i maj 2014 (Naalakkersuisut, 2014c).

I lyset af striden med IWC om kvoter for hvalfangst er det interessant at iagttage, hvordan Grønlands politiske repræsentanter ikke har anvendt argumentet om oprindelige folks rettigheder til at legitimere sælfangsten, men i stedet har gjort brug af ord som traditionel levevis og kultur, der ikke på samme måde tillægger grønlænderne subjektpositionen minoritet. På den anden side er subjektpositionen ligeværdig partner umiddelbart kun iagttagelig i brevene til Canada og Norge, hvor utilfredsheden med at de ikke har henvendt sig til selvstyret, er udtalt. Det økonomiske rationale er tydeligt i begge sager, men er mere direkte og hyppigere artikuleret i forbindelse med sælfangsten, hvilket naturligt nok skyldes, at sagen drejer sig om Grønland og EU's samhandel, ligesom det til forskel fra hvalfangsten også er mere legitimt at anvende det argument. I begge sager bliver fangererhvervet sikkerhedsliggjort og fremhævet som et spørgsmål om samfundsmæssig sikkerhed, hvor særligt EU bliver portrætteret som den antagonistiske Anden, der truer det grønlandske samfund. Som i tilfældet med Danmark er denne karakteristik imidlertid kontekstafhængig, da EU på andre områder så som fiskeriet bliver betragtet som en nær partner.
Hvordan Grønlands politiske repræsentanter italesætter deres omverden i forhold til beskyttelse af naturen og klimaet samt hvilke subjektpositioner denne kommunikation tildeler det grønlandske folk, vil nu blive analyseret, hvorefter fortællingernes fordele og potentielle udvikling vil blive diskuteret med udgangspunkt i specialets samlede analyse.

Naturen

Klimaforandringerne og de medfølgende højere temperaturer er ekstraordinært mærkbare i den arktiske region, hvor der fra 1951 til 2004 er blevet registreret en forhøjelse af gennemsnitstemperaturen på 1,5°C, hvilket er dobbelt så meget som den globale gennemsnitstemperaturstigning i samme periode (ACIA, 2005:8). Denne udvikling har ført til, hvad Buzan og Wæver betegner som en *makrosikkerhedsliggørelse* (Buzan & Wæver, 2009:254), da de medfølgende højere globale vandstande og naturkatastrofer er til fare for dyr og mennesker verden over. I Arktis har udviklingen desuden ført til en udbredt bekymring om,

hvilke konsekvenser det kan have for de 4 millioner beboere i regionen, hvoraf cirka 400.000 betegnes som oprindelige folk. Denne bekymring er afspejlet i flere omfattende rapporter[11] det seneste årti, hvoraf IPCC-rapporten formulerer, at "*Climate change is probably going to drive changes in communities by challenging individuals' and communities' relationship with their local environment, which has been the basis of Arctic peoples' identity, culture, social and physical well-being*" (IPCC, 2007:672). I sin yderste konsekvens kan det ifølge rapporten resultere i, at inuit bliver fremmede i deres eget land (ibid.:668), da kulturelle barrierer kan vise sig at stå i vejen for en mulig tilpasning til det ændrede klima (ibid.:661). Immanent i IPCC's formulering er en opfattelse af de oprindelige folks identitet som værende essentialistisk, hvor forfald snarere end foranderlighed vurderes som den mest sandsynlige konsekvens af klimaforandringerne. Hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs løftede imidlertid sløret for, at det ikke nødvendigvis er tilfældet, da forholdet til naturen præsenterer et paradoks, bestående i at politikerne på den ene side ønsker at beskytte miljøet og klimaet og på den anden side ækvivalerer om, at Grønland skal have et territorielt forbehold i forhold til Kyotoprotokollen. Med dette udgangspunkt, vil det nu blive analyseret, hvordan Grønlands politiske repræsentanter italesætter henholdsvis retten til industrialisering og beskyttelsen af naturen i den udenrigspolitiske ageren fra 2009 til 2014.

Retten til industrialisering og selvstændig repræsentation

Selvstyret blev indført i kølvandet på Arktis' genvundne position højt på alverdens politiske dagsordener, der med den globale finanskrise og de historisk høje oliepriser in mente skabte betydelig interesse for de store forekomster af olie og gas samt for de nye potentielle sejlruter nord om Rusland og Canada (Jacobsen, 2013:31-40). Katalysatoren bag denne interesse var klimaforandringerne og de medfølgende højere varmegrader, der frigør det økonomiske potentiale, hvilket Grønland med sin nye status var særligt opmærksom på. Kuupik Kleist (IA) sagde således i sin første åbningstale af Inatsisartut, at "*Vi vil gerne have samme mulighed som andre lande, der har kunnet udnyttet deres oliepotentialer uden at betale afgifter. Det kan nemlig ikke være rigtigt, at når det bliver vores tur at vi så først skal betale i dyre domme for at kunne udlede CO2*" (Kleist, 2009c:12). Som vært ved det forestående COP15 klimatopmøde lod Danmark ikke til at være indstillet på at lade Grønland forhandle egne, højere CO2-kvoter, hvilket kritiske røster beskrev som en kolonialistisk attitude (Netredaktionen, Sermitsiaq AG, 2009), imens advokat og professor Ole Spiermann, der også blev anvendt i selvstyrekommissionens rapport, vurderede, at det blot var et spørgsmål om politisk vilje fra dansk side (Nielsen, 2009). Få dage før klimatopmødet kom der så tegn på denne vilje, da daværende udenrigsminister, Per Stig Møller, på et fælles pressemøde med Kuupik Kleist udtalte: "*Naturen har i 4.000 år sat nogle begrænsninger for udviklingen i Arktis. Når så nye mu-*

[11] Foruden ACIA (2005) og IPCC (2007) også rapporterne AMAP (2012), Arctic Climate Issues 2011: Changes in Arctic Snow, Water, Ice and Permafrost og UNEP/AMAP (2011), Climate Change and POPs: Predicting the Impacts. Report of the UNEP/AMAP Expert Group.

ligheder opstår, kan vi ikke sige, at de ikke må bruge dem. Så kunne de ligeså godt sige til os: I har haft masser af muligheder – nu må I ikke bruge flere" (Løvstrøm, 2009).

Møller italesatte således den traditionelle dikotomi mellem Os og Dem, vesterlændingene og de arktiske folk, men frem for at beskrive de arktiske folk som naturmennesker, der ifølge arkticismen er en udbredt stereotyp opfattelse, så blev naturen i stedet udpeget som en fortidig forhindring for yderligere modernisering. Denne modernisering kan i et postkolonialt perspektiv betragtes som, at den tidligere koloni mimer den tidligere kolonimagt, men til forskel fra afkoloniseringsperioden frem til indførelsen af Hjemmestyre, så skulle denne udvikling ske på Grønlands egne præmisser. Disse præmisser er relateret til den overordnede grønlandske selvstændighedsdiskurs og subjektpositionen ligeværdig partner, der ligeledes er iagttagelig i Møllers udtalelse. Dagen efter underskrev Kleist og den daværende danske klimaminister, Lykke Friis, et forståelsesnotat, der er kendt som 'fodnotenotatet', da Grønlands ønske om i det mindste ikke at være underlagt samme forpligtigelser som Danmark var formuleret i en fodnote, som med få ord slog fast: "*Therefore, the commitments of Denmark as a member of the European Union do not apply to the Faroes and Greenland*" (Kleist & Friis, 2009). Med begrundelse i sin position som OLT-land fik Grønland dermed en selvstændig men tavs stemme i klimaforhandlingerne, da selvstyret på den måde hverken var underlagt den danske delegation eller havde mandat til at forhandle på egne vegne. Selvom COP15-forhandlingerne kun resulterede i den ikke-juridisk bindende *Copenhagen Accord*, var forhandlingerne med Danmark alligevel historiske, idet Grønland vandt det forudgående suverænitetsspil, der kan betragtes som en del af selvstændighedsdiskursen med subjektpositionen ligeværdig partner. Det blev bekræftet i en kronik i *Dagbladet Information*, hvor Kleist gjorde det klart, at "*Klimapolitikken skal ses i sammenhæng med det overordnede politiske mål om et økonomisk selvbærende Grønland*" (Kleist, 2009d).

Da Kleist året efter deltog i COP16 i Cancún var målet om differentierede klimakrav det samme, men begrundelsen for egne og mere lempelige CO2-kvoter blev i stedet artikuleret med henvisning til oprindelige folks rettigheder. Således udtalte Kleist efter COP16, at: "*Vi fik som det eneste arktiske land her i den sidste uge gjort opmærksom på de oprindelige folks vilkår i forhold til klimaforandringerne. Det er vi rigtig stolte af, og reaktionerne har været meget positive*" (Fisker, 2010). Med dette retoriske skifte forsøgte Kleist at anvende oprindelige folks rettigheder som hjemmel i argumentet for øget industrialisering, der er relateret til en anticiperet fremtid som selvstændig stat i stedet for, som i tilfældet med fangererhvervet og sproget, der relaterer til historiske traditioner. Dikotomien mellem Os og Dem var ligeledes forandret siden Kleists kommunikation ved COP15, hvor Grønlands ækvivalerende partier udgjorde den ene side af differenslinjen i modsætning til den danske regering på den anden side, hvor det samlende Vi ved COP16 i stedet bestod af de oprindelige folk, der sammen ækvivalerede i differens til de industrialiserede lande,

som udgjorde en potentiel trussel mod ønsket om differentierede CO2-kvoter. Baggrunden for dette skifte blev ikke tydeligt artikuleret, men det kan muligvis skyldes, at fodnoteaftalen ikke længere var gældende, da det ikke lykkedes at komme til enighed om en juridisk bindende aftale ved COP15. Det betød at Grønland ikke længere var sikker på selvstændig repræsentation og derfor søgte at indgå i en alternativ koalition til den traditionelle med Danmark, der var karakteriseret ved et underordningsforhold, som muligvis kan betragtes som et ekko fra kolonitiden.

I august 2012 blev Grønlands selvstændige position i klimaforhandlingerne styrket, da Danmarks daværende Klima, Energi- og Bygningsminister, Martin Lidegaard, og Naalakkersuisoq for Boliger, Trafik og Infrastruktur, Jens B. Frederiksen (D), underskrev en samarbejdsaftale med hjemmel i selvstyrelovens §13 (Lidegaard & Frederiksen, 2012), der blandt andet fremhæver, at "*I sager, der alene vedrører Grønland, kan regeringen bemyndige Naalakkersuisut til at føre forhandlingerne under medvirken af udenrigstjenesten*" (selvstyreloven, 2009:§13 stk. 2). Ved COP18 i Doha fire måneder senere var samarbejdsaftalens indflydelse tydelig, idet Frederiksen udtrykte sig i samme vendinger som Kleist anvendte i København tre år forinden, med klar selvstændig italesættelse af retten til mere lempelige klimakvoter i forbindelse med den forventede øgede industrialisering (Ullerup, 2012a). Argumentet fra COP16 om oprindelige folks rettigheder i klimapolitiske sammenhænge var i mellemtiden forstummet. Klimaforandringerne i Arktis var højt på den globale dagsorden i Doha, da sommeren 2012 havde budt på rekord høje temperaturer i klodens nordligste egne med stor afsmeltning af indlandsisen til følge (Ullerup, 2012b). Baggrunden for opmærksomheden var de negative globale konsekvenser, men for Grønland havde denne interesse også et positivt afkast, som ifølge Knud Fleischer (KP) "(…) *ikke er så ringe endda*" (EM2012/14, 02:53:50 – 02:54:00), da "(…) *landet har behov for at promovere sig selv mere i omverdenen, eftersom den viden som omverdenen har om Grønland ikke synes nær tilstrækkelig*" (ibid., 02:53:26 – 02:53:50). Hvordan dette perspektiv har spillet en central rolle i Selvstyrets internationale klimapolitiske kommunikation i de seneste år vil nu blive analyseret

Det internationale ansvar og truslen mod den traditionelle levevis

Siumuts valgsejr i marts 2013 varslede i første omgang ingen ændring i Grønlands klimapolitik, godt eksemplificeret i Aleqa Hammonds (S) første åbningstale af Inatsisartut: "*Vi mærker klimaforandringerne på nærmeste hold. Det er vigtigt, at vores samfund er rustet til at imødegå de udfordringer, som et klima i forandring stiller os overfor. Samtidig er det også nærliggende at se på de nye muligheder, som et ændret klima medfører, og bruge dem aktivt i den fortsatte økonomiske og samfundsmæssige udvikling*" (Hammond, 2013a:11-12). Få måneder efter var der imidlertid en mulig ændring at spore, da Hammond i Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelse betonede Grønlands internationale ansvar i arbejdet med at begrænse klimaforandringerne. Det var tydeligt, da hun slog fast, at "*Det er af stor betydning, at også*

Grønland arbejder for at der opnås en aftale i 2015, og at denne bliver så ambitiøs som muligt" (EM2013/14, 03:31:19 – 03:31:32). Baggrunden for denne umiddelbare ændring blev ikke begrundet, men et halvt år efter landede FN's generalsekretær Ban Ki-Moon i Grønland for med egne øjne at se hvilken påvirkning klimaforandringerne har på det arktiske miljø og den lokale befolkning, som ifølge Naalakkersuisuts pressemeddelelse i den forbindelse "*er særligt afhængige af naturen og klimaet*" (Naalakkersuisut, 2014d). Besøget fandt sted som optakt til FN's klimatopmøde i New York i september 2014 og efter besøget blev Hammond inviteret med som taler, hvilket hun i en anden pressemeddelelse beskrev som "(…) *en unik mulighed for at formidle nogle af de erfaringer, som oprindelige folk i Arktis gør sig i mødet med klimaforandringerne, og jeg er meget tilfreds med, at generalsekretæren på denne måde også giver taletid til et land, der ikke er selvstændigt medlem af FN*" (Naalakkersuisut, 2014e). Det var en udtalelse, der både italesatte det centrale budskab fra COP16 om oprindelige folks rettigheder og betonede værdien af selvstændig taletid, som var et af Grønlands hovedformål ved forhandlingerne med Danmark før COP15. Altså både et Os der indeholder alle de oprindelige folk og et Os, der alene refererer til Grønland, der på grund af status som selvstyre, typisk står i et hierarkisk underordningsforhold til staterne i FN.

Ban Ki-Moons besøg blev af Hammond ikke alene defineret som vigtigt for Grønland og de arktiske folk, men hun vurderede, at det også "(…) *betyder rigtig meget for de Forenede Nationers politik fremover, når deres øverste leder selv også har været i Grønland*" (Naalakkersuisut, 2014f, 00:21-00:26). Det sagde hun i et lydinterview på Naalakkersuisuts hjemmeside, hvortil hun videre fortalte om vigtigheden af, at besøget fandt sted om vinteren, så Generalsekretæren kunne opleve Grønlands mere barske side med "*åbne joller, der sejler ud i isfjorden for at fange dagens fangst i hellefiskeri i temperaturer på minus 30 grader*" (ibid., 01:41-01:49) og for at vise "*vores fisker-fangere, der tager ud i naturen hver evig eneste dag og laver hul i isen for at få dagens fangst op*" (ibid., 01:53-01:59). Vilkår som ifølge Hammond er vigtige at vise, så generalsekretæren kan se, hvordan "*klimaforandringerne har en direkte betydning for vores hverdag, for familiernes økonomi og at vi får mad på bordet*" (ibid., 02:05-02:15). I denne sidste kommentar blev sikkerhedsliggørelsen bredt ud til ikke kun at vedrøre dem der ernærer sig ved fangst, men hele den grønlandske befolkning, der samlet set, ifølge dette udsagn, er afhængig af en succesfuld fangst. Det minder om udtalelserne fra Hammonds partifælder Karl Lyberth og Jonathan Motzfeldt i forbindelse med henholdsvis kvotestriden med IWC og EU's inuitundtagelse. Hammonds udtalelser i denne forbindelse anvendte i højere grad et mere traditionelt diskursivt repertoire end tidligere udtalelser med betoning af industrialiseringens betydning for en anticiperet fremtid som selvstændig stat. I stedet for klimaforandringernes positivside blev negativsiden her udelukkende fremhævet. Et indtryk som Hammond understregede til slut i interviewet med ordene: "*Det er også vigtigt at se, at den stærke, stolte kultur i Arktis også er truet på grund af klimaforandringerne*" (ibid., 03:33-03:40).

Et halvt år senere var Aleqa Hammond i USA, på hvad der skulle vise sig at blive hendes foreløbigt sidste rejse som Formand for Naalakkersuisut, hvor hun skulle tale ved blandt andet åbningen af Grønlands repræsentation på den danske ambassade i Washington og ved UNESCO's sideevent om klimaforandringer og oprindelige folks rettigheder. Ved sidstnævnte var koblingen mellem argumentet oprindelige folks rettigheder og klimaet naturlig, og Hammonds tale startede, som interviewet i forbindelse med Ban Ki-Moons besøg sluttede, med en fremhævning af klimaforandringernes negative effekt på den samfundsmæssige sikkerhed i Grønland. Dernæst italesatte hun, til forskel fra seks måneder tidligere, men i tråd med den dominerende klimapolitik siden selvstyrets indførelse, at "*Greenland will not be a passive victim of climate change. A likely scenario for the future of Greenland is an economic growth supported by new large scale industries and oil and mineral extraction. This will profoundly affect our society and the environment*" (Hammond, 2014b:3-4). Talen fremhævede således både den positive og negative side ved klimaparadokset, afspejlet i blandt andet Naalakkersuisuts udenrigspolitisk strategi (Naalakkersuisut 2011:9), og efterlod dermed indtrykket af, at det var det dominerende vilkår i Grønlands udenrigspolitik i perioden 2009 til 2014. At den forventede øgede industrialisering betragtes som et nødvendigt onde til at nå det fælles mål om øget grønlandsk selvstændighed samtidig udgør en mulig trussel for den traditionelle levevis i Grønland fremhævede Hammond som det sidste i sin tale med ordene: "*At the heart of Inuit culture, is the preservation and long-term protection of the living resources, on which life in the Arctic has always depended. These living resources are key to my identity and to that of my people*" (Hammond, 2014b:10).

Den fælles stræben mod øget selvstændighed synes således at være i indirekte konflikt med to af de nuværende centrale nodalpunkter i den kulturelle kerne og det vil derfor blive diskuteret i næste kapitel, hvordan identitetsdiskursen muligvis kan blive dislokeret, hvis råstofudvindingen engang tager fart.

Delkonklusion

Grønlands udenrigspolitiske kommunikation i perioden 2009 til 2014 har ligesom den indenrigspolitiske identitetsdiskurs fremhævet de tre kulturelle nodalpunker: sproget, fangererhvervet og naturen. Hver især er de blevet italesat som centrale for den samfundsmæssige sikkerhed i Grønland og er på den baggrund blevet sikkerhedsliggjort af Grønlands demokratisk valgte repræsentanter, når udefrakommende handlinger har forringet vilkårene på disse områder. Især fangererhvervet, der i den indenrigspolitiske identitetsdiskurs fremstod som et af de mest sedimenterede kulturelle nodalpunkter, er blevet sikkerhedsliggjort i et betydeligt omfang, hvor en klar dikotomi mellem os grønlændere, der selv fanger og lever af naturens levende ressourcer, står i modsætning til europæerne, der ikke har samme nære forhold til naturen. I denne sammenhæng kan den diskursive dikotomi karakteriseres som antagonistisk, men det er netop en kontekstafhængig karakteristik, da Grønlands samhandel med EU på andre områder modsat er baseret på et

gensidigt agonistisk forhold. Portrætteringen af grønlænderne som naturmennesker kan desuden iagttages som arkticisme, hvor den tidligere kolonimagts diskursive dikotomi mellem det civiliserede vesten og det vilde nord er blevet en del af nogle grønlænderes selvforståelse. Denne dikotomi er også tydelig i Aleqa Hammonds klimapolitiske kommunikation i forbindelse med besøget fra Ban Ki-moon, der dog ikke er et billede på selvstyrets generelt dominerende klimapolitiske kommunikation i denne periode, som i stedet har fremhævet ønsket om industrialisering. Dette ønske er en del af den overordnede selvstændighedsdiskurs, der således synes at blive prioriteret, selvom den samtidig kan komme til at udgøre en trussel imod den kulturelle kerne, da industrialiseringens øgede CO2-udledning bidrager til de globale klimaforandringer, der forværrer vilkårene for fangererhvervet.

Selvstændighedsdiskursen, der er et dominerende men tomt nodalpunkt i den indenrigspolitiske identitetsdiskurs, er ligeledes iagttagelig i selvstyrets kommunikation på det sproglige område i Nordisk Råd. Her afspejler ønsket om at kunne udtrykke sig på grønlandsk frem for på dansk det overordnede ønske om i denne forsamling at have samme vilkår som de medlemmer, hvis sprog defineres som statsbærende og ikke kun samfundsbærende. Denne kommunikation tildeler grønlænderne subjektpositionen ligeværdig partner, som står skrevet i selvstyreloven og ligeledes anvendes i klimapolitikken og til en vis grad også i forbindelse med fangererhvervet, hvor netop hvalfangsten ellers er legitimeret på argumentet om oprindelige folks rettigheder, der tildeler grønlænderne subjektpositionen minoritet. Denne oscillering mellem både at italesætte grønlænderne som en minoritet med særlige rettigheder og som en ligeværdig partner med samme rettigheder er en gennemgående iagttagelse i både den udenrigspolitiske kommunikation i forhold til sproget, fangererhvervet og naturen. Hvorvidt den ene eller den anden logik anvendes fremstår som kontekstafhængig og kan muligvis betragtes som opportunistisk, hvor det underliggende rationale er økonomisk. Dette rationale er en grundlæggende del af selvstyrediskursen, da økonomisk selvstændighed samtidig betyder en frigørelse fra bloktilskuddet, hvilket er en central del af statsopbygningsprocessen. På den baggrund er det således blevet fremanalyseret, hvordan udenrigspolitikken og identitetsdiskursen er gensidigt afhængige, kontingente konstruktioner, hvor den kulturelle kerne med rod i historien synes at være under pres fra den nyere selvstændighedsdiskurs, der ud fra vestlig målestok stræber mod at blive en stat og en ligeværdig partner i det internationale samfund.

6. Fortællingernes fordele og potentielle udvikling

Identitetsdiskursen efter selvstyrets indførelse er både karakteriseret ved en kulturel kerne, der finder legitimitet i historien, og ved en fremadskuende selvstændighedsdiskurs, der fremstår som det overordnede mål for samtlige partier. Dette mål tjener dog kun som fælles nodalpunkt for de ækvivalerende parter, når det er tomt og ikke er konkretiseret, imens differens opstår, når partierne definerer deres forskellige karakteristik af forholdet til Danmark. På samme vis er samtlige partier enige om, at det grønlandske sprog er en central del af den grønlandske kultur, men når begrebet ikke-grønlandsktalende grønlænder inddrages i diskussionen, så opstår der differens i ækvivalenskæden. Samlet set fremstår identitetsdiskursen som kontingent og foranderlig, men på trods af det, er fortællingen om en unik grønlandsk identitet alligevel central i selvstyrets udenrigspolitiske kommunikation, hvor sikkerhedsliggørelsen af den samfundsmæssige sikkerhed, det vil sig den kollektive grønlandske identitet, legitimerer det udenrigspolitiske handlerum. Analysen af den udenrigspolitiske kommunikation viste, hvordan identitetsdiskursens dobbelte perspektiv på en fælles fortid som oprindeligt folk og en anticiperet fremtid som selvstændig stat står i modsætning til hinanden, men at dette umiddelbare paradoks bliver anvendt aktivt til at opnå en mere favorabel forhandlingssituation internationalt. På den måde søger selvstyret både at bibeholde en særbehandling såsom tilladelsen til hvalfangst og at opnå nye ekstraordinære rettigheder i form af blandt andet et territorialt forbehold i en global klimaaftale. I forlængelse heraf er det relevant at diskutere, hvordan oscilleringen mellem de forskellige logikker med italesættelsen af forskellige subjektpositioner kan iagttages som et overgangsfænomen og en bevidst strategi. Dernæst vil råstoffernes potentielle betydning for identitetsdiskursen også blive diskuret, da de ofte er blevet nævnt i analysen uden yderligere forklaring.

Den diskursive oscillering som overgangsfænomen og strategi

Imens hjemmestyreaftalen var karakteriseret ved et hierarkisk underordningsforhold, hvor Grønlands position inden for rigsfællesskabet blev defineret som særlig, så italesatte selvstyreaftalen i stedet Grønlands position som ligeværdig. Oscilleringen mellem at anvende subjektpositionerne minoritet og ligeværdig partner kan i lyset af den forholdsvis korte periode med selvstyre muligvis skyldes, at omverdenens opfattelse af Grønland og til en vis grad også grønlændernes selvopfattelse, stadig er i en overgangsfase, hvilket på nogle punkter kan iagttages som en fordel for selvstyret, der kan tilpasse kommunikationen til situationen. Argumentet om oprindelige folks rettigheder bliver brugt mest konsekvent og med størst succes i forbindelse med fangererhvervet, hvor særligt tilladelsen til at fange hvaler netop er begrundet i det daværende hjemmestyres særlige status. Kvotestriden med IWC er foreløbigt faldet ud til Grønlands fordel, selvom der var ytringer fra nogle IWC-medlemmer om, at den grønlandske hvalfangst er kommercielt præget. Disse ytringer kan være en indikation på en begyndende ændring i omverdenens syn på Grønland

som en mere ligeværdig partner på samme vilkår som retmæssige stater. WTO's underkendelse af EU's inuitundtagelse, der netop er et udtryk for særbehandling, kan muligvis iagttages som en lignende indikation. Denne afgørelse har haft alvorlige konsekvenser for de grønlandske fangere og dermed en del af den grønlandske kultur, men på den anden side, kan afgørelsen vise sig at gavne processen mod øget selvstændighed, hvis det er et udtryk for, at Grønland i stigende grad behandles som en ligeværdig aktør.

Grønlands simulering af en statslig ageren er især iagttagelig i kommunikationen vedrørende sproget i regi af Nordisk Råd og i den klimapolitiske kommunikation, hvor de demokratisk valgte repræsentanter er lykkedes med at udvide det selvstændige udenrigspolitiske handlerum med henvisning til selvstyreloven og den anticiperede fremtid med øget selvstændighed. Hvis man breder perspektivet lidt ud bliver det tydeligt, at dette også er tilfældet i andre sammenhænge. Eksempelvis da den daværende Naalakkersuisut med Aleqa Hammond (S) ved roret boykottede Arktisk Råds ministermøde i Kiruna i 2013 for at udtrykke utilfredshed med, at Grønland er underlagt rigsfællesskabets fælles repræsentation og dermed ikke har samme status som medlemsstaterne (Duus, 2013). Denne utilfredshed var den samme som blev artikuleret i forbindelse med EU's inuitundtagelse og kvotestriden med IWC, hvor der fra tid til anden blev udtrykt ønske om, at Grønland skal repræsentere sig selv i WTO og IWC frem for at være en del af den danske delegation. Samlet set kan denne kommunikation iagttages som et postkolonialt suverænitetsspil (Adler-Nissen & Gad, 2014:16), hvor selvstyret kommunikativt forsøger at trække dikotomien til Danmark skarpere op, imens man i andre tilfælde helt undlader at nævne rigsfællesskabet. Et eksempel på det kunne iagttages ved Nordisk Råds 65. session, da Hammond sagde: "*Og i politik er meget muligt. Det kan jo være, at min gode kollega Jyrki Katainen en dag får brug for en stabil leverandør af brændsel til nogle af de nyere finske elværker*" (Nordisk Råd, 2013c). Få dage forinden var den såkaldte nultolerance på uran blevet ophævet af et lille flertal i Inatsisartut og det er tydeligt, at Hammond med denne kommentar hentydede til, at Finland i fremtiden kunne forsyne sine atomkraftværker med uran fra Grønland. Hvad Hammond imidlertid undlod at fortælle var, at den danske stat er af den opfattelse, at det også er et sikkerhedspolitisk anliggende og dermed en kompetence som Danmark endnu råder over. Det var statsminister Helle Thorning imidlertid hurtig til at informerede forsamlingen om (ibid.).

Kommunikationen i disse to tilfælde kan i forlængelse af den udenrigspolitiske analyse iagttages som en bevidst strategi for at opnå en mere selvstændig repræsentation, hvilket viste sig at være gavnlig på det klimapolitiske område. Med det in mente kan denne simulering af en statslig ageren muligvis vise sig at være selvforstærkende, så den bidrager til at præge omverdenens opfattelse af Grønland som en ligeværdig og selvstændig aktør, hvormed mulighederne for at udvide det udenrigspolitiske handlerum forbedres. Et større udenrigspolitisk handlerum vil samtidig betyde bedre muligheder for at tiltrække investeringer til landet, hvilket er en central del af processen mod øget selvstændighed. I analysen af kommunikationen

i relation til den grønlandske natur er råstofferne ofte blevet nævnt som en del af positivsiden i klimaparadokset og en del af selvstændighedsdiskursen, samtidig med at udvindingen af disse også er italesat som en trussel imod det traditionelle fangererhverv. Hvilken potentiel betydning råstofferne kan få for identitetsdiskursen vil nu blive diskuteret ved at inddrage endnu en central parlamentsdebat.

Råstoffernes potentielle betydning for nationsopbygningen

I Inatsisartut er der bred enighed om, at netop råstofferne er nøglen til større økonomisk selvstændighed, godt eksemplificeret ved Naja Nathanielsens (IA) udtalelse: "*Det er sagt mange gange før og vil blive sagt mange gange igen: at nøglen til Grønlands økonomiske udvikling ligger i vores undergrund. Og vores forvaltning af vores undergrund vil have betydning for vores muligheder og for vores selvforståelse*" (EM2012/112, 02:48:07 - 02:48:26). Det er en holdning som deles af Demokraatit (Demokraatit, 2013a, 05:54 – 06:42) Kattusseqatigiit (EM2011/68, 06:29:37 – 06:30:04), Siumut (EM2012/110, 02:56:01 – 02:56:22), Atassut (KNR 2013, 19:33 – 19:36) og Partii Inuit, der vedkender, at "*Vi kan ikke komme uden om en fremtid uden råstofudnyttelse*" (FM2014/68, 04:26:22 – 04:26:28). Der er således enighed om, at råstofferne har potentialet til at mindske Grønlands afhængighed af bloktilskuddet fra Danmark, og at de bør udvindes med henblik på at fremskynde processen mod øget selvstændighed. Som sagt, vil ækvivalensen mellem partierne om dette fælles nodalpunkt opløses, når det nuanceres, hvilket samtidig vil dislokere den nuværende hegemoniske identitetsdiskurs. På samme vis er det allerede nu iagttageligt, hvordan ækvivalensen om nodalpunktet råstofudvinding er sedimenteret, så længe råstofferne ikke er specificeret. Hvis ordet råstofudvinding således erstattes med uranudvinding, så opstår der tydelig differens blandt partierne, hvilket blev afspejlet i afstemningen om hvorvidt den såkaldte nultolerance skulle ophæves, hvor 15 stemte for og 14 imod (Breum, 2014:183).

Spørgsmålet om uranudvinding er relevant i forhold til den planlagte storskalamine i Kuannersut, imens de planlagte storskalaprojekterne i Isua og Maniitsoq med udvinding af henholdsvis jern og aluminium for øje, ikke på samme måde skaber splid i Inatsisartut. Dog er der en udbredt opfattelse af, at det vil kræve tusindvis af udenlandske arbejdere, hvis projekterne skal realiseres, og at disse arbejdere udgør en potentiel samfundsmæssig sikkerhedstrussel. Det blev understreget ved parlamentsdebatten om det fremtidige behov for udenlandsk arbejdskraft i forbindelse med mulige råstofprojekter og storskalaprojekter, hvor forslagsstillerne fra Atassut begrundede debattens relevans med følgende ord: "*Der er sågar en livlig diskussion om, hvorvidt vi der allerede lever i det grønlandske samfund, risikerer at komme i mindretal i vort land, når nu de mange fremmede begynder at "invadere" vort land*" (FM2014/68, 03:57:54 - 03:58:12). Denne potentielle invasion refererede Inuit Ataqatigiit også til som begrundelse for deres tilslutning til forslaget (ibid., 04:12:14 – 04:12:44), ligesom Hans Enoksen, der kort tid forinden havde for-

ladt Siumut og i stedet dannet Partii Naleraq, på samme vis udtalte: "*Omkring olie- og råstofudvinding, så vil der komme så mange, at vi uvægerligt kan komme i mindretal. Så derfor på personligt plan skal vi beskytte vores identitet og vores sprog. Det skal vi sikre os*" (FM2014/68, 04:45:24 - 04:45:43). Demokraatit og Siumut var ikke lige så klare i mæglet, men tilsluttede sig forslaget om at udarbejde en redegørelse for behovet for udenlandsk arbejdskraft, som også fik Partii Inuits opbakning, da de deler opfattelsen af, at den udefrakommende arbejdskraft udgør en trussel imod den grønlandske identiteten (EM2013/60, 05:05:21 – 05:05:40).

Råstofferne repræsenterer således både en potentiel positiv og en potentiel negativ udvikling af den dominerende fortælling, da de på den ene side kan bidrage til at realisere målet om øget selvstændighed, imens de på den anden side kan sætte den grønlandske identitet under pres, hvis udenlandske minearbejdere bliver en del af det grønlandske samfund. Statsopbygningen kan på den måde påvirke nationsopbygningen, da fortællingen om hvad der er ægte grønlandsk, vil blive udfordret og muligvis ændret, når samfundsstrukturen og befolkningssammensætningen ligeledes ændres. Denne opfattelse er baseret på samme logik, som forklaret af Wæver: "*If one's identity is based on separateness, on being remote and alone, even a very small admixture of foreigners will be seen as problematic*" (Buzan et al., 1998:124). Grønlands afsides placering i verden har været med til at begrænse immigrationen til Grønland, hvis befolkningsantal i 2014 er på blot 56.282 (Grønlands Statistik, 2014:1), hvorfor et relativt lille antal personer med en anderledes kultur vil have lettere ved at påvirke den grønlandske identitetsdiskurs end andre større nationers. Grønlands befolkningsantal er i øvrigt faldende, hvilket ifølge en fremskrivning foretaget af Grønlands Statistik vil betyde, at der i år 2040 vil være næsten 3000 færre personer i Grønland (ibid.). Disse tal repræsenterer således endnu et paradoks for Grønland, da målet om øget selvstændighed sandsynligvis kun kan opnås, hvis der enten fødes flere børn end forventet, eller hvis flere udlændinge vælger at bosætte sig i Grønland. Disse udlændinge vil, hvis de bliver boende, også få et tilhørsforhold til Grønland og kan med tiden dermed tænkes at udfordre den dominerende fortælling om hvad en rigtig grønlænder er.

En forestående identitetskrise?

Grønland synes at stå over for nogle centrale valg, der kan dislokere den dominerende identitetsdiskurs og dermed ændre det udenrigspolitiske handlerum, som i flere tilfælde er legitimeret på fortællingen om en unik grønlandsk identitet. To paradokser skiller sig i den forbindelse ud. For det første er klimaforandringerne på den ene side en trussel mod det traditionelle fangererhverv og på den anden side giver de mulighed for økonomisk indtjening i form af blandt andet øget industrialisering, der betragtes som en væsentlig del af den fortsatte statsopbygning. Denne industrialisering vil formodentlig kræve hjælp fra udenlandsk

arbejdskraft, der på grund af sin anderledes kultur opfattes som en mulig trussel mod den nuværende identitetsdiskurs. I den fælles stræben mod yderligere selvstændighed synes denne trussel til en vis grad at være accepteret som et nødvendigt onde som del af en højere sags tjeneste. For det andet, er der et iagttageligt paradoks i den udenrigspolitiske kommunikation, der oscillerer mellem at portrættere grønlænderne som en minoritet og som et ligeværdigt folk, der er på vej mod øget selvstændighed. Det kan være et billede på, at selvstyret endnu er ungt, og at hjemmestyrets diskursive underordningsforhold derfor endnu ikke er ude af systemet. Det kan også være en bevidst strategi for at optimere Grønlands internationale forhandlingsposition mest muligt med samfundsmæssig sikkerhed og økonomisk gevinst for øje. Med tiden vil denne oscillering sandsynligvis blive tydeligere for omverdenen og Grønland vil om ikke før, så i hvert fald hvis staten Grønland bliver etableret, sandsynligvis blive tvunget til at indgå på mere lige vilkår med resten af verden uden samme grad af særbehandling. Identitetsdiskursens kulturelle kerne og det fælles mål om selvstændighed står således i en potentiel konflikt, der vil blive tydeligere i takt med den fortsatte betoning af paradokserne og dermed kan bidrage til at dislokere den dominerende, men kontingente, identitetsdiskurs. Det vil give plads til nye politiske kampe om at hegemonisere identitetsdiskursen, der, hvis det lykkes, kan anvendes til at legitimere bestemte udenrigspolitiske handlinger.

7. Konklusion

Kuupik Kleists (IA) og Aleqa Hammonds (S) ikke-specificerede italesættelser af en unik grønlandsk identitet, der skal beskyttes og styrkes via Grønlands aktive deltagelse internationalt, motiverede en diskursanalyse bestående af to gensidigt afhængige dele. Først af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs og dernæst af Grønlands udenrigspolitiske kommunikation i relation til denne diskurs. Til sammen har de vist, hvordan sikkerhedsliggørelser af den kontingente hegemoniske fortælling om en unik grønlandsk identitet har konstitueret Grønlands udenrigspolitiske handlerum i de første fem år med selvstyre.

Hegemonianalysen af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs viste, hvordan alle de politiske partier som udgangspunkt ækvivalerer om, at det grønlandske sprog, fangererhvervet og naturen udgør den kulturelle kerne. Når nodalpunkterne bliver konkretiseret opstår der imidlertid differens blandt partierne.
Eksempelvis viser italesættelsen af betegnelsen ikke-grønlandsktalende grønlænder, at sproget ikke anvendes som entydig differenslinje mellem grønlænder og ikke-grønlænder, ligesom Partii Inuit helt undlader at anvende denne betegnelse. På samme vis bliver grønlændernes tætte relation til naturen fremhævet samtidig med, at der, med øget råstofudvinding for øje, er enstemmig enighed om et territorialt forbehold i forhold til Kyotoaftalen. Muligheden for råstofudvindingen forbedres i takt med klimaforandringerne, der samtidig forværrer vilkårene for fangererhvervet, som samtlige partier ellers fremhæver som særligt centralt i den grønlandske kultur. Klimaforandringerne repræsenterer således et identitetsmæssigt paradoks, der tydeliggør spændingen mellem kulturarven og den anticiperede fremtid med øget selvstændighed. Det er en fremtid som samtlige partier, til forskel fra tidligere tider, ækvivalerer om, når det udgør en tom betegner. Når graden af selvstændighed bliver konkretiseret, så opstår der imidlertid differens, som sammen med differensen i karakteristikken af sproget og klimaparadokset tydeliggør, at den dominerende grønlandske identitetsdiskurs er kontingent og porøs. Det gør en dislokation og dermed nye politiske kampe mulige.

På trods af den indenrigspolitiske identitetsdiskurs' svage grad af sedimentering, så bliver den kulturelle kernes tre nodalpunkter hyppigt fremhævet og sikkerhedsliggjort i den udenrigspolitiske kommunikation, med henvisning til at sproget og retten til fangst er et spørgsmål om samfundsmæssig sikkerhed. Således bliver sproget sikkerhedsliggjort med det danske sprog som den umiddelbare trussel, imens hvalfangsten er truet af den vestlige verdens modvilje mod at forhøje Grønlands hvalfangstkvoter. Sælfangsten er i første omgang truet af EU's importforbud, der ellers indeholder en inuitundtagelse, og dernæst WTO's underkendelse af denne undtagelse, på Norge og Canadas foranledning. Fangererhvervet er i udenrigspolitikken såvel som i indenrigspolitikken relateret til fortællingen om dets betydning for, at inuit kunne overleve i det barske Arktis, hvorfor argumentet om oprindelige folks rettigheder er det der oftest tages i brug.

I nogle tilfælde dukker selvstændighedsdiskursen og et økonomisk rationale imidlertid også op i argumentationen for hvorfor Grønland skal have ret til hvalfangst, hvilket står i umiddelbar modsætning til selve begrundelsen for denne særbehandling. Denne diskursive oscillering mellem at tillægge grønlænderne subjektpositionerne minoritet og ligeværdig partner er også iagttagelig på sprogområdet og i klimapolitikken. Således er selvstyrets udenrigspolitiske kommunikation på sprogområdet både koblet til oprindelige folks rettigheder i regi af FN og Arktisk Råd, imens sproget modsat anvendes som platform for at italesætte en utilfredshed med Grønlands underordningsforhold i Nordisk Råd. I den klimapolitiske kommunikation er samme oscillering ligeledes tydelig, da paradoksets negativside betones, når FN's generalsekretær besøger Grønland, imens positivsiden i form af muligheden for øget industrialisering og dermed kravet om differentierede CO2-kvoter er den der oftest betones.

På den måde er de to umiddelbart modsatrettede logikker blevet anvendt aktivt i Grønlands udenrigspolitiske kommunikation for at opnå så gunstig en forhandlingsposition som muligt. En position, der i sidste ende har til formål at bidrage til en forbedret økonomi, som er et væsentligt punkt på vejen mod selvstændighed. Den kontingente fortælling om en unik grønlandsk identitet har således konstitueret Grønlands udenrigspolitiske handlerum i selvstyrets første fem år, ved på den ene side at sikkerhedsliggøre sproget, naturen og fangererhvervet som centrale dele af den samfundsmæssige sikkerhed, og ved på den anden side at oscillere mellem at italesætte det grønlandske folk som enten en minoritet eller en ligeværdig partner. Dette kan være et udtryk for, at selvstyret endnu er ungt, og at omverdenens opfattelse af Grønland, og til en vis grad også den grønlandske selvopfattelse, derfor stadig er i en overgangsfase fra tiden med hjemmestyre, hvor grønlænderne netop var karakteriseret som en minoritet med særstatus. Det kan samtidig også være et udtryk for en bevidst strategi for at udvide det udenrigspolitiske handlerum og dermed forstærke omverdenens opfattelse af Grønland som en selvstændig aktør i verden.
Det kan med tiden vise sig at være gavnligt for både stats- og nationsopbygningen i Grønland.

8. Litteraturliste

Bøger og rapporter

Andersen, Marianne Krogh (2008), *Grønland – mægtig og afmægtig*. Gyldendal

Andersen, Niels Åkerstrøm (1999), *Diskursive Analysestrategier: Foucault, Koselleck, Laclau, Luhmann*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne

Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) (2005), *Impacts of a warming arctic: arctic climate impact and assessment*, Cambridge University Press

Adler-Nissen, Rebecca and Gad, Ulrik Pram (2014), *Introduction: Post-imperial sovereignty games in the Nordic region*, in: *Cooperation & Conflict*

Bhabha, Homi K. (1994). *The Location of Culture*. London, Routledge

Bjørst, Lill Rastad (2008), *En anden verden. Fordomme og stereotyper om Grønland og Arktis*. Forlaget BIOS.

Breum, Martin (2014), *Balladen om Grønland*, Gyldendal

Bryld, Tine (1998), *I den Bedste Mening*, Gyldendal.

Bro, Henning (1993). *Grønland - Kilder til en dansk kolonihistorie*. København, Det grønlandske selskab, bind 31

Buzan, Barry & Wæver, Ole (2009), Macrosecuritization and security constellations: reconsidering scale in securitization theory. Review of International Studies, Volume 35, Issue 02, April 2009, pp 253 - 276

Buzan, Barry, Wæver, Ole & de Wilde, Jaap (1998), *Security: A New Framework for Analysis*. London, Lynne Rienner Publishers

Campbell, David (1992), *Writing Security: United States Foreign Policy and the Politics of Identity*, University of Minnesota Press

Chatterjee, Partha (1986), *Nationalist Thought and the Colonial World – A Derivative Discourse*. United Nations University, Tokyo, Zed Books Ltd.

Dahl, Jens (1986), *Arktisk Selvstyre*, Akademisk Forlag

Dyrberg, Torben Bech, Hansen, Allan Dreyer og Torfing, Jacob (2001), *Diskursteorien på arbejde*. Roskilde Universitets Forlag

Esmark, Anders , Bagge Laustsen, Carsten, & Andersen, Niels Åkerstrøm (2005). *Poststrukturalistiske analysestrategier*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Gad, Finn (1984: *Grønland – Politikens Danmarkshistorie*, Politikens Forlag A/S

Gad, Ulrik Pram (2004), *Grønlandsk identitet: Sprog, demokrati, velfærd og selvstændighed*. Politica Årg. 36, nr. 3, pp 271-288

Gad, Ulrik Pram (2008), *Når mor/barn-relationen bliver teenager. Kompatible rigsfællesskabsbilleder som (dis)integrationsteori*. Politica. Årg. 40, nr. 2 (s. 111 – 133).

Grønlands Statistik (2014), *Befolkningsfremskrivninger 2014-2040*. Hentet 23. maj 2014 fra: http://www.stat.gl/publ/da/BE/201402/pdf/Befolkningsfremskrivninger%202014-2040.pdf

Hall, Stuart (1992), The west and the rest: discourse and power, Hall, Stuart; Gieben, Bram (ed.) (1992), Formations of modernity, Cambridge, Polity Press, s.275-332

Hansen, Lene (2006), *Security as Practice: Discourse Analysis and the Bosnian War*, Routledge

Hansen, Lene & Wæver, Ole (2002), *European Integration and National Identity: The Challenge of the Nodic States*, Routledge

Hansen, Allan Dreyer (2004), *Diskursteori i et videnskabsteoretisk perspektiv*, i: Fuglsang, Lars og Olsen, Poul Bitsch, *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne*, (389-416). Roskilde Universitetsforlag

Hansen, Allan Dreyer (2005) *Diskursteori - postmarxistisk hegemonianalyse hos Laclau*. I: Esmark, Anders;
Laustsen, Carsten Bagge & Andersen, Niels Åkerstrøm, *Poststrukturalistiske analysestrategier*. (s. 177-199). Frederiksberg: Roskilde Universitets Forlag.

Hardenberg, Julie Eden (2010), *KUUK* katalog. Hentet 1. juli 2014 fra: http://hardenberg.dk/files/kuukprintversionjulie.pdf

Howarth, David (2005), *Diskurs – en introduktion*, Hans Reitzels forlag

Howarth David & Stavrakakis, Yannis (2000), *Introducing Discourse Theory*, i: Howarth, David; Norval, Aletta J.; Stavrakakis, Yannis, *Discourse theory and political analysis: Identities, hegemony and social change* (1-23). Manchester University Press

Høiris, Ole og Marquadt, Ole (2011), *Indledning*. I: red/ Høiris, Ole og Marquadt, Ole, *Fra vild til verdensborger*. Aarhus Universitetsforlag

ICC (2011), *Assessing, Monitoring, and Promoting Arctic Indigenous Languages - A Proposal Submitted to the Arctic Council's Sustainable Development Working Group (SDWG)*

IPCC 2007, *Fourth Assessment Report: Climate Change 2007: Synthesis Report. Contributions of Working Group I, II and III to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* . IPCC

Jacobsen, Marc (2013), *The Development of the Arctic Security Dicourse*, A Dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements for the Master of Arts degree in International Relations, University of Westminster. Tilgængelig via: http://www.martinbreum.dk/wp-content/uploads/2014/09/The-Development-of-the-Arctic-Security-Discourse-Marc-Jacobsen.pdf

Laclau, Ernesto (1986), *Hegemoni – en ny politisk logik*, interview af Jensen, Carsten i: Andreasen, Andy; Espersen, Niels; Jensen, Carsten; Jensen, Karsten & Jørgensen, Dorte Tange, *Politisk strategi i firserne: interviews om marxisme og politisk teori*, (105-117), Aurora

Laclau, Ernesto(1990), *New Reflections on the Revolution of Our Time*, Verso

Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (1985), *Hegemony and Socialist Strategy: towards a Radical Democratic Politics*, 2nd edition, Verso, London

Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (2002), *Hinsides det sociales positivitet*. I: Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (2002), *Det radikale demokrati – Diskursteoriens politiske perspektiv*, (37-102),ß Roskilde Universitetsforlag

Laclau, Ernesto (2002a), *Hvorfor betyder tomme udtryk noget i politik*. I: Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (2002), *Det radikale demokrati – Diskursteoriens politiske perspektiv*, (135-146), Roskilde Universitetsforlag

Laclau b, Ernesto (2002b), *Dekonstruktion, pragmatisme, hegemoni*. I: Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (2002), *Det radikale demokrati – Diskursteoriens politiske perspektiv*, (147-174), Roskilde Universitetsforlag

Langgård, Karen (2011), *Grønlandsk etnisk-national identitet i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet*. I: Høiris, Ole og Marquardt, Ole (edt.), *Fra Vild til Verdensborger*, Aarhus Universitetsforlag

Lidegaard, Mads (1991), *Grønlands historie*, Skjern, Nyt Nordisk Forlag

Marquardt, Ole (2009), *H.J. Rink*. I: Høiris, Ole (red.) (2009), *Grønland en refleksiv udfordring*, Århus Universitetsforlag.

Mouffe, Chantal (1993), *The Return of the Political*. Verso, London

Moseley, Christopher (ed.). 2010. Atlas of the World's Languages in Danger, 3rd Ed. Paris, UNESCO Publishing. http://www.unesco.org/culture/languages-atlas

Motzfeldt, Jonathan (2006), *Hjemmestyre og udenrigspolitik*. I: Petersen, Hanne (red.), *Grønland i Verdenssamfundet*

Olsen, Natuk Lund (2011), *"Uden grønlandsk mad er jeg intet"*. I: Ole Høiris og Ole Marquardt (red.): *Fra vild til verdensborger*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Olsen, Tupaarnaq Rosing (2005), *I skyggen af kajakkerne- Grønlands politiske historie 1939-79*, Viborg, Forlaget Atuagkat

Petersen, Robert (1991), *The role of research in the construction of Greenlandic identity*, pp. 17-22 i: *North Atlantic Studies* 1(2),17-22

Petersen, Robert (1992), *Kolonialisme set fra en tidligere koloniseret*, pp. 183-194 i: *Grønlandsk Kultur- og Samfundsforskning 1992*, Ilisimatusarfik/ Atuakkiorfik

Ryall, Anka; Schimanski, Johan & Wærp, Henning Howild (edt.)(2010), *Arctic Discourses*. Newcatle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing

Said, Edward W. (1993), *Culture and Imperialism*. New York, Alfred A. Knopf, Inc.

Said, Edward W (2002), *Orientalisme. Vestlige forestillinger om Orienten*, Frederiksber, Roskilde Universitetsforlag

Sejersen, Frank (1999), *At være Grønlænder – Hvem sætter grænserne?*, pp 126-131 i: *Inuit, Kultur og Samfund – en grundbog i eskimologi*, Forlaget Systime

Storch, Mathias (1930), *Strejflys over Grønland*, København, Levin & Munksgård

Strandsbjerg, Jeppe (2014), *Making sense of contemporary Greenland: indigeneity, resources and sovereignty*. In: *Polar Geopolitics?: Knowledges, Resources and Legal Regimes*. red./ Powell, Richard C. & Dodds, Klaus. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, Incorporated 2014, (259-276)

Sørensen, Bo Wagner (1994), *Magt eller afmagt – køn, følelser og vold i Grønland*. Århus: Akademisk Forlag

Sørensen, Bo Wagner og Forchhammer, Søren (2011). *Byen og grønlænderen*. I: Høiris, Ole og Marquardt, Ole (red.): *Fra vild til verdensborger*. (559-596). Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Taagholt, Jørgen & Hansen, Jens Claus (1999), *Den nye sikkerhed. Grønland i et sikkerhedspolitisk perspektiv*. København: Atlantsammenslutningen.

Thisted, Kirsten (1999), *Således skriver jeg, Aron - Samlede fortællinger og illustrationer af Aron fra Kangeq (*1822-1869), Atuakkiorfik

Thisted, Kirsten (2011), *Nationbuilding – Nationbranding*. I: Ole Høiris og Ole Marquardt (red.): *Fra vild til verdensborger*, (597-633). Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Thomsen, Hanne (1998) *Ægte grønlændere og nye grønlændere – om forskellige opfattelser af grønlandskhed*, "Den Jyske Historiker", nr. 81, Århus, (21-55)

Thomsen, Marianne Lykke (2013), *Greenland and the United Nations Declaration on the Rights of Indigenous People*, kapitel 14, pp 241 – 268, i: *Polar Law* Textbook *II*, Loukacheva, Natalia (edt). Nordic Council of Ministers

Thorleifsen, Daniel (2003), *Kampen for etnisk identitet og krav om ekstern selvbestemmelsesret, i De vestnordiske landes fælleshistorie - Udvalg af indledende betragtninger over dele af den vestnordiske fælleshistorie*, INUSSUK, Arktisk forskningsjournal, 2 (2003)

Thuesen, Søren (1988) *Fremad, opad – Kampen for en moderne grønlandsk identitet*, København, Rhodos

Wæver, Ole (1995), *Securitization and Desecurization*, in, *On Security*, pp.: 46-86. Edited by Lipschutz, Ronnie D. New York, Columbia University Press

Wæver, Ole; Buzan, Barry; Kelstrup, Morten; Lamaitre, Pierre (1993), *Identity, migration and the new security agenda in Europe*. London, Printer Publishers Ltd.

Wæver, Ole (2001), *Europæisk sikkerhed og integration: en analyse af franske og tyske diskurser om stat, nation og Europa*. I: Dyrberg, Torben Bech; Hansen, Allan Dreyer; Torfing, Jacob (red.) (2001), *Diskursteorien på arbejde*. (279-318), Frederiksberg. Roskilde Universitetsforlag

Wæver, Ole (2002), *Identity, communities and foreign policy: discourse analysis as foreign policy theory*. I: Hansen, Lene & Wæver, Ole (2002), *European Integration and National Identity: The Challenge of the Nodic States*, (20-49), Routledge

Debatter i Inatsisarttut

Efteråret 2009 – Dagsordenspunkter samt behandlingsdatoer. Hentet 14. august 2014: http://cms.inatsisartut.gl/samlinger2009/em2009/punkter
Samlet referat. Hentet 14. august 2014 fra: http://cms.inatsisartut.gl/documents/samlinger2009/em2009.pdf

EM2009/88, *Forslag til Inatsisartutlov om sprogpolitik*, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

EM2009/93, *Forslag til Inatsisartuts beslutning om Selvstyrets udtalelse til ratifikation af UNESCOs konvention af 17. oktober 2003 til beskyttelse af den immaterielle kulturarv*, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Foråret 2010 - Dagsordenspunkter samt behandlingsdatoer. Hentet 14. august 2014 fra: http://cms.inatsisartut.gl/2010/fm2010/punktliste

FM2010/27, *Forslag til Inatsisartut lov om sprogpolitik*, Medlem af Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Efteråret 2011 - Dagsordenspunkter samt behandlingsdatoer: Hentet 14. august 2014 fra: http://www.ina.gl/samlingerhome/oversigt-over-samlinger/samling/punktliste.aspx

EM2011/14, *Udenrigspolitisk Strategi og redegørelse*. Formand for Naalakkersuisut samt medlem af Naalakkersuisut for Udenrigsanliggender, 12. oktober 2011. (Bilag 3)

EM2011/68, *Forslag til forespørgselsdebat om hvorledes råstofsektoren kan medvirke til at styrke landskassens indtjeningsmuligheder*, Medlem af Inatsisartut Knud Fleischer, Kattusseqatigiit Partiiat

EM2011/72, *Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at etablere en Grundlovsforberedende kommission ved udgangen af 2012. Kommissionens opgave skal være at fremsætte et forslag til Inatsisartut omkring Grønlands kommende Grundlov ved arbejdets afslutning*, Siumuts Inatsisartutgruppe

Efteråret 2012 - Dagsordenspunkter samt behandlingsdatoer. Hentet 14. august 2014 fra: http://www.ina.gl/samlingerhome/oversigt-over-samlinger/samling/punktliste.aspx

EM2012/14, *Udenrigspolitisk Redegørelse*, Formanden for Naalakkersuisut, 6. november 2012. (Bilag 4)

EM2012/30, *Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut fra 1. januar 2013 nedsætter en tværdepartemental arbejdsgruppe, der skal udarbejde en statusredegørelse for, i hvilket omfang Grønland har levet op til kravene Bæredygtig Udvikling, der er defineret i agenda 21, der blev vedtaget på FN's konference for miljø og udvikling, UNCED, i Rio de Janeiro i 1992 samt fremkomme med forslag til, hvordan vi fremadrettet kan fremme bæredygtig udvikling i Grønland*, Medlem af Inatsisartut Andreas Uldum, Demokraterne

EM2012/110, *Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx.xxx 2012 om bygge og anlægsarbejder ved storskalaprojekter*, Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer

EM2012/112, *Forslag til Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydninger herfor (råstofloven)*, Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer

Efteråret 2013 - Dagsordenspunkter samt behandlingsdatoer. Hentet 14. august 2014 fra: http://www.ina.gl/samlingerhome/oversigt-over-samlinger/samling/punktliste.aspx

EM2013/60, *Forespørgselsdebat om forsoning, identitet, sprog og menneskerettigheder og om, hvordan vi som nation sikrer et inkluderende samfund, hvor vi sætter befolkningens rettigheder og fælles velbefindende i højsædet, uanset etnicitet, sprog og kulturel baggrund*, Medlemmer af Inatsisartut Juliane Henningsen og Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit

EM2013/109, *Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tager territorielt forbehold for forpligtigelser i den anden forpligtigelsesperiode af Kyotoprotokollen (2013 - 2020)*, Naalakkersuisoq for Boliger, Natur og Miljø

EM2013/73, *Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges i løbet af 2015 at udarbejde en analyse af, hvordan vi kan fremme Grønlands muligheder for at eksportere fangstdyr*, Medlem af Inatsisartut Jens B. Frederiksen, Demokraterne

Foråret 2014 - Dagsordenspunkter samt behandlingsdatoer. Hentet 14. august 2014 fra: http://www.ina.gl/samlingerhome/oversigt-over-samlinger/samling/punktliste.aspx

FM2014/68, *Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut til EM14 pålægges at udarbejde en redegørelse, der skal belyse og analysere det fremtidige behov for udefrakommende arbejdskraft i forbindelse med mulige råstofprojekter og storskalaprojekter. Redegørelsen bør ligeså beskrive de mulige sociale, kulturelle og praktiske konsekvenser ved en stor tilgang af udefrakommende arbejdskraft. Redegørelsen bedes afsluttet med en perspektivering, der sammenligner arbejdskraftsbehovet med den grønlandske arbejdskrafts kvalifikationer, arbejdsparathed og mobilitet*, Medlemmer af Inatsisartut, Knud Kristiansen og Gerhardt Petersen, Atassut

Partiprogrammer, præsentationsvideoer og 'Krydsild'

(A), Atassut (2008), *Principprogram*. Hentet 19. maj 2014 fra: http://www.atassut.gl/Politikki/Anguniakkat/tabid/163/language/da-DK/Default.aspx

(A), Atassut (2013a), *Atassut*. Hentet 17. juli 2014 fra: http://www.atassut.gl/LinkClick.aspx?fileticket=xSaL3LoqZfY%3d&tabid=38&language=da-DK

(A), Atassut (2013b), *Atassut i krydsild 05.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/atassut-i-krydsild-05032013

(D), Demokraatit (2013), *Demokraterne i krydsild 06.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/demokraterne-i-krydsild-06032013

(D), Demokraatit (2008), *Nej*. Hentet 12. august 2014 fra: http://www.demokraatit.gl/Portals/0/Valgmateriale/dk_netversion.pdf

(D), Demokraatit (2012), *Partiprogram*. Hentet 19. maj 2014 fra: http://www.demokraatit.gl/Portals/0/PDF-filer/Demokraterne%20politisk%20program%20-%202012.pdf

(IA), Inuit Ataqatigiit (2013a), *Qinersineq – Valg*. Hentet 19. maj 2014 fra: http://ia.gl/bcknd/wp-content/uploads/qinerseq2013.pdf

(IA), Inuit Ataqatigiit (2013b), *Inuit Ataqatigiit i krydsild 07.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/inuit-ataqatigiit-i-krydsild-07032013

(KP), Kattusseqatigiit Partiiat (2013), *Kattusseqatigiit Partiiat i krydsild 02.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/kattusseqatigiit-partiiat-i-krydsild-02032013

(PI), Partii Inuit (2013), *Partii Inuit Apeqqarissaarfigineqarput 03.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/partii-inuit-apeqqarissaarfigineqarput-03032013

(PI), Olsen, Nikku (2013), *We extend our hand*. Nytårstale fra Partii Inuits formand på partiets egen hjemmeside. Hentet 19. maj 2014 fra: http://www.partiiinuit.gl/

(S), Siumut (2008), *Siumuts Politiskprogram*. Hentet 10. juni 2014, fra: http://www.siumut.gl/Portals/0/Pdf/SIUMUT%20-%20Politiskprogram%202008-2011.pdf

(S), Siumut (2013), *Valg til Inatsisartut – Inatsisartunut Qinersineq 2013*. Hentet 21. august 2014 fra: file:///Users/marcjacobsen/Downloads/Inatsisartunut_aviiserput_2013%20(1).pdf

(S), Siumut (2013), *Siumut i krydsild 04.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/siumut-i-krydsild-04032013

KNR (2013), *Debatten 11.03.2013*, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 30. maj 2014 fra: http://www.knr.gl/da/tv/debatten-11032013

Taler og kronikker

Hammond, Aleqa (2013a), *Åbningstale ved Formand for Naalakkersuisut, Aleqa Hammond*. Hentet 1. april 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/Aabningstale_EM_2013_AH_DK.pdf

Hammond, Aleqa (2014a), *Nytårstale 2014*. Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/Nytaarstale%202014.pdf

Hammond, Aleqa (2014b), *Building Indigenous Knowledge into Climate Change Assessment and Adaptation A side-event at the World Conference on Indigenous Peoples Keynote address by Premier of Greenland, Ms. Aleqa Hammond New York, 22 September 2014*. Hentet 26. september 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Powerpoint%20praesentationer/AH%20UNESCO%20speech%20140921.pdf

Hammond, Aleqa og Rosing, Minik (2014), *Grønlands fremtid er et fælles ansvar*. Dagbladet Politiken, 7. maj 2014. Hentet 13. august 2014 fra: http://politiken.dk/debat/kroniken/ECE2281647/groenlands-fremtid-er-et-faelles-ansvar/

Hansen, Ane (2010), *Præsentation af Minister Ane Hansen på det ekstraordinære møde i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) for at drøfte Grønlands kvoter for traditionel hvalfangst ("aboriginal*

subsistence-kvoter") marts 2010, St. Pete Beach, Florida, USA. Hentet 22. september 2014 fra: http://mipi.nanoq.gl/sitecore/content/Websites/nanoq/Emner/Landsstyre/Departementer/Departement_for_fiskeri/Nyhedsforside/Nyheder_fra_dep_fiskeri/2010/03/~/media/8CD39EFDBB3C4DD99F97C0E0B7CEFB30.ashx

Karlsen, Mimi (2011), *Status for Grønlandsk*, Sprog i Norden, 2012 (1-5) (i hæftet 9-14)

Kleist, Kuupik (2009a), *Landsstyreformand Kuupik Kleists tale ved indførelse af Grønlands Selvstyre den 21. juni 2009 om morgenen*. Hentet 8. Maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Naalakkersuisut/DK/Selvstyre/Taler/tale%20ved%20indf%C3%B8relse%20af%20Gr%C3%B8nlands%20Selvstyre.pdf

Kleist, Kuupik (2009b), *Landsstyreformand Kuupik Kleists fest-tale ved indførelsen af Grønlands Selvstyre den 21. juni 2009*. Hentet 8. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Naalakkersuisut/DK/Selvstyre/Taler/Kuupik%20Kleists%20fest-tale.pdf

Kleist, Kuupik (2009c), *Formanden for Naalakkersuisuts åbningstale*, 25. september 2009. Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/aabningstale_EM_2009_HE_DK.pdf

Kleist, Kuupik (2009d), *Grønlands klimamål er ambitiøse*, Dagbladet Information, 28. december. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://www.information.dk/219729

Kleist, Kuupik (2010), *Formanden for Naalakkersuisuts åbningstale*, 17. september 2013. Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/aabningstale_EM_2010_HE_DK.pdf

Kleist, Kuupik (2011), *Nytårstale 2011*, Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/nytaarstale_2011_KK_DK.pdf

Kleist, Kuupik (2012), *Åbningstale af Formand for Naalakkersuisut*, UKA2012/15, 21. september 2012. Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/aabningstale_EM_2012_KK_DK.pdf

Kleist, Kuupik (2013), *Nytårstale 2013*. Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Taler/DK/nytaarstale_2013_KK_da.pdf

Lyberth, Karl (2013), *Danskerne bør ikke bestemme, hvordan vi skal leve og spise*, Politiken, 11. juli. Hentet den 26. august 2014 fra: http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/ECE2020796/danskerne-boer-ikke-bestemme-hvordan-vi-skal-leve-og-spise/

Nordisk Råd (2009), *Nordisk Råds 61. session 2009*, punkt 14: *Forskning og Uddannelse*. Hentet 9. september 2014 fra: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sessioner-moeder-og-konferenser/nordisk-raads-sessioner/61.-session-2009/taler

Nordisk Råd (2010), *Nordisk Råds 62. session 2010*, punkt 9: *Norden og nærområderne*. Hentet 9. september 2014 fra: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sessioner-moeder-og-konferenser/nordisk-raads-sessioner/62.-session-2010/protokol-nordisk-raads-62.-session-2010

Nordisk Råd (2011), *Nordisk Råds 63. session 2011*, punkt 13: *Miljøpolitik i Norden*. Hentet 9. september 2014 fra: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sessioner-moeder-og-konferenser/nordisk-raads-sessioner/63.-session-2011/protokol-nordisk-raads-63.session-2011/13.-miljoepolitik-i-norden

Nordisk Råd (2013a), *Nordisk Råds 65. session 2013*, punkt 5: *Kultur, forskning og uddannelse*. Hentet 9. september 2014 fra: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sessioner-moeder-og-konferenser/nordisk-raads-sessioner/65.-session-2013/protokol-nordisk-raads-65.-session-2013/5.-kultur-forskning-og-uddannelse

Nordisk Råd (2013b), *Nordisk Råds 65. session 2013*, punkt 9: *Samarbejdsministrenes spørgetime*. Hentet 9. september 2014 fra: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sessioner-moeder-og-konferenser/nordisk-raads-sessioner/65.-session-2013/protokol-nordisk-raads-65.-session-2013/9.-samarbejdsministrenes-spoergetime

Nordisk Råd (2013c), *Nordisk Råds 65. session 2013*, punkt 2: *Nordisk Topmøde*. Hentet 9. september 2014 fra: http://www.norden.org/da/nordisk-raad/sessioner-moeder-og-konferenser/nordisk-raads-sessioner/65.-session-2013/protokol-nordisk-raads-65.-session-2013/2.-nordisk-topmoede

Seeberg, Gitte (2013), *Derfor støtter jeg grønlandsk sælfangst*. Berlingske Tidende, 16. December. Hentet fra 20. oktober 2014 fra: http://www.b.dk/kronikker/gitte-seeberg-derfor-stoetter-jeg-groenlandsk-saelfangst

Love, aftaler, deklarationer, betænkninger og projekter

Arcticlanguages.com, *Arctic Languages Vitality*. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://www.arcticlanguages.com/the-project.php#self

EU (2009), *Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 1007/2009 af 16. september 2009 om handel med sælprodukter (EØS-relevant tekst)*, Den Europæiske Unions Tidende, 31. oktober, L286/36

Eu.nanoq.gl (2011), *The European Union and Greenland – The Greenland Treaty of 1985*. Hentet 6. oktober 2014 fra: http://eu.nanoq.gl/Emner/EuGl/The%20Greenland%20Treaty.aspx

Hjemmestyreloven (1979), *Lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands Hjemmestyre*, Inatsisartut. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://cms.landstinget.gl/groenlands_landsting/hjemmestyreloven.aspx?leftRoot=1356

Inuit.org, *ILO C169, Konventionen om oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater, 1989*. Hentet 6. oktober 2014 fra: http://inuit.org/dk/oprindelige-folks-rettigheder/ilo-konvention-169.html

Instrux af 19. april 1782, *Meddelelser om Grønland,* nr. 55, København, 1936, s.364-390

Kleist, Kuupik &Friis, Lykke (2009), *Forståelsesdokument vedrørende fodnote om Færøerne og Grønland til den/de nye politiske klimaaftale(r) indgået under COP15-møder i december 2009 i København*, Naalakkersuisut & Klima- og Energiministeriet. København.

Lagtinget.aland.fi (2012), *Nordisk Samarbejdsforum – Et samarbejde mellem Færøerne, Grønland og Åland til Nordisk Råd/ Nordisk Ministerråd*. 29. oktober 2012. Hentet 22. september 2014 fra: http://dokument.lagtinget.aland.fi/handlingar/2012-2013/NRB01/Bilaga%202.pdf

Lidegaard, Martin & Frederiksen, Jens B. (2012), *Samarbejdsaftale mellem regeringen og Naalakkersuisut om de internationale klimaforhandlinger under FN's klimakonvention*. Nuuk, 15. august. Hentet 23. september 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Klima/DK/Samarbejdsaftale%20Klima%20DK.pdf

Motzfeldt, Jonathan; Mejdahl, Christian; Andersen, Kim; Barfod, Line; Berthelsen, Per; Espersen, Søren; Frederiksen, Søren; Heilmann, Ruth (2006), *Grønlandsk-dansk selvstyrekommissions betænkning om selvstyre i Grønland*. Hentet den 4. juni 2014 fra: http://dk.vintage.nanoq.gl/Emner/Landsstyre/Selvstyre/Groenlandsk-dansk_selvstyrekommission/~/media/41A7B060F64E4666ABEE7798F0EC0B55.ashx

Norden (2006), *Deklaration om Nordisk Språkpolitik*. Hentet 29. august 2014 fra: http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:700895

ohchr.org, *Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples: Study on the role of languages and culture in the promotion and protection of the rights and identity of indigenous peoples*, United Nations General Assembly, Human Rights Council. Hentet 1. september 2014 fra: http://www.ohchr.org/Documents/Issues/IPeoples/EMRIP/Session5/A-HRC-EMRIP-2012-3_en.pdf

Regjeringen.no (2011), *Styrket samarbeid mellom Norge og Grønland – Felles uttalelse av Grønlands formann for Naalakkersuisut Kuupik Kleist og utenriksminister Jonas Gahr Støre*. Hentet 22. september 2014 fra: http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/Nordisk%20samarbeid/fellesuttalelse_nunat1101.pdf

Selvstyreloven (2009), *Lov om Grønlands Selvstyre*. Lovtidende A, 13. juni 2009. Hentet 1. april fra: http://www.stm.dk/multimedia/selvstyreloven.pdf

Stm.dk, *Den grønlandske selvstyreordning*. Hentet 6. oktober 2014 fra: http://www.stm.dk/_a_2566.html

un.org (2007), *De Forenede Nationers Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder*. Hentet 15. oktober 2014 fra: http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_danish.pdf

Naalakkersuisut – breve, dokumenter, information pressemeddelelser redegørelser og strategier

Jessen, Amalie A. (2013a), *To the ministry of Foreign Affairs of Canada – Greenland's reaction to your first written submission to WTO*, 15. januar, Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug. Venligst tilsendt af Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Jessen, Amalie A. (2013b), *To the ministry of Foreign Affairs of Norway – Greenland's reaction to your first written submission to WTO*, 15. januar, Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug. Venligst tilsendt af Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Naalakkersuisut (a), *De juridiske rammer*. Udenrigsdirektoratet. Hentet 2. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Udenrigsdirektoratet/Naalakkersuisuts-udenrigspolitiske-kompetencer/De-juridiske-rammer

Naalakkersuisut (.gl), *Naalakkersuisuts udenrigspolitiske kompetence - De juridiske rammer*, Udenrigsdirektoratet. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Departementer/Udenrigsdirektoratet/Naalakkersuisuts-udenrigspolitiske-kompetencer/De-juridiske-rammer

Naalaakkersuisut (2009), *Udenrigspolitisk Redegørelse 2009*. Hentet 7. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/Udenrigspolitiske%20redegorelser/Udenrigspolitiske%20redeg%C3%B8relse%202009.pdf

Naalaakkersuisut (2010a), *Udenrigspolitisk Redegørelse 2010*. Hentet 7. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/Udenrigspolitiske%20redegorelser/Udenrigspolitiske%20redeg%C3%B8relse%202010.pdf

Naalakkersuisut (2010b), *Pressemeddelelse – Fordeling af pukkelhvalkvote 2010*. Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug.

Naalaakkersuisut (2011), *Udenrigspolitisk Strategi 2011*. Hentet 7. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/Udenrigspolitiske%20redegorelser/Udenrigspolitiske%20redeg%C3%B8relse%202011.pdf

Naalaakkersuisut (2012a), *Udenrigspolitisk Redegørelse 2012*. Hentet 7. maj 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/~/media/Nanoq/Files/Attached%20Files/Udenrigsdirektoratet/DK/Udenrigspolitiske%20redegorelser/Udenrigspolitiske%20redeg%C3%B8relse%202012.pdf

Naalakkersuisut (2012b), *White Paper on Management and Utilization of Large Whales in Greenland*, Departementet for Fisker, Fangst og Landbrug. Hentet 26. august 2014 fra: http://iwc.int/private/downloads/1anx6az4iutcs0kwwos8wgk4k/64-ASW%207.PDF

Naalaakkersuisut (2013a), *Udenrigspolitisk Redegørelse 2013*. Hentet 7. maj 2014 fra: http://www.ina.gl/media/1123614/pkt14_em2012_uspr_rg_dk.pdf

Naalakkersuisut (2013b), *Hvalfangst og IWC – seminar om Grønlands hvalfangst og den internationale hvalfangstkommission*, 8. november. Hentet 29. august 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Pressemeddelelser/2013/11/Hvalseminar

Naalakkersuisut (2013c), *WTO kendelse om sælskindsforbuddet i EU*, 25. november. Hentet 22. September 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Pressemeddelelser/2013/11/saelskind

Naalakkersuisut (2014a), *Det er et godt resultat*, 15. september. Hentet 16. september 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2014/09/150414-Godt-resultat

Naalakkersuisut (2014b), *Japans ambassadør Seishi Sueis besøg i Nuuk og Ilulissat*, 7. juli. Hentet 25. september 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2014/07/070714-Japan-besoeg

Naalakkersuisut (2014c), *Den endelige afgørelse i WTO-sælsagen*, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, 22. maj. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Pressemeddelelser/2014/05/saelsagen

Naalakkersuisut (2014d), *FN's generalsekretær besøger Grønland*, 21. marts. Udenrigsdirektoratet. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Pressemeddelelser/2014/03/Helle_Ban_Aleqa

Naalakkersuisut (2014e), *Ban Ki-moon inviterer Grønland i en eksklusiv kreds*, 27. marts. Departementet for Miljø og Natur. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Pressemeddelelser/2014/03/Ban-Kimoon-inviterer-Groenland-i-en-eksklusiv-kreds

Naalakkersuisut (2014f), *Aleqa Hammond om Ban Ki-moons besøg*. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2014/03/290314-AH-om-Bankimoon-i-UMK

Artikler fra de grønlandske netmedier KNR og Sermitsiaq

Christensen, Hagen Højer (2011), *Dansk-grønlandsk uenighed om hvaler*. Kalaallit Nunaata Radioa, 11. juli. Hentet 26. august 2014 fra: http://www.knr.gl/da/nyheder/dansk-gr%C3%B8nlandsk-uenighed-om-hvaler

Christensen, Hagen Højer (2013), *Danmark vil udbrede kendskabet til sælfangst*, Kalaallit Nunaata Radioa, 24. februar. Hentet 26. august 2014 fra: http://knr.gl/kl/node/66789

Duus, Søren Duran (2013), *Naalakkersuisut: Derfor boykotter vi ministermøde*, Sermitsiaq AG, 14. maj. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://sermitsiaq.ag/naalakkersuisut-derfor-boykotter-ministermoede
Fisker, Mads (2010), *Kupik Kleist rejser tilfreds fra Cancun*. Kalaallit Nunaata Radioa, 11. december. Hentet 10. September 2014 fra: http://www.knr.gl/da/news/kuupik-rejser-tilfreds-fra-cancun

Holm, Lotte (2009), *Jonathan Motzfeldt: Skam dig, Europa*. Kalaallit Nunaata Radioa, 20. marts. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://knr.gl/en/node/39964

KNR (2014a), *Aleqa Hammond håber ikke regeringsrokaden vil påvirke Grønlandssager*, 3. februar 2014, Kalaallit Nunaata Radioa. Hentet 22. september 2014 fra: http://knr.gl/kl/node/79693

KNR (2009a), *Hvalkvoter uddeles i morgen*, 24. juni 2009. Hentet 22. september 2014 fra: http://knr.gl/kl/node/42207

Krebs, Martine Lind (2012), *200 demonstrerede i København*, Kalaallit Nunaata Radioa, 1. maj. Hentet 22. september 2014 fra: http://knr.gl/da/nyheder/200-demonstrerede-i-k%C3%B8benhavn

*Løvstr*øm, Else (2009), *Danmark støtter industriel udvikling i Grønland*. Kalaallit Nunaata Radioa, 14. december. Hentet 10. september 2014 fra: http://www.knr.gl/da/news/danmark-st%C3%B8tter-industriel-udvikling-i-gr%C3%B8nland

Netredaktionen, Sermitsiaq AG (2009), *Klima: Danmark opfører sig kolonialistisk*. Sermitsiaq AG 23. September. Hentet 10. september 2014 fra: http://sermitsiaq.ag/klima-danmark-opfoerer-kolonialistisk

Nielsen, Lilli Marie (2009), Grønland har nu mulighed for at forhandle egne klimamål Kalaallit Nunaata Radioa, 10. december. Hentet 10. september 2014 fra: http://www.knr.gl/da/news/gr%C3%B8nland-har-mulighed-forhandle-egne-klimam%C3%A5l

Ritzau (2012), *Danmark og Grønland fik smæk*. Sermitsiaq AG 6. juli. Hentet 26. august 2014 fra: http://sermitsiaq.ag/node/130497

Ritzau (2013), *Danmark truer med at gå fra hvalkommission*. Sermitsiaq AG 22. juni. Hentet 26. august 2014 fra: http://sermitsiaq.ag/danmark-truer-gaa-hvalkommission

Sommer, Karsten (2011), *Danmark dropper nej'et*, , Kalaallit Nunaata Radioa, 13. juli 2011. Hentet 22. September 2014 fra: http://knr.gl/da/nyheder/danmark-dropper-nejet

Sommer, Karsten (2012), *Ane Hansen støtter KNAPK´s oplysningskampagne*, Kalaallit Nunaata Radioa, 1. maj. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://knr.gl/da/nyheder/ane-hansen-st%C3%B8tter-knapk%C2%B4s-oplysningskampagne

Sommer, Karsten (2014), *Aleqa Hammond til nordisk statsministermøde i Island*, Kalaallit Nunaata Radioa, 28. maj 2014. Hentet 22. september 2014 fra: http://knr.gl/da/nyheder/aleqa-hammond-til-nordisk-statsministerm%C3%B8de-i-island

Turnowsky, Walter (2013), *Løsning på hvalstrid i sigte*. Kalaallit Nunaata Radioa, 30. december. Hentet 26. august 2014 fra: http://www.knr.gl/da/nyheder/l%C3%B8sning-p%C3%A5-hvalstrid-i-sigte

Ullerup, Mads (2012a), *storskala på klimatopmøde*. Kalaallit Nunaata Radioa, 5. december. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://knr.gl/da/nyheder/storskala-p%C3%A5-klimatopm%C3%B8de

Ullerup, Mads (2012b), *Klima-aftale rammer ikke storskala*, Kalaallit Nunaata Radioa, 10. december. Hentet 20. oktober 2014 fra: http://knr.gl/kl/node/71261